

BURMISTRZ MIASTA JORDANOWA

**STUDIUM UWARUNKOWAN I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY MIASTA JORDANOWA**

TOM I

**DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO
UWARUNKOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU**

załącznik nr 1a do uchwały Nr XVI/117/2012
Rady Miasta Jordanowa z dnia 05 czerwca 2012 r.

załącznik nr 1a do uchwały Nr XIX/168/2020
Rady Miasta Jordanowa z dnia 21 grudnia 2020 r.

załącznik nr 1a do uchwały Nr .....
Rady Miasta Jordanowa z dnia .....

OPRACOWAŁA:

ASTA- PLAN PRACOWNIA URBANISTYCZNO - ARCHITEKTONICZNA

KIEROWNIK PRACOWNI

mgr inż. arch. Anna Staniewicz /uprawnienia nr 999/89/
POŁUDNIOWA OKRĘGOWA IZBA URBANISTÓW KT 199

KRAKÓW, maj 2012r.

Wrocław, 2020 r.

Wrocław, 2021 r.

Zmianę studium opracował:

SoftGIS s.c.
ul. Mulicka 6/14
51-315 Wrocław

Zespół autorski:

mgr Radosław Jończak – główny projektant (upr. nr Z- 417)

mgr inż. Joanna Gruszecka

mgr inż. Łukasz Pluskota

Zmiany wprowadzone zmianą studium oznaczono kolorem zielonym.

Drugą zmianę studium opracował:

SoftGIS s.c.
ul. Mulicka 6/14
51-315 Wrocław

Zespół autorski:

mgr Radosław Jończak – główny projektant (upr. nr Z- 417)

mgr inż. Joanna Gruszecka

Zmiany wprowadzone zmianą studium oznaczono kolorem czerwonym.

Spis treści

I. WSTĘP	6
1. PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM	6
2. ZAKRES OPRACOWANIA	8
II. UWARUNKOWANIA	14
1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	14
1.1 Położenie.....	14
1.2 Ruch budowlany na obszarze miasta Jordanowa	15
1.3. Analiza wniosków o zmianę przeznaczenia terenów.....	17
1.4 Przesądzenia planistyczne	20
2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	21
3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY	22
3.1 Uwarunkowania fizjograficzne.....	22
3.2 Rolnicza przestrzeń produkcyjna	30
3.3 Leśna przestrzeń produkcyjna	31
3.4 Zagrożenia środowiska wraz z identyfikacją ich źródeł	32
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	33
4.1 Rys historyczny.....	33
4.2 Formy ochrony zabytków	33
4.3 Dobra kultury współczesnej	35
4.4 Stanowiska archeologiczne	35
5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	35
5.1 Struktura demograficzna.....	35
5.2 Potencjał demograficzny.....	36
5.3 Przyrost rzeczywisty	36
5.4 Struktury wiekowe.....	37
5.5 Ocena aktualnej sytuacji demograficznej.....	39
5.6 Prognoza rozwoju demograficznego do 2035r.	53
5.7 Demograficzne uwarunkowania strony popytowej lokalnego rynku pracy	57
5.8 Wnioski i rekomendacje	60
6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	61
6.1 Zagrożenie powodziowe	61
6.2 Zagrożenie osuwania się mas ziemnych.....	61
7. POTRZEBY I MOZLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	61

7.1 Standardy obsługi	62
7.2 Docelowy program rozwoju infrastruktury społecznej - usługi publiczne	64
7.3 Podsumowanie	68
8. STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	68
9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	69
10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH.....	69
11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	70
11.1 Udokumentowane złoża kopalin	70
11.2 Zasoby wód podziemnych	70
12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	71
13. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	71
13.1 Komunikacja drogowa i kolejowa	71
13.2 Gospodarka wodno - ściekowa	72
13.3 Elektrenergetyka.....	74
13.4 Gazownictwo	75
13.5 Ciepłownictwo.....	75
13.6 Telekomunikacja.....	76
13.7 Gospodarka odpadami.....	76
14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	76
14.1 Uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z ustaleń obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Małopolskiego	77
14.2 Uwarunkowania rozwoju wynikające z ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego.....	82
14.3 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla powiatu suskiego.....	85
14.4 Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Powiatu Suskiego.....	89
14.5 Uwarunkowania wynikające z Programu Gospodarki Odpadami Powiatu Suskiego	90
14.6 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Jordanowa	92
14.7 Uwarunkowania wynikające z Programu Gospodarki Odpadami dla Miasta Jordanowa	96
14.8 Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa	98
14.9 Program rewitalizacji Miasta Jordanowa	100
15. PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE.....	103
16. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH	

.....	103
17. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	103
18. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	105
19. SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH W JORDANOWIE.....	106
20. SPIS OBIEKTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW MIASTA JORDANOWA ORAZ W REJESTRZE ZABYTEKÓW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.....	107

I. WSTĘP

1. PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM

Niniejszą zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanów (zwaną w dalszej treści dokumentu „studium”) opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).

Niniejszą zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanów objęto dokument zatwierdzony Uchwałą Nr XII/90/99 Rady Miasta Jordanowa z dnia 27.12.1999r. zmieniony Uchwałą Rady Miasta Jordanowa nr XXXI/211/2006 z dnia 28 listopada 2005r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanów.

Bezpośrednią podstawę prawną sporządzenia nowej edycji studium stanowi Uchwała Nr XXX/265/2009 z dnia 29.12.2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Jordanowa.

Niniejszą Uchwałą podjęto w celu określenia aktualnej polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, gdyż studium stanowi podstawowy dokument dla koordynacji działań samorządu lokalnego w zakresie planowania przestrzennego w gminie.

Potrzeba opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikała zarówno z przesłanek formalnych, merytorycznych jak i z oczekiwań mieszkańców wyrażonych we wnioskach do zmiany przeznaczenia terenu.

Niniejsza zmiana wynika z wymagań narzuconych obowiązującą ustawą z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).

Obowiązujący do chwili sporządzenia niniejszej zmiany, dokument studium został opracowany na mocy ustawy z 07 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym i nie spełnia wymogów określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2003r Nr 118, poz. 1233).

Zaistniała również konieczność aktualizacji ustaleń studium i doprowadzenia do jego zgodności z obowiązującym "Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego" (zatwierdzonym uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 22 grudnia 2003r.), „Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego” (zatwierdzonej uchwałą Nr XLI/527/06 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.) oraz założeniami aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego do 2020r. (zatwierdzonymi uchwałą Zarząd Województwa Małopolskiego z dnia 18.II.2010r. Nr 176/10), a także z innymi dokumentami strategicznymi; w tym z "Programem ochrony środowiska dla miasta Jordanowa”.

Podstawę do opracowania zmiany studium stanowiły:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003r. (Dz. U. nr 80 z 2003r. poz. 717 wraz z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 28 kwietnia 2004r. w sprawie zmian zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118 z 2004r. poz. 1233),

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego zatwierdzony Uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 22 grudnia 2003r.,
- „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego” (zatwierdzona uchwałą Nr XII/527/06 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.)
- Założenia Aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego do 2020r. (zatwierdzone uchwałą Zarząd Województwa Małopolskiego Nr 176/10 z dnia 18.II.2010r.),
- Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007-2015

Obowiązujący miejscowy plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Rady Miasta Jordanowa z dnia 26.06.2006r. nr XXXVI/245/2006 wraz z późniejszymi zmianami

Inne opracowania:

- opracowanie: „Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Jordanów, 2004”
- "Program ochrony środowiska dla miasta Jordanów, 2004”;
- opracowanie: "Program Ochrony Środowiska Powiatu Suskiego”,
- opracowanie: „Plan rewitalizacji dla Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015”
- opracowanie: „Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego”,
- opracowanie: „Programu Gospodarki Odpadami Powiatu Suskiego”,
- opracowanie: „Program Ochrony Środowiska miasta Jordanowa”,
- opracowanie: „Plan Gospodarki odpadami Miasta Jordanowa”
- opracowanie: „Strategia Rozwoju Miasta”
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone przed ogłoszeniem oprzyrządzenia
- do sporządzania zmiany studium;
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
- wnioski złożone przez instytucje i organy po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium;
- wykazy wydanych pozwoleń na budowę oraz odbiorów obiektów wydanych od roku 2007 - 2009;

W odpowiedzi na rozesłane zawiadomienia o przystąpieniu do opracowania zmiany studium, wpłynęło szereg wniosków i sugestii od instytucji i organów. Wnioski te dotyczyły w szczególności konieczności przestrzegania ładu przestrzennego i zasad jego ochrony oraz uwzględnienia zasad zrównoważonego rozwoju, zasad zagospodarowania terenów, obsługi komunikacyjnej, gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadami komunalnymi i przemysłowymi, terenów o niekorzystnych warunkach geotechnicznych, ochrony przyrody i krajobrazu, zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz określenia obszarów, dla których wskazane jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wniesiono szereg sugestii dotyczących uwzględnienia w projekcie zmiany studium działań związanych z kształtowaniem rozwoju osadnictwa, ochroną i właściwym gospodarowaniem zasobami środowiska naturalnego, zwiększeniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zalesianiem nieużytków i słabych użytków rolnych, ochroną zasobów kulturowych i kształtowania krajobrazu, dziedzictwa kulturowego, zwiększeniem obszaru objętego różnorodnymi formami ochrony przyrody.

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa (zwaną w dalszej treści dokumentu „zmianą”) opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293).

Bezpośrednią podstawę sporządzenia zmiany studium stanowi Uchwała Nr VIII/63/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i

kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa.

Niniejszą Uchwałę podjęto w celu zmiany aktualnej polityki przestrzennej miasta dla części działek, stanowiących obszar zmiany studium. Potrzeba opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikała przede wszystkim ze składanych wniosków mieszkańców dotyczących zmiany przeznaczeń poszczególnych działek.

Studium zostało również zaktualizowane w niezbędnym zakresie wynikającym przede wszystkim ze zmiany dokumentów strategicznych i programów, zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym, jak i gminnym.

Uchwałą Nr XIX/167/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa, przystąpiono do sporządzenia zmiany studium, zwaną w dokumencie „drugą zmianą”.

Drugą zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.).

Przystąpienie do drugiej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa jest wynikiem rozpatrzenia wniosku o zmianę przeznaczenia terenu w celu rozpoczęcie działalności gospodarczej na terenie miasta.

Studium zostało również zaktualizowane w niezbędnym zakresie wynikającym ze zmiany dokumentów strategicznych oraz aktualizacji map zagrożenia powodziowego.

2. ZAKRES OPRACOWANIA

Rada Miasta Jordanowa podjęła Uchwałę Nr XXX/265/2009 z dnia 29.12.2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Jordanowa i nowy dokument objął obszar całej gminy w jej granicach administracyjnych.

Ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obliguje aby w studium zostały uwzględnione uwarunkowania określone w art.10, ust.1. Przystępując do opracowania niniejszej zmiany studium szczegółowo przeanalizowano aktualność uwarunkowań zapisanych w „starym” studium.

Po analizie materiałów wyjściowych stwierdzono, iż uwarunkowania wynikające w szczególności:

- z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - dotyczy to zwłaszcza istniejącego zasięgu terenów zainwestowanych. Oczywistym jest, iż od chwili uchwalenia obowiązującego studium, miasto intensywnie się rozwijała, powstało wiele nowych obiektów na terenach do niedawna użytkowanych rolniczo, jak również wiele budynków zmieniło sposób użytkowania. Ponadto zrealizowane zostały nowe odcinki dróg i sieci infrastruktury technicznej;
- ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty;
- ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - zaistniałe zmiany dotyczą zarówno zmniejszenia powierzchni terenów rolnych i przyrodniczo czynnych ale również poprawy sytuacji w zakresie ochrony środowiska w tym poprawy efektywności prowadzenia gospodarki odpadami oraz realizacji sieci infrastruktury wodno-ściekowej i komunikacji;
- ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty, zwłaszcza w zakresie ewidencji obiektów zabytkowych;
- z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia - uległy dezaktualizacji

- i wymagają korekty;
- z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia - wymagają uaktualnienia;
- z potrzeb i możliwości rozwoju gminy - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - zaistniała potrzeba wyznaczenia nowych terenów dla zabudowy usługowej
- i produkcyjnej oraz mieszkaniowej wyrażona we wnioskach złożonych o przekwalifikowanie gruntów na cele budowlane;
- ze stanu prawnego gruntów - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty;
- z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych - uległy w części dezaktualizacji, w tym w związku ze zmianami obowiązujących przepisów odrębnych;
- z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych - wymagają uaktualnienia;
- z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych - wymagają aktualizacji;
- ze stanów systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami - uległy dezaktualizacji i wymagają korekty w związku z intensywnym rozwojem;
- z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w nowym studium winne zostać określone w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenu - ustalone w „starym studium” kierunki rozwoju wymagają aktualizacji, zwłaszcza w zakresie struktury i zasięgu terenów wyznaczonych dla urbanizacji;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i przeznaczenia oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy - wymagają określenia i doprecyzowania. Ustawa, na podstawie której opracowywano w roku 1999 dokument studium nie wymagała umieszczania w studium tego rodzaju zapisów;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk - wymagają aktualizacji. Obecnie obowiązują nowe ustawy wraz ze stosownymi rozporządzeniami dotyczącymi ochrony środowiska;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - uległy w części dezaktualizacji i wymagają aktualizacji zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami odrębnymi;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej - uległy dezaktualizacji w związku ze zmianami zachodzącymi w strukturze miasta istnieje konieczność poprawy wyposażenia terenów zurbanizowanych i predysponowanych do zabudowy w infrastrukturę komunikacyjną i techniczną;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym - wymagają aktualizacji i wyodrębnienia, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz innymi dokumentami strategicznymi,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planów miejscowych, w tym tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych - zagadnienie wymaga szczegółowej analizy sporządzonej pod kątem potrzeb mieszkańców i możliwości lokalizacji tego typu obiektów handlowych w obszarze gminy;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne - należy podkreślić, iż miasto Jordanów posiada w chwili dokonywania niniejszej zmiany studium, obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który w całości pokrywa jego obszar;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej - uległy w części zmianie i wymagają aktualizacji;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych - wymagają aktualizacji;
- obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny -

- stwierdzono brak takich obiektów i obszarów na terenie miasta,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych - stwierdzono brak takich obszarów na terenie miasta;
- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji - wymagają określenia;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych - wymagają aktualizacji.

Zmianą studium objęto tekst ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa oraz części graficzne studium, które zastąpiono nową edycją z nowymi rysunkami opracowanymi w wersji cyfrowej na mapach topograficznych w skali 1 : 10'000.

Elaborat zmiany studium zwany dalej Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Jordanowa składa się z:

- części tekstowej obejmującej
  - tom I zatytułowany: *Diagnoza stanu istniejącego - Uwarunkowania i możliwości rozwoju;*
  - tom II zatytułowany: *Kierunki zagospodarowania przestrzennego;*
- części graficznej obejmującej:
  - rysunek nr 1 zatytułowany - *Uwarunkowania i możliwości rozwoju;*
  - rysunek nr 2 zatytułowany - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego;*
  - poglądowy rysunek nr 3 zatytułowany - *Schemat kierunków rozwoju infrastruktury technicznej*

Rysunki studium zostały zapisane w formie elektronicznej na bazie programu EWMAPA 8.0.

Rada Miasta Jordanowa podjęła Uchwałę Nr VIII/63/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa. Zmiana objęła część działek zlokalizowanych na obszarze miasta.

Ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obowiązuje aby w studium zostały uwzględnione uwarunkowania określone w art.10, ust.1. Dotychczasowy dokument studium wypełnia w większości wskazane w ustawie uwarunkowania. Niezbędne było jednak uzupełnienie treści studium o:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,

a także aktualizację danych w zakresie zmienionych dokumentów strategicznych i programów na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Zmianą studium objęto tekst ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa oraz części graficzne studium. Dokument zmiany studium składa się z:

- części tekstowej:
  - tom I - *Diagnoza stanu istniejącego - Uwarunkowania i możliwości rozwoju;*
  - tom II - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego;*
  - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa;
- części graficznej:
  - rysunek nr 1 - *Uwarunkowania i możliwości rozwoju;*
  - rysunek nr 2 - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego;*
  - poglądowy rysunek nr 3 zatytułowany - *Schemat kierunków rozwoju infrastruktury technicznej.*

Rada Miasta Jordanowa podjęła Uchwałę Nr XIX/167/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa. Druga zmiana objęła kilka działek stanowiących jeden teren inwestycyjny.

Drugą zmianą studium w zakresie obszaru będącego przedmiotem zmiany objęto tekst ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa oraz część graficzną studium. Dokument zmiany studium składa się z:

- części tekstowej (w formie jednolitej):
  - tom I - *Diagnoza stanu istniejącego - Uwarunkowania i możliwości rozwoju*;
  - tom II - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*;
  - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa;
- części graficznej (w formie jednolitej):
  - rysunek nr 1 - *Uwarunkowania i możliwości rozwoju*;
  - rysunek nr 2 - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*;
  - poglądowy rysunek nr 3 zatytułowany - *Schemat kierunków rozwoju infrastruktury technicznej*.

3. MATERIAŁY WYJŚCIOWE

- Uchwała Nr XXX/265/2009 Rady Miasta Jordanowa z dnia 29 grudnia 2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa w jego granicach administracyjnych;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa uchwalone Uchwałą z dnia 27 grudnia 1999 r. ze zmianą zatwierdzoną Uchwałą Rady Miasta Jordanowa nr XXXI/211/2006 z dnia 28 listopada 2005r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego obowiązujący na terenie Miasta Jordanowa. Przyjęty Uchwałą nr XXXVI/245/2006 Rady Miasta Jordanowa z dnia 26.06.2006r., wraz z późniejszymi zmianami przyjętymi Uchwałami Rady Miasta Jordanowa: nr XIII/117/2008 z dnia 25 lutego 2008r. oraz nr XXXIII/289/2010 z dnia 30 czerwca 2010r.
- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone do planu zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa
- Gminna ewidencja zabytków opracowana przez Urząd Miasta Jordanowa w oparciu o art. 22 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 z dnia 2003r. ze zm.)
- inne opracowania
  - wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożonych po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
  - pisma złożone przez instytucje i organy po ich zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (przyjęty przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą nr XV/174/03 z 22.12.2003r.);
  - Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego (przyjęta przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr XLI/527/06 z 30.01.2006r.);
  - Założenia aktualizacji strategii rozwoju województwa małopolskiego do 2020r. (zatwierdzone uchwałą Zarząd Województwa Małopolskiego Nr 176/10 z dnia 18.II.2010r.),
  - Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015, Jordanów, październik 2007
  - Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Jordanowa, A. Matuszko 2010r.
  - Program Gospodarki Odpadami dla Miasta Jordanowa - z 2004r.
  - Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jordanowa - z 2004r.
  - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego - grudzień 2003r.
  - Program rewitalizacji Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015 - grudzień 2008r.
  - Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego - kwiecień 2008r.
  - Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015” Jordanów,październik 2007

- Założenia Do Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013; Zarząd Województwa Małopolskiego; Kraków, Listopad 2004 r.
- Wojewódzki Program Ochrony Dziedzictwa i Krajobrazu Kulturowego Małopolski; Załącznik do uchwały Nr XXXVII/469/05 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 3 października 2005 r.
- Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego - perspektywa 2015; Kultura i dziedzictwo narodowe w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 i w projekcie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007-2014; Kraków 2007r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012; Kraków 2005r.
- Plan Gospodarki Odpadami i Województwa Małopolskiego 2010; Kraków 2007r.
- Raport z realizacji „Programu Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2001-2015 „Nasza zielona Małopolska” - Kraków 2005r.
- „Program Monitoringu Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007-2009”; Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie; 2007r.
- „Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA”, praca zbiorowa pod redakcją naukową dr Anny Liro, Fundacja IUCN Poland, Warszawa 1995r.
- „Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA”, praca zbiorowa pod redakcją Anny Liro, Fundacja IUCN Poland, Warszawa 1998r.
- „Korytarze Ekologiczne w Małopolsce” - Instytut Nauk o Środowisku UJ, Instytut Ochrony Przyrody PAN; Kraków 2005 r.
- Strategia ochrony korytarzy ekologicznych dla dziko żyjących zwierząt w Karpatach; Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot ; Bystra, 2007r
- Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000;
- Jerzy Kondracki „Geografia regionalna Polski”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998r.

Materiały mapowe

- mapy topograficzne w skali 1 : 10'000 uzyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;
- ortofotomapy z 2009r. uzyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;
- mapy ewidencyjne w skali 1:2'000 obszaru opracowania uzyskane ze Starostwa Powiatowego;

Materiały wyjściowe wykorzystane podczas zmiany studium:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego uchwalonego Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” ;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;
- Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020;
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jordanowa na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024;
- Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2015-2022 z horyzontem długoterminowym do 2030;
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Jordanowa na lata 2016 – 2022.

Materiały wyjściowe wykorzystane podczas drugiej zmiany studium:

- mapy zagrożenia powodziowego - Aktualizacja MZP i MRP (2020),
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

II. UWARUNKOWANIA

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

1.1 Położenie

Miasto Jordanów jest gminą miejską, wchodzącą w skład powiatu suskiego województwa małopolskiego.

Położenie geograficzne określają następujące współrzędne: N 49°39' E 1950'. Miasto zlokalizowane jest w dolinie rzeki Skawy, na styku trzech grup górskich: Beskidu Wyspowego, Beskidu Makowskiego (Średniego) i Beskidu Żywieckiego (Pasma Babiogórskie). Dogodna lokalizacja sprawia, że miasto stanowi dogodny punkt wyjściowy w otaczające pasma górskie. Centrum miasta położone jest na wzgórzu, wypiętrzającym się ponad dolinę rzeki Skawy. Sąsiaduje z gminami wiejskimi: Bystra - Sidzina, Jordanów oraz Raba Wyżna. W najbliższym otoczeniu znajdują się takie miejscowości jak Rabka Zdrój i Maków Podhalański. Powierzchnia Miasta Jordanowa wynosi ok. 21 km² i posiada bogatą rzeźbę terenu, ponad 90% jej powierzchni zajmują stoki górskie pocięte dolinami potoków.

Miasto posiada złożoną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, wynikającą głównie z uwarunkowań geograficznych, ma charakter układu koncentrycznego wydłużonego wzdłuż promieniście rozchodzących się dróg. Centrum układu miejskiego, koncentrującego życie mieszkańców, stanowi Rynek. Wzdłuż dróg odchodzących od Rynku, wykształciły się obszary przedmiejskie, podlegają one stałym przekształceniom oraz rozwojowi. Poza zwartą zabudową centralnej tkanki miejskiej, w otaczającej ją przestrzeni o charakterze otwartym i rolniczym, występuje zabudowa zagrodowa.

Dominującą formą władania gruntów w mieście jest własność prywatna. Struktura ta w ujęciu głównych grup własnościowych przedstawia się następująco:

- grunty Skarbu Państwa zajmują około 360 ha tj. 17,1 % pow. ogólnej miasta;
- grunty komunalne około 125 ha tj. 5,9% powierzchni ogólnej miasta;
- grunty prywatne 1623 ha tj. 77,0 % powierzchni ogólnej miasta.

Miasto Jordanów jest położone w sąsiedztwie ważnych szlaków komunikacyjnych: Kraków - Zakopane oraz Cieszyn, Bielsko - Biała, Rabka, Nowy Sącz, Przemyśl, Rzeszów. Natomiast w centrum miasta krzyżują się trasy: Kraków, Myślenice - Chyżne oraz Śląsk - Przemyśl, Rzeszów i Śląsk - Zakopane, Kraków. Takie położenie względem komunikacji kołowej stanowi zarówno dogodność, jak i barierę rozwoju miasta.

Przez miasto Jordanów przebiega tracja kolejowa relacji Kraków - Zakopane. Generalnie miasto posiada dogodną dostępność komunikacyjną nie tylko z otaczającymi miejscowościami, ale dalej położonymi, obszarami powiatu i województwa. Odczuwalny jest jednak brak obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej, co wywołuje uciążliwości w funkcjonowaniu ścisłego centrum miasta.

W obszarze miasta znajdują się:

- droga krajowa nr 28 Zator - Nowy Sącz - Przemyśl; o długości 5,5 km
- drogi powiatowe - o długości 7,4 km,
- drogi gminne o charakterze lokalnym - o długości 13km,
- drogi gminne - dojazdowe o długości ok. 13 km.

Na drodze krajowej nr 28, stale zwiększa się natężenie ruchu.

Ogólny stan dróg na terenie miasta wymaga gruntowej poprawy, połowie dróg wskazany jest kapitalny remont, łącznie z położeniem nowych nawierzchni, poszerzeniem, wyprofilowaniem, utwardzeniem poboczy, odprowadzeniem wody (w tym realizacją przepustów). W mieście jest 20 ulic, a łączna ich długość wynosi 25,9 km.

Długość chodników w mieście wynosi 16 km. Większość ulic na peryferiach miasta pozbawiona jest chodników. Istniejące chodniki w dużej mierze wymagają również przebudowy i wymiany nawierzchni. Z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa pieszych budowa chodników przy ulicach o dużym natężeniu ruchu jest sprawą pilną. W mieście znajduje się 9 mostów, z tego 5 pozostaje w zarządzie miasta. Remontu wymagają 2 mosty nie będące w zarządzie miasta.

W mieście występuje:

- a) zabudowa zwarta (skupiona) - w ścisłym centrum Jordanowa obejmująca najbliższe otoczenie Rynku
- b) zabudowa rozproszona - występująca w pozostałych obszarach miasta.

Wśród zabudowy, dominuje zabudowa o charakterze jednorodnym, koncentrująca się przy głównych ciągach komunikacyjnych, stopień jej koncentracji jest zróżnicowany.

Większość powierzchni gminy stanowią tereny rolnicze - otwarte, obejmujące ok. 56,3% powierzchni całkowitej miasta.

Stopień lesistości gminy jest wysoki i wynosi ok. 34 % ogólnej jej powierzchni.

Naturalne środowisko przyrodnicze obszaru miasta Jordanów zostało w znacznym stopniu przekształcone w wyniku trwającego od wieków rozwoju układu osadniczego, koncentrującego się przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Podstawę dla analizy stanu zagospodarowania i zainwestowania terenu stanowiła wykonana w ramach prac wyjściowych do projektu studium ogólna inwentaryzacja urbanistyczna, której zakres został dostosowany do potrzeb i specyfiki tego dokumentu.

W opracowanej inwentaryzacji określono podstawowy stan użytkowania terenów na bazie materiałów geodezyjnych oraz wizji terenowej, informacje zawarte na podkładzie mapowym konfrontowano w terenie ze stanem faktycznym. Dla celów studium konieczne było wyodrębnienie terenów zainwestowanych z wyszczególnieniem podstawowego rodzaju zagospodarowania i określeniem charakterystycznych jego elementów. Inwentaryzacja dała podstawę dla wydzielenia istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej, jednorodzinnej, zagrodowej i innej); terenów usług, przemysłu, baz i składów oraz obszarów o innych rodzajach zagospodarowania. Zidentyfikowane zainwestowanie wydzielono na rysunku studium, zatytułowanym „Diagnoza stanu istniejącego”. Określony w inwentaryzacji stan istniejący zagospodarowania, opisany w kolejnych rozdziałach opracowania, stanowił bazę dla określania kierunków przekształceń, utrzymania, kontynuacji lub rozwoju poszczególnych terenów miasta Jordanowa.

1.2 Ruch budowlany na obszarze miasta Jordanowa

Liczba wydanych pozwoleń na budowę w mieście Jordanów

Na podstawie obowiązującego na terenie miasta miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wydawane są pozwolenia na budowę, a ich ilość wydawana w roku określa intensywność ruchu budowlanego.

Przeanalizowano ilość wydanych decyzji pozwolenia na budowę w latach 2007-2009. Kształtują się one następująco:

- rok 2007: 44 decyzje
- rok 2008: 34 decyzje,

- rok 2009: 29 decyzji.

Tabelaryczne zestawienie wydanych pozwoleń na budowę z podziałem na rodzaj inwestycji w mieście Jordanów.

	2007		2008		2009	
	Pozwolenia	Odbiory	Pozwolenia	Odbiory	Pozwolenia	Odbiory
Bud. mieszk.	23	32	22	25	14	31
Bud. gosp.	5	0	3	2	5	0
Garáže	0	1	2	1	2	0
Inne	16	1	7	3	8	2
RAZEM	44	34	34	31	29	33

Średnio, rocznie, wydawanych jest 36 decyzji o pozwoleniu na budowę.

Zestawienie terenów budowlanych - wyznaczonych obowiązującymi planami

Obowiązujący w obszarze miasta miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala podstawowy sposób przeznaczenia gruntów, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, wielorodzinnej, usługowej - z wyodrębnieniem terenów sportu turystyki i rekreacji, przemysłowo-wytwórczej. W znacznej części tereny te zostały już skomsumowane - zabudowane, co wykazała przeprowadzona inwentaryzacja urbanistyczna. Pozostały teren przeznaczony w planie dla zabudowy stanowi rezerwy terenowe, tj. zabezpieczenie i możliwość realizacji inwestycji budowlanych na danym terenie. Przeanalizowano wielkości tych rezerw dla poszczególnych rodzajów zabudowy.

Do celów analitycznych zestawiono tereny zabudowy:

- mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (MNR), mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) mieszkalno-letniskowej (ML), mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej (MLN),
- mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)
- usługowej o charakterze publicznym (Up), komercyjnym (Uc), tereny zabudowy letniskowej, mieszkalno-pensjonatowej i urzędzeń rekreacyjno sportowych (USMP), zabudowy usługowej, produkcyjnej składów i magazynów (UM) oraz tereny zabudowy usługowej o specjalnych wartościach ochrony konserwatorskiej (Uk),
- mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem działalności gospodarczej (MNU) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej w obszarze śródmiejskim (MU),
- urzędzeń sportu i rekreacji (US)
- obiektów produkcyjnych składów i magazynów (P)

Dodatkowo zestawiono tereny:

- infrastruktury: urzędzeń wodociągów (W), kanalizacji (K), elektroenergetyki (E), ciepłownictwa (C), gazownictwa (G), urzędzeń telekomunikacji (T)
- obsługi komunikacji samochodowej (Ks), zespołów garaży (Kp)
- cmentarzy (ZC)
- zieleni urządzonej (ZP)
- ogródków działkowych (ZD)

Dane te obrazuje niżej zamieszczona tabela:

TERENY WYZNACZONE PLANEM (ha)	TERENY ZAINWESTOWANE	REZERWY TERENOWE
MN, MNR, ML, MLN	167,22	255,89
MNU, MU	7,16	28,84

MW	2,42	1,99	0,43
Up, Uc, USMP, UM, Uk	44,52	30,58	13,94
US	5,11	2,24	2,87
P	27,57	22,04	5,53
RAZEM	538,73	231,23	307,5

Infrastruktura: W, K, E, C, G, T	7,42	2,83	4,59
Ks, Kp	1,45	1,1	0,35
ZC	3,31	1,94	1,37
ZP	3,69	1,30	2,39
ZD	1,88	1,17	0,71
RAZEM	17,75	8,34	9,41

Rezerwa terenów budowlanych ogółem dla miasta Jordanowa wynosi **307,5 ha**, natomiast rezerwa samych terenów mieszkaniowych wynosi **285,16 ha**.

Po przeprowadzeniu analizy porównawczej wielkości ruchu budowlanego (średnio **36** decyzji o pozwoleniu na budowę na rok) z wielkością rezerw terenowych dla realizacji inwestycji budowlanych, stwierdzono iż, ruch budowlany jest niewielki w stosunku do ilości wolnych terenów wyznaczonych obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego do zainwestowania.

Przyjmując powierzchnię typowej działki budowlanej z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe, jako **0,2 ha**, można obliczyć zapas, terenów o wyżej wymienionym przeznaczeniu, w latach.

$$285,16 / 0,2 = 1425,8$$

$$1425,8 / 36 = 40$$

Z obliczeń wynika, iż rezerwa terenowa w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego tylko dla terenów mieszkaniowych jest zapewniona na **40 lat**. W aspekcie tak dużych rezerw terenowych i w zestawieniu z ilością wydawanych pozwoleń na budowę (dane w ostatnich 3 latach) stwierdza się, że ruch budowlany jest stosunkowo niewielki, a zabezpieczenie terenów budowlanych jest duże.

W związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2015 r., która rozszerzyła zakres wykonywanych analiz w dokumencie studium, powyższe dane zostały zaktualizowane i przedstawione szerzej w załączniku nr 1c - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa.

1.3. Analiza wniosków o zmianę przeznaczenia terenów

Po podjęciu przez Radę Miasta Jordanów Uchwały Nr XXX/265/2009 z dnia 29 grudnia 2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Jordanów, ogłoszono komunikat, który zawiadamiał wszystkich zainteresowanych o możliwości składania wniosków do zmiany studium. Zgodnie z obowiązującą procedurą wnioski te zarejestrowano i stanowią one podstawowy materiał niniejszej analizy.

W sumie do Urzędu Miasta Jordanowa wpłynęły **243** wnioski.

Celem opracowania niniejszej analizy jest dokonanie oceny treści i ilości wniosków

zgłoszonych przez mieszkańców miasta i właścicieli działek na terenie Jordanowa. Efektem analizy będzie określenie koncentracji położenia wniosków i rozeznanie oczekiwań mieszkańców w celu wyznaczania nowych terenów budowlanych na obszarze Miasta Jordanów.

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium zostały zawiadomione instytucje i organy i w odpowiedzi na zawiadomienia do Urzędu Miasta Jordanowa wpłynęły informacje, wnioski i wytyczne od 14 następujących organów i instytucji:

- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, ul. Marszałka Piłsudskiego
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad;
- Polskie Sieci Energetyczne - Południe S.A. ul.Jordana, Katowice;
- Karpacka Spółka Gazownicza, ul.Gazowa 16, Kraków;
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, ul. Kanoniczna 24, Kraków
- Zarząd Województwa Małopolskiego - Ul.Basztowa 22,31 -156 Kraków;
- ENION, Oddział w Krakowie, Grupa Tauron, ul.Dajwór 27, Kraków;
- Wojewoda Małopolski, Kraków;
- Nadleśnictwo Myślenice;
- Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie;
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej;
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie;
- GAZ System SA., Operator Gazociągów Przesyłowych, Oddział w Świerklanach.

Opracowanie danych.

Analizą objęto wszystkie wnioski zgłoszone do projektu zmiany studium przez osoby prywatne oraz uwagi i informacje przekazane przez instytucje i organy. Analizę wniosków rozpoczęto od zapoznania się z ich treścią i lokalizacją na udostępnionych materiałach mapowych. Zbadano stan obecny zagospodarowania i zainwestowania terenu wniosku oraz terenów sąsiednich. Rozeznano obowiązujące przeznaczenie wnioskowanego terenu zapisane w ustaleniach i rysunku obowiązującego studium oraz w ustaleniach i rysunkach obowiązującego planu. W ten sposób powstała dokumentacja każdego wniosku umożliwiająca jego merytoryczne, indywidualne przeanalizowanie.

Zestawienie zbiorcze wniosków.

Wnioski złożone W terminie do 01.10.2010r.	Wnioski złożone przed terminem	Suma wniosków
118	125	243

Ilość wnioskowanych działek.

Wnioski złożone w terminie do 01.10.2010r.	Wnioski złożone przed terminem	Suma działek
187	146	333

Ilość działek wg wnioskowanej zmiany przeznaczenia - wnioski złożone w terminie.

Budownictwo mieszkaniowe i mieszkaniowo usługowe	Budownictwo rekreacyjne	Dolesienia	Sprzeciw dotyczący obwodnicy	Nie dotyczy projektu studium	Razem

164	4	1	13	5	187
-----	---	---	----	---	-----

Ilość działek wg wnioskowanej zmiany przeznaczenia - wnioski złożone przed terminem.

Budownictwo mieszkaniowe i mieszkaniowo usługowe	Budownictwo rekreacyjne	Dolesienia	Sprzeciw dotyczący obwodnicy	Nie dotyczy projektu studium	Razem
138	1	3	3	1	146

Zestawienie zbiorcze ilości działek.

Budownictwo mieszkaniowe i mieszkaniowo usługowe	Budownictwo rekreacyjne	Dolesienia	Sprzeciw dotyczący obwodnicy	Nie dotyczy projektu studium	Razem
302	5	4	16	6	333

Złożone wnioski, dotyczą głównie zmiany przeznaczenia terenu na budowlany, w przeważającej większości pod budownictwo mieszkaniowe. Często doprecyzowano we wniosku, że przekwalifikowanie dotyczy całej działki lub jej konkretnej części. Niewielka ilość wniosków dotyczyła możliwości zabudowy działki obiektami rekreacyjnymi lub letniskowymi lub jej zalesienia. Jeden wniosek dotyczył zmiany przeznaczenia działki z usług publicznych na zabudowę mieszkaniową. Kilkanaście wniosków dotyczyło zmiany przeznaczenia działki na budowlaną po usunięciu z projektu studium planowanej obwodnicy.

Część wniosków nie dotyczyła rozwiązań projektu studium i nie będzie mogła być brana pod uwagę przy jego opracowywaniu, w tym dotyczyły one:

- protestu do ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji stacji paliw;
- ustaleń tekstowych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ;
- zmiany strefy ochronnej drogi krajowej;
- ustalenia w planie drogi wewnętrznej;
- zmiany przebiegu linii rozgraniczających planu.

Precyzyjna identyfikacja wniosków na podkładach mapowych w skali 1:10000, z wrysowanymi z planu terenami budowlanymi oraz z uwidocznionym zasięgiem potencjalnych terenów budowlanych ze studium, umożliwiła ocenę:

- gdzie koncentrują się oczekiwania mieszkańców dla wyznaczenia nowych terenów budowlanych,
- jakie jest położenie wniosku w stosunku do wyznaczonych w planach terenów budowlanych, tym samym daje to pogląd na możliwości uzbrojenia terenu w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz ich obsługę komunikacyjną,
- jakie jest położenie wniosku w stosunku do wyznaczonych w studium terenów urbanizacji,
- które wnioski mogą zostać rozpatrzone pozytywnie, jakie kryteria winne być brane pod uwagę przy ich rozpatrywaniu.

Na etapie analizy, zgodnie z procedurą określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozstrzygnięto wstępnie o sposobie rozpatrzenia złożonych wniosków, natomiast szczegółowy zakres i sposób wstecznego uwzględnienia wniosku w projekcie zmiany studium jest zależny od rozwiązań i dalszej procedury planistycznej (w tym m.in. procesu opiniowania i

uzgodnień - zgodnie z wymaganiami ustawy), zatem w szczególnych przypadkach może zaistnieć sytuacja zmiany sposobu rozpatrzenia danego wniosku.

Podsumowanie:

Wszystkie wnioski, informacje i wytyczne zawarte w pismach otrzymanych od osób fizycznych oraz poszczególnych organów i instytucji, zostały szczegółowo przeanalizowane przez zespół autorski i będą sukcesywnie wprowadzane do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Jordanowa, zgodnie z procedurą i harmonogramem prowadzenia prac projektowych

Po przeanalizowaniu wyżej wymienionych danych stwierdzono, iż na terenie objętym zmianą studium występuje znaczne zainteresowanie przekwalifikowaniem gruntów na inne cele niż dotychczasowe przeznaczenie ustalone w obowiązujących dokumentach planistycznych. W wyniku przeprowadzonej analizy wszystkie zebrane w obligatoryjnie określonym terminie wnioski zestawiono w wykazie, sporządzonym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2003r nr 118, poz. 1233). Zaproponowano konkretne rozpatrzenie wszystkich złożonych wniosków, zredagowano propozycję rozstrzygnięcia złożonych wniosków a na rysunku analizy stanowiącym załącznik do Rozstrzygnięcia Burmistrza Miasta Jordanowa w sprawie rozpatrzenia wniosków złożonych do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Jordanowa zaproponowano wstępną koncepcję poszerzenia terenów wskazanych do urbanizacji. Lokalizacja wniosków złożonych do zmiany studium przez osoby fizyczne została zaznaczona na rysunku studium nr 1 zatytułowanym *Uwarunkowania i możliwości rozwoju*.

1.4 Przesądzenia planistyczne

Teren miasta Jordanowa w całości pokryty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa, przyjętym Uchwałą nr XXXVI/245/2006 Rady Miasta Jordanowa z dnia 26.06.2006r., wraz z późniejszymi zmianami przyjętymi Uchwałami Rady Miasta Jordanowa: nr XIII/117/2008 z dnia 25 lutego 2008r. oraz nr XXXIII/289/2010 z dnia 30 czerwca 2010r.

Podstawowym celem obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego jest zachowanie ładu przestrzennego, a w szczególności utrzymanie charakteru zabudowy zespołów osadniczych. Ustala się :

- zasady kształtowania zabudowy obowiązujące na całym obszarze opracowania,
- warunki zagospodarowania terenów dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- zasady i sposoby zagospodarowania terenów podlegających ochronie oraz zasady ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, wynikające z przepisów odrębnych,
- zasady i warunki podziału terenów na działki budowlane lub ich scalania
- zasady obsługi obszaru w zakresie komunikacji oraz przebudowy, rozbudowy i budowy dróg,
- zasady obsługi terenów oraz remontu, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej

Ustalenia planu miejscowego w pełni uwzględniają kierunki i zasady polityki przestrzennej gminy określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanowa” w szczególności poprzez:

- zachowanie elementów struktur przyrodniczych istotnych dla wieloprzestrzennych systemów ochrony przyrody i krajobrazu, w tym korytarzy ekologicznych,
- ustalenie zasad ochrony dóbr kultury i środowiska kulturowego,
- ustalenie zasad kształtowania struktury przestrzennej i zabudowy zgodnie z określonymi w studium strefami funkcjonalno - przestrzennymi, zasadą kontynuacji kierunków rozwoju

- przyjętych w poprzednich opracowaniach planistycznych oraz ograniczenia tendencji rozpraszania sieci osadniczej i zabudowy,
- określenie zasad rozbudowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej w stopniu umożliwiającym rozwój gospodarczy - przy zachowaniu zasady rozwoju zrównoważonego

Nowy dokument studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego winien nakreślić jednolite standardy dla całego obszaru miasta Jordanowa zależne jedynie od uwarunkowań środowiskowych, przestrzennych, gospodarczych - ustalonych na podstawie jednych ustalonych kryteriów.

Podsumowując zebrane dane oraz analizując wnioski złożone do opracowywanej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika, iż obowiązujący miejscowy plan nie spełnia wszystkich oczekiwań mieszkańców. Wymaga on aktualizacji, a pierwszym krokiem tego procesu jest opracowanie projektu zmiany studium zagospodarowania przestrzennego, na podstawie, którego sporządza się nowy plan zgodny ze zaktualizowanym studium.

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Struktura przestrzenna istniejącego zagospodarowania obszaru miasta Jordanów ukształtowana i zdeterminowana jest przyrodniczymi cechami terenu, doliną rzeki Skawy z dopływami i zboczami wzniesień z enklawami lasów i zadrzewień oraz istniejącym utrwalonym historycznie układem.

Urbanizacja terenu Jordanowa, najstarszego miasta powiatu suskiego była utrwalana przez wieki. Struktura przestrzenna miasta jest oparta na układzie koncentrycznym, rozciągniętym wzdłuż promieniście rozchodzących się dróg wpasowanym w istniejącą rzeźbę terenu. Centrum układu miejskiego stanowi Rynek, położony na wzniesieniu, od którego z czterech naroży odchodzą drogi, wzdłuż których wykształciły się obszary zainwestowania miejskiego, przy Rynku zwarte a rozluźniającego się w miarę oddalania się od centrum. Układ ten ewoluował i w miarę lat, przekształcał się i rozwijał. Z ośrodka rzemieślniczego i handlowego, w latach międzywojennych XX wieku Jordanów nabrał charakteru miejscowości uzdrowskiej, w okresie po drugiej wojnie światowej czynnikiem napędzającym odbudowę i rozwój był przemysł, zrealizowano w tym czasie duże zakłady produkcyjne, takie jak fabryka armatury, zakłady przemysłu muzycznego, spółdzielnia przemysłu drzewnego, spółdzielnia przemysłu odzieżowego, wybudowano bloki komunalne i osiedle spółdzielcze. Obecnie zagospodarowanie przemysłowo-składowe zanika, przekształcane sukcesywnie na nowych rynkowych zasadach. Obecnie tereny zabudowane Jordanowa stanowią około 240 ha, co stanowi powyżej 11 % powierzchni całkowitej miasta. Północną i południowo-wschodnią część obszaru stanowią lasy i tereny otwarte wykorzystywane częściowo rolniczo. Zmiany zachodzące w środowisku powodowane działaniami związanymi z budową nowych obiektów (budynki mieszkalne, usługowe), nie należą do intensywne, są głównie związane z dotychczasowym sposobem użytkowania i zagospodarowania terenu

Podstawowe kierunki i zasady kształtowania struktury przyrodniczej terenu winne dotyczyć:

- a) ochrony terenów leśnych stanowiących obszary źródłiskowe potoków (dążenie do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej uwzględniającej stopniową przebudowę drzewostanów w kierunku zgodności z warunkami siedliskowymi, zaniechanie zrębów zupełnych, zachowanie lasów o zróżnicowanej strukturze wiekowej, utrzymywanie różnorodności siedliskowej wewnątrz obszarów leśnych poprzez zachowanie polan śródleśnych w strukturze lasów),
- b) ochrony terenów otwartych, użytków rolnych (dążenie do prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej uwzględniającej zachowanie istniejących i wprowadzenie nowych pasów zadrzewień śródpolnych, dostosowanie sposobów uprawy i gospodarowania do warunków glebowo-morfologicznych i wodno-gruntowych),
- c) ochrony potoków z ich obudową biologiczną (ochrona zachowanych naturalnych dolin

rzecznych, ochrona roślinności nadwodnej, kształtowanie pasów roślinności łąkowej umożliwiającej proces samooczyszczania wód i zabezpieczającej przed nadmierną erozją, odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych).

Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru miasta Jordanów nie jest w pełni zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi tego rejonu.

Dla ochrony oraz w celu poprawy obecnego stanu zagospodarowania w strukturze miasta Jordanów, zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, w obszarze miasta należy wyróżnić dwie strefy funkcjonalno - przestrzenne:

- I - Strefa przyrodnicza (obszary wskazane do pełnienia funkcji ochronnych),
- II - Strefa osadnicza (obszary wskazane do pełnienia funkcji użytkowych).

Podstawą wyznaczenia strefy przyrodniczej - obszarów wskazanych do pełnienia funkcji ochronnych są tereny lasów i zadrzewień, tereny użytków rolnych oraz tereny obudowy biologicznej potoków. Tereny lasów nie powinny być poddane działalności niezgodnej z zasadami ich ochrony. Dla zapewnienia właściwego funkcjonowania ekosystemów leśnych konieczne jest odpowiednie użytkowanie lasów oraz umożliwienie powiązań przyrodniczych z otoczeniem. Aby zapewnić właściwe powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi, poprzez korytarze ekologiczne konieczna jest ochrona, zachowanie drożności oraz utrzymanie obudowy biologicznej dolin potoków, a także zalesienia gruntów przylegających do kompleksów leśnych i uzupełnianie ciągów ekologicznych.

W obrębie strefy osadniczej (obszarów wskazanych do pełnienia funkcji użytkowych) określono tereny zabudowy intensywnej mieszkaniowo - usługowej, tereny zabudowy ekstensywnej mieszkaniowo - usługowej oraz tereny dla zabudowy przemysłowo - usługowej. Strefa osadnicza porozcinana jest dolinami cieków, wzdłuż których wyznaczono tereny obudowy biologicznej, konieczne do zachowania. Obszary wskazane do zabudowy stanowią tereny zabudowy istniejącej i tereny rozwoju zabudowy zlokalizowane głównie wzdłuż dróg oraz w dolnych partiach stoków. Istniejące i proponowane tereny do zabudowy, nie mogą stanowić źródeł zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Ograniczeniem dla zabudowy obok obszarów wskazanych do pełnienia funkcji ochronnych, przyrodniczych są tereny zagrożone powodzią, tereny zagrożone osuwiskami, tereny o predyspozycjach osuwiskowych, strefy techniczne linii elektroenergetycznych, strefy sanitarne od cmentarza, stanowiska archeologiczne oraz tereny zmeliorowane. Zagospodarowanie obszarów pełniących obecnie funkcje użytkowe (i przewidziane do rozwoju) wymaga uwzględnienia zasad wynikających z wrażliwości środowiska i ochrony jego zasobów

3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY

3.1 Uwarunkowania fizjograficzne

Pod względem fizjograficznym obszar miasta Jordanów położony jest na styku trzech mezoregionów: Beskidu Wyspowego od wschodu, Beskidu Makowskiego od północy i Beskidu Żywieckiego od południa i zachodu, należących do makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie, w podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (Kondracki 2000).

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym miasto Jordanów położone jest w obrębie Karpat Zewnętrznych fliszowych. Karpaty Zewnętrzne stanowią pasmo sfałdowane w trzeciorzędzie zbudowane niemal wyłącznie z fliszu. Flisz karpacki na tym terenie wiekowo obejmuje osady paleocenu i eocenu. Flisz karpacki składa się z naprzemianległych piaskowców i łupków z wtrąceniami zlepieńców,

margli i wapieni. Olbrzymie masy fliszu układają się w poszczególne jednostki tektoniczne, które są nasunięte na siebie wzdłuż Karpat tworząc w omawianym rejonie płaszczowinę magurską. Podłoże utworów czwartorzędowych tworzą trzeciorzędowe eoceńskie piaskowce gruboławicowe i łupki - warstwy magurskie (facja mikowa) monoklinalnie upadające w kierunku południowym, południowo-wschodnim i sporadycznie zachodnim. Nachylenie tych warstw wynosi od 30 do 65%. Na terenie Jordanowa występuje zjawisko tzw. inwersji rzeźby terenu, wznórza tworzą formy synklinalne wypełnione najmłodszym piaskowcem magurskim. Osie antyklin biegną wzdłuż dolin i potoków (Skawy, Malejówki - Naprawki, Strącza), gdzie odsłaniają się starsze ogniwa. Na podłożu skalnym zalegają utwory czwartorzędowe w postaci pokryw zwietrzelinowych i osadów rzecznych. Na pokrywach zwietrzelinowych występują gliny pylaste z okruchami skalnymi i gliny piaszczyste, które przy nachyleniu stoku zgodnym z kierunkiem zapadania stoku mogą powodować procesy geodynamiczne (osuwiska). Dna szerokich dolin są wypełnione aluwiami piaszczysto-żwirowymi i namułami. Utwory te występują głównie pod zboczami i stanowią pozostałości plejstoceńskich teras akumulacyjnych lub nanosów holocenijskich. Namuły oraz utwory piaszczyste stanowią młode aluwia holocenijskie.

Rzeźba terenu

Cechą obszaru jest urozmaicona rzeźba, charakteryzująca się przemieszaniem form właściwych pogórzom wysokim, średnim i niskim. Na terenie miasta różnica wysokości wynosi ok. 300m; od ok. 450 m n.p.m. w dolinie rzeki Skawy do 741 m n.p.m. na Górze Przykrzec w północnej części miasta. Połowę powierzchni miasta, w jego granicach administracyjnych, zajmują wznórza, z przewagą średnich, o dość stromych stokach i deniwelacjach rzędu 50 - 100 m, w znacznej części pokryte lasami. Południową część miasta stanowią pogórza z przewagą średnich do których należą grzbiety Hajdówki - Babiarzówki (535-550 m n.p.m.), Zagród Maciejowskich (520-540 m n.p.m.) i Bystrzańskiego Działu (500 m n.p.m.). Północną część miasta (ok. 10 % pow.) zajmują pogórza wysokie: Pasma Przykrzca (741 m n.p.m.), Łysej Góry (643 m n.p.m.) i Góry Kamionki (563 m n.p.m.). Pozostały obszar to płaskie podnóże wzniesień, szerokie dna dolin i kotlin. Przylegające do pogórzy płaskie podnóże i szerokie wododziały, o deniwelacjach wynoszących 20 - 50 m, zajmują ok. 30% powierzchni miasta. Na dna dolin i kotlin przypada ok. 10% powierzchni miasta. Jest to obszar o rzeźbie charakterystycznej dla młodych gór fałdowych; wzniesień ostańcowych z fragmentami powierzchni zrównań o grzbiętach na ogół szerokich i spłaszczonych, stokach o zróżnicowanym nachyleniu, silnie rozczłonkowanych. Wzniesienia, głównie o przebiegu wschód - zachód, przeważających spadkach 9-20% oraz płaskich i szerokich garbach oddzielają od siebie dolina rzeki Skawy i jej dopływy (Malejówka - Naprawka i Strącze). Ważnym elementem rzeźbotwórczym są wąwozy i wcięcia erozyjne potoków o głębokości od 3 do 12m, miejscami do 20m. Zaczynają się nieckowatymi lejami źródłkowymi z gęstą siecią wąskich wciosowych dolin. Na odcinkach środkowych i dolnych, doliny są szersze i płaskodenne o wyraźnie zaznaczonych krawędziach. Dolina rzeki Skawy i dolne odcinki głównych dopływów posiadają wykształcone terasy: niższa na wysokości ok. 1m na poziom rzeki i wyższa dochodząca do wysokości 6m nad poziom rzeki.

Gleby

W wyniku działań czynników glebotwórczych powstały na tym terenie różnego rodzaju typy gleb. Największy obszar zajmują gleby brunatne. Na niewielkim obszarze występują gleby pseudobielicowe, a w dolinie Skawy i potoków - mady. Powierzchnia gleb przedstawia się następująco: klasa III - 18,0 ha tj. 1,9% pow. użytków rolnych, klasa IV - 630,5ha tj. 65,1% pow. użytków rolnych, klasa V - 260,6ha tj. 27,4 % pow. użytków rolnych, klasa VI - 42,9ha tj. 4,6% pow. użytków rolnych. Jak wynika z zestawienia, w przestrzeni rolnej dominują gleby IV klasy o dobrych i średnich wartościach dla produkcji rolnej. Zwarte przestrzenie gleb klasy IV, z enklawami klasy III, występują w dolinach rzeki na rozległych, niższych partiach pogórzy, otaczających tereny zurbanizowane. Gleby te, stanowią najwartościowsze kompleksy dla rozwoju gospodarki rolnej.

Jednak tereny te równocześnie, stanowią potencjalne tereny rozwojowe miasta przeznaczone częściowo w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego pod zainwestowanie. Generalnie gleby klasy III, z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, podlegają ochronie przed zainwestowaniem, ochronie tej podlegają również gleby klasy IV, szczególnie zwarte przestrzennie. Jednak po zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, tereny miasta w granicach administracyjnych zostały wyłączone z uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Gleby o optymalnych stosunkach wodnych posiada ok. 90% użytków rolnych. Gleby te zdolne są do zaopatrzenia roślin w wodę przez cały rok. Gleby zawilgocone lub okresowo podmokłe stanowią ok. 5,5% użytków rolnych. Gleby trwale podmokłe występują na obszarze ok. 8 ha tj. 0,7% użytków rolnych. Gleby okresowo za suche występują na obszarze 51 ha tj. 4% użytków rolnych. Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, na erozję narażone jest około 30% gleb.

Klimat

Pod względem klimatycznym, obszar miasta, znajduje się w piętrze umiarkowanie ciepłym, ze średnią temperaturą roku + 6,5°C, roczną sumą opadów: 900 - 1000mm, liczba dni z pokrywą śnieżną: 90 - 165 dni, długością okresu wegetacyjnego ok. 200 dni.

Jordanów położony jest w cieniu opadowym masywu Babiej Góry, dlatego opady są tu niższe (średnia roczna suma opadów wynosi 780 mm) niż na innych obszarach Beskidów o podobnych wysokościach.

Na kształtowanie warunków mezo- i mikroklimatycznych decydujący wpływ wywierają cechy środowiska, związane z rzeźbą terenu i ekspozycją. Najmniej korzystne warunki występują w dolinach, o zalegających wychłodzonych, wilgotnych masach powietrza i słabej wentylacji. Najlepsze zaś w obrębie południowych stoków oraz na spłaszczonych wierzchołkach pogórskich. Miasto jest dobrze przewietrzane, dominują wiatry bardzo słabe (10 m/s), o prawie równomiernym ich udziale ze wszystkich kierunków. Warunki przewietrzania mają wpływ na stopień zanieczyszczenia. Położone na wzniesieniu centrum miasta, posiada dobre warunki wentylowania, a więc rozpraszania zanieczyszczeń. Koncentracja ich występuje głównie w dolinach rzeki Skawy i potoku Malejówka.

Wody powierzchniowe i podziemne

Główną rzeką obszaru jest Skawa (prawostronny dopływ Wisły), której odcinek górnego biegu znajduje się w granicach administracyjnych Jordanowa. Jordanów położony jest w prawobrzeżnej części zlewni Skawy, której głównymi dopływami na terenie miasta jest Malejówka z Naprawką Flakowskim Potokiem i potok Strącze. Lewobrzeżne dopływy odwadniają niewielki południowy fragment miasta: Potoki Pod Stachurą, Brzeźnica i Repelówka. Skawa jest rzeką mało zasobną w wodę i charakteryzuje się dużymi wahaniami przepływów. Średni stan wody wynosi 197 cm; wahania między minimalnym i maksymalnym stanem dochodzą do 3,80 m. Rzeka Skawa jest jednym z większych prawobrzeżnych dopływów górskich Wisły II rzędu. Zlewnia górnej Skawy to w przeważającej części tereny lesiste i rolnicze. Długość rzeki Skawy wynosi 96,4 km (w granicach miasta ok.10km), powierzchnia zlewni do przekroju w Jordanowie wynosi 96,6 km².

Wody podziemne

Obszar miasta Jordanowa położony jest w strefie mało zasobnej w wody podziemne, co jest uwarunkowane fliszową budową podłoża, o dużej zawartości nieprzepuszczalnych łupków. Większe zbiorniki wód podziemnych związane są z aluwiami w dolinach rzek. Nie są jednak ciągłe, są mało wydajne i o dużych waniach zasobów. Wody podziemne występują w dwóch poziomach: w paleogeńskich kompleksach fliszu piaskowcowego o charakterze szczelinowo-porowym lub szczelinowym, na zmiennej głębokości 5-20m oraz czwartorzędowym poziomie wodonośnym w pokrywach zwietrzelinowych i utworach aluwialnych na głębokości do 5m. Na terenie miasta Jordanów występują dwa zbiorniki wód podziemnych, zaliczane do Głównych

Zbiorników Wód Podziemnych: Warstw Magura nr 445 i Dolina rzeki Skawy nr 444. Zbiornik Warstw Magura nr 445 należy do zbiorników trzeciorzędowo - kredowych w obrębie Karpat fliszowych, wydzielony ze względu na potrzebę ochrony najbardziej wydajnych partii skał, jako źródła zaopatrzenia w wodę pitną. Skałami zbiornikowymi są spękane gruboławicowe piaskowce i łupki warstw dolnoligockich, istebniańskich i ciężkowickich. Woda w warstwach jest typu szczelinowego lub szczelinowo- porowego. Głębokość do zwierciadła wody wynosi od 5 do 20 m, a samo zwierciadło charakteryzuje się zróżnicowaną amplitudą wahań. Zasięg głębokości strefy wodonośnych spękań jest zmienny, ale szacuje się, że sięga 70-80 m, a sporadycznie dochodzi do 100-120 m. Zbiorniki fliszowe nie są chronione w sposób naturalny, dlatego są silnie narażone na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni terenu. Zbiornik Dolina rzeki Skawy nr 444 jest zbiornikiem wód czwartorzędowych, porowym, w utworach czwartorzędowych związanych z dolinami rzek, o średniej głębokości ujęć 8m.

Ranga GZWP nr 445 Zbiornik warstw Magura (Babia Góra) została obniżona do rangi lokalnego zbiornika wód podziemnych Zbiornik warstw Magura (Babia Góra). Obszar zmiany studium znajduje się w zasięgu LZWP nr 445 Zbiornik warstw Magura (Babia Góra). Zbiornik ten wyznaczono w obrębie gruboławicowych piaskowców warstw magurskich, piaskowców pasierbieckich, piaskowców ze Szczawiny oraz piaskowców gruboławicowych i zlepieńców warstw inoceramowych. Obszar zbiornika zmniejszył się do 601,0 km². Zbiornik składa się z dwóch pięter wodonośnych – czwartorzędowego w dolinach rzecznych oraz paleogeńsko-kredowego we fliszu karpackim. Głównym źródłem zasilania wód podziemnych zbiornika jest infiltracja opadów atmosferycznych. W obrębie wzniesień warstwa wodonośna zbiornika jest podatna na zanieczyszczenie z powierzchni terenu, natomiast w obrębie dolin bardzo podatna.

Roślinność

Znaczny udział w powierzchni miasta Jordanów - ok. 720 ha, czyli mniej więcej 34% jego powierzchni - stanowią lasy i różnego rodzaju zadrzewienia. Większe kompleksy leśne występują w trzech rejonach - dwa z nich położone są w obrębie masywu Góry Przykrzec w północnej części miasta, a trzeci w południowej części miasta, nieopodal rzeki Skawa. Zdecydowanie przeważają drzewostany iglaste, jodłowe i jodłowo-świerkowe z udziałem buka, sosny, jawora, modrzewia, olszy i paru innych gatunków. Tereny leśne w małych kompleksach łączą się z zadrzewieniami naturalnymi i sztucznymi wzdłuż dolin i cieków wodnych, dróg i zabudowy rozproszonej na stokach. Pod względem struktury własnościowej zasoby leśne Jordanowa można podzielić następująco: lasy państwowe ok. 260 ha (36% powierzchni lasów), lasy prywatne ok. 460 ha (64% powierzchni lasów). Lasy państwowe zarządzane są przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krakowie - Nadleśnictwo Myślenice, natomiast lasy prywatne skupione są w rękach mieszkańców, a także stanowią własność kościołów i związków wyznaniowych, będąc ważnym czynnikiem ekonomicznym dla ich właścicieli.

Lasy w granicach miasta mają zdecydowanie charakter ochronny. Pełnią rolę ogniwo pośrednich w korytarzach ekologicznych pomiędzy Beskidem Żywieckim i Wyspowym, zapewniają ich drożność z wykorzystaniem dolin rzek oraz rolno-zadrzewieniowej przestrzeni na stokach i grzbiecach. Na skarpach i stromych stokach, predysponowanych do ruchów masowych, zwłaszcza na obrzeżach doliny Skawy, pełnią rolę ochrony przeciwozyjnej. Zwiększają również retencyjność obszaru. Obok funkcji ochronnej stanowią również zasób dla funkcji gospodarczych, głównie turystyki oraz wypoczynku mieszkańców miasta i turystów.

Wyróżniono tu następujące typy zbiorowisk leśnych:

Abieti-Piceetum (montanum) - dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy. To zbiorowisko roślinne w randze zespołu spotykane jest głównie na zboczach w północnej części miasta, a jego podstawowe składniki w warstwie drzew to jodła pospolita *Abies alba* i świerk pospolity *Picea abies* z domieszką buka *Fagus sylvatica* i jaworu *Acer pseudoplatanus*. W wyniku działalności człowieka zostało ono miejscami w znaczny sposób przekształcone i obecnie występują tu także inne gatunki

drzew, takie jak sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, modrzew europejski *Larix decidua*, jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, klon pospolity (zwyczajny) *Acer platanoides*. W runie obecne są paprocie - wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, nerecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, mchy - fałdownik rzemienny *Rhytidiadelphus loreus*, płaszczeniec marszczony *Plagiothecium undulatum* oraz inne gatunki roślin, jak np.: jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, kosmatka olbrzymia *Luzula sylvatica*, jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus*, goryczka trojeściowa *Gentiana asclepiadea*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, podbiałek alpejski *Homogyne alpina* czy starzec jajowaty *Senecio ovatus*.

Galio rotundifolii-Abietenion - las jodłowy. Zbiorowisko z dominacją jodły pospolitej *Abies alba* na żyzniejszych siedliskach występuje głównie w południowej części miasta, za rzeką Skawą oraz częściowo od strony zachodniej. Zachowało się ono w różnym stopniu i miejscami posiada przekształcony skład gatunkowy. Oprócz jodły obecne są tu: jawor *Acer pseudoplatanus*, buk pospolity *Fagus sylvatica*, modrzew europejski *Larix decidua*, przytulia okrągłolistna *Galium rotundifolium*, pszeniec leśny *Melampyrum sylvaticum*, bez korolowy *Sambucus racemosa*, przęnet purpurowy *Prenanthes purpurea*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, starzec jajowaty *Senecio ovatus*, miódunka ćma *Pulmonaria obscura*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, mchy widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, złotowłos strojny *Polytrichastrum formosum*.

Luzulo luzuloidis-Fagetum - kwaśna buczyna górska. Zbiorowisko wykształcone fragmentarycznie i towarzyszące lokalnie (np. południowa część miasta) borom i lasom jodłowym. Buk pospolity *Fagus sylvatica* jest tu gatunkiem dominującym w drzewostanie, a oprócz niego występują w domieszce jawor *Acer pseudoplatanus*, świerk pospolity *Picea abies*, jodła pospolita *Abies alba*, czasem modrzew europejski *Larix decidua* i dąb szypułkowy *Quercus robur*. W runie panują śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, kosmatka gajowa *Luzula luzuloides* i inne gatunki trawiaste oraz mchy widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, złotowłos strojny *Polytrichastrum formosum*, widłoząbek włoskowy *Dicranella heteromalla*, rokiet cyprysowy *Hypnum cupressiforme*, merzyk groblowy *Mnium hornum*. Miejscami pojawia się borówka *Vaccinium myrtillus*, niskie paprocie - cienistka (zachyłka) trójkątna *Gymnocarpium dryopteris*, zachyłka oszczepowata *Phegopteris connectilis*, oraz inne rośliny zielne (np. przęnet purpurowy *Prenanthes purpurea*, starzec jajowaty *Senecio ovatus*).

Tilio cordatae-Carpinetum betuli - grąd subkontynentalny. Niewielkie, zubożałe fragmenty tego zbiorowiska występują miejscami w najniższych położeniach na zboczach doliny Skawy. W warstwie drzew spotykamy tu lipę drobnolistną *Tilia cordata*, wiśnię ptasią (czereśnię) *Cerasus avium*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, buka *Fagus sylvatica*, świerka *Picea abies*, jodłę *Abies alba* czy sosnę *Pinus sylvestris*, nie ma natomiast graba *Carpinus betulus*. Miejscami pojawia się leszczyna *Corylus avellana*, w runie obecne są m. in.: pszeniec gajowy *Melampyrum nemorosum*, przytulia Schultesa *Galium schultesii*, turzycy orzęsiona *Carex pilosa*, przytulinka (przytulia) wiosenna *Cruciata glabra*, jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus*. Wyłącznie tutaj w dolinie Skawy pojawia się lokalnie bluszcz pospolity *Hedera helix*.

Alnetum incanae - nadrzeczna olszyna górska. Mniej czy bardziej zubożałe fragmenty tego zbiorowiska występują w dolinie Skawy i pozostałych rzek/potoków na terenie miasta. W drzewostanie panuje tu olsza szara *Alnus incana* z domieszką świerka *Picea abies*, wierzby kruchej *Salix fragilis*, jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* czy jaworu *Acer pseudoplatanus*. W warstwie krzewów pojawiają się wiciokrzew pospolity (suchodrzew) *Lonicera xylosteum* i porzeczka agrest *Ribes uva-crispa*. Bujne runo ma charakter ziołorośliny - obecne są: jarzmianka większa *Astrantia major*, świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, tojeść gajowa *Lysimachia nemorum*, bodziszek żałobny *Geranium phaeum*, wilczomlec migdałolistny *Euphorbia amygdaloides*, lepiężnik różowy *Petasites hybridus*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*, podbiał pospolity *Tussilago farfara*, kniec błotna *Caltha palustris*.

Nadrzeczny olszynom towarzyszą miejscami zarośla wierzb wąskolistnych przynależne do rzędu *Salicetalia purpureae*. Tworzą je gatunki: wierzba purpurowa (wiklina) *Salix purpurea*, wierzba

wiciowa *Salix viminalis*, wierzba trójpręcikowa (migdałowa) *Salix triandra*. Terenom leśnym towarzyszą lokalnie zbiorowiska porębowe z rzędu *Atropetalia* - są to różne stadia sukcesyjne lasu budowane przez gatunki zielne i trawiaste (trzcinnik piaszkowy *Calamagrostis epigejos*, wierzbowka kiprzyca *Chamaenerion angustifolium*, starzec jajowaty *Senecio ovatus* i in.) oraz krzewy (bez czarny *Sambucus nigra*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, wierzba iwa *Salix caprea*, malina właściwa *Rubus idaeus* i wiele gatunków jeżyn *Rubus* sp.)

W niektórych obniżeniach w obrębie lasów oraz w dolinach rzek i potoków wykształciły się ziołorośla z panującym lepiężnikiem białym *Petasites albus* - *Petasitetum albi*. Znaczne powierzchnie w obrębie miasta Jordanowa zajmują półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska siedlisk otwartych, czyli różnego rodzaju łąki, pastwiska, pola uprawne i ugory. Wśród zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych można wyróżnić następujące ich typy:

Filipendulion ulmariae - łąkowe zbiorowiska ziołoroślowe występujące wzdłuż cieków wodnych. Te po części naturalne zbiorowiska złożone są z wysokich bylin dwuliściennych, takich jak: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, kozłek lekarski *Valeriana officinalis*, krwawnica pospolita *Lythrum salicaria* czy mięta długolistna *Mentha longifolia*. Występują wzdłuż cieków wodnych oraz na wilgotnych miejscach w obrębie rzadko i nieregularnie koszonych, bądź porzuconych łąk.

Calthion palustris - antropogeniczne zbiorowiska kośnych łąk wilgotnych i mokrych. Występujące w miejscach wilgotnych, zmeliorowanych bądź mokrych, częściowo zabagnionych i zajmujących obniżenia terenu zbiorowiska łąkowe, które są dwa lub więcej razy w ciągu roku wykaszane. Przynależą tu różne zespoły roślinne budowane przez wiele gatunków bylin, jak np.: ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*, ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*, dzięgiel leśny *Angelica sylvestris*, sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*, knieć błotna *Caltha palustris*, pępawa błotna *Crepis paludosa*, niezapominajka błotna *Myosotis palustris*, gatunki z rodzaju *Juncus*- sit., czy śmiełek darniowy *Deschampsia caespitosa*.

Alopecurion pratensis - zbiorowiska uprawianych i pielęgnowanych łąk wilgotnych. Zbiorowiska te są intensywnie uprawiane i pielęgnowane, a rozwijają się na siedliskach pośrednich pomiędzy wilgotnymi, a świeżymi. Dominuje tu gatunek trawy wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, a towarzyszą mu bluszcz kurdybanek *Glechoma hederacea*, wiechlina błotna *Poa palustris*, jaskier różnolistny *Ranunculus auricomus* czy żywokost lekarski *Symphytum officinale*.

Arrhenatherion elatioris - zbiorowiska łąk gładowych, świeżych, wielokośnych. Związek ten obejmuje bogate florystycznie zbiorowiska łąk świeżych, wielokośnych, które obecne są w granicach miasta w różnie zachowanych postaciach. Rosną tu trawy: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, kostrzewa czerwona *Festuca rubra*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata* oraz wiele bylin, takich jak: dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, bodziszek łąkowy *Geranium pratense*, świerzbica polna *Knautia arvensis* i in.

Polygonion avicularis - antropogeniczne zbiorowiska miejsc silnie wydeptywanych. Są to tzw. zbiorowiska dywanowe związane z miejscami silnie wydeptywanymi, jak np. ścieżki, pobocza, polne drogi, otoczenia domostw itp. Tworzą je gatunki znoszące takie warunki - babka zwyczajna *Plantago major*, rdest ptasi *Polygonum aviculare*, sit chudy *Juncus tenuis* i in.

Cynosurion - ubogie florystycznie zbiorowiska żyznych pastwisk. Zbiorowiska rozwinięte na siedliskach świeżych, intensywnie spasanych z nielicznymi gatunkami; głównie są to: grzebieńca pospolita *Cynosurus cristatus*, życica trwała *Lolium perenne*, koniczyna biała *Trifolium repens*, kostrzewa czerwona *Festuca rubra*.

Nardetalia - acydofilne, niskie murawy i łąki z panującą bliźniczką psią trawką *Nardus stricta*. Różnie wykształcone i rozproszone w granicach miasta acydofilne, niskie murawy i łąki z panującą bliźniczką psią trawką *Nardus stricta*, której kępki tworzą często zwartą darń. Są to przeważnie nienawożone pastwiska bądź niezbyt produktywne łąki jednokośne.

Zbiorowiska roślin związane z polami uprawnymi, czyli całą grupę chwastów polnych zaliczyć można w obrębie miasta do dwóch związków:

Aperion spicae-venti - zbiorowiska chwastów upraw zbożowych na glebach niewapiennych
Polygono-Chenopodion - zbiorowiska chwastów upraw okopowych

Siedzibom ludzkim i miejscom intensywnie przekształconym i użytkowanym przez człowieka towarzyszą zbiorowiska ruderalne budowane przez gatunki o często obcym pochodzeniu. Podzielić je można na dwie główne grupy o różnej randze: związek *Sisymbrium officinalis* - zbiorowiska roślin jednorocznych i dwuletnich na terenach ruderalnych
klasa *Artemisietea vulgaris* - nitrofilne zbiorowiska bylin i pnączy na siedliskach ruderalnych i nad brzegami wód

Planowane zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Jordanowa dotyczą terenów w najbliższym sąsiedztwie obszarów już zabudowanych i będących od dłuższego czasu pod presją ze strony człowieka. Nie stwierdzono tam obecności gatunków chronionych prawem i zagrożonych, czy też rzadkich i zagrożonych siedlisk. Zidentyfikowane tam zbiorowiska to przekształcone i zantropogenizowane siedliska ruderalne, zubożałe fragmenty łąk i pastwisk oraz terenów upraw polnych.

Świat zwierzęcy

Ze względu na swoje położenie geograficzne i zróżnicowane wykorzystanie terenu miasto Jordanów stwarza dogodne warunki do bytowania dla wielu gatunków zwierząt. Najliczniejszą ich grupę stanowią oczywiście bezkręgowce. Występują tu liczne gatunki mięczaków, reprezentowane przez ślimaki lądowe oskorupione i nagie (ok. 70-80 gatunków, z tego większość oskorupione) oraz kilka gatunków ślimaków wodnych i małży. Wymienić można przykładowo dużą małż *Anadonta anatina* (szczeżuja) ze skorupami osiagającymi do 10 cm, która bytuje w kamieńcach rzeki Skawy. Ślimaki wodne reprezentuje kilka niewielkich gatunków: przytulik strumieniowy *Ancylus fluviatilis* obecny w Skawie i innych rzekach/potokach, błotniarki jajowata i moczarowa *Lymnea peregra*, *Lymnea truncatula* bytujące w Skawie i w różnych zbiornikach z wodą stojącą, czy też niewielki ślimak z rodziny zatoczkowatych *Anisus leucostomus*. Wszystkie one stanowią pokarm ryb. Bardziej bogaty jest świat ślimaków lądowych, reprezentowanych przez gatunki większe, jak np.: winniczek *Helix pomatia*, gatunek częściowo chroniony, który dla Jordanowa jest gatunkiem zawleczonym i towarzyszy siedliskom ludzkim zasiedlając cmentarze, wysypiska, opuszczone ogrody, ruiny; wstężyk gajowy *Cepea nemoralis*, również zawleczony z wielkich miast i stwierdzony w wielu miejscach w centrum Jordanowa; rodzimy ślimak zaroślowy *Arianta arbustorum*, który tworzy dość liczne populacje nad brzegami rzek i unika siedlisk ludzkich; piękny i endemiczny dla Karpat ślimak nadobny *Helicigona faustina*, ślimak ceniolubny *Zenobiella umbrosa*, ślimak długowłosa *Trichia villosula*, zaroślarka pospolita *Bradybenea fructum* i in. Spośród drobnych gatunków wyróżniamy ślimaki leśne, ślimaki łąk, ślimaki związane ze środowiskami średnio wilgotnymi (zarośla), ślimaki wilgociolubne (hydrofilne). Liczne populacje występują w lasach liściastych szczególnie bukowych z leżącymi kłodami i bujnym runem. W środowisku leśnym spotykamy np.: świrdrzyki *Clausiidae* - stwierdzono około 10 gatunków, żyjące w gnijącym listowiu maleńkie szklarki *Vitrea* i przewrotki *Vitrina*. W pobliżu młak, źródlisk i zastoisk żyją wilgociolubne bursztyнки *Succinea* sp. i źródlarki *Bythinella* sp. Na terenie Jordanowa stwierdzono także najmniejszy krajowy gatunek - krążalek malutki *Punctum pygmaeum* którego szerokość muszli osiąga zaledwie 1,5 mm. Ślimaki bezskorupowe zgrupowane są w trzy rodziny: pomrowy *Limacidae*, pomrowiki *Agriolimnicidae* oraz częściowo zawlezione śliniki *Arionidae*. Z rodziny pomrowów i pomrowików warto odnotować pięknego, dużego o długości do 10 cm ciemnoniebieskiego pomrowa błękitnego *Bielzia coeruleans* bytującego w lasach jordanowskich, a żyjącego tylko w Karpatach. W środowiskach synantropijnych w pobliżu siedlisk ludzkich żyje np. duży, nakrapiany, popielaty pomrów wielki *Limax maximus* wyrządzający szkody w ogrodach. Ostatnio zawleczono do Jordanowa ślinika wielkiego *Arion rufus* którego długość dochodzi do 15 cm i pokrewnego ślinika luzytańskiego *Arion lusitanicus* - są to gatunki wszystkożerne towarzyszące siedzibom ludzkim i czyniące znaczne straty w uprawach. W lasach spotkać można mniejszego ślinika rdzawego *Arion subfuscus* i małego ślinika leśnego (do 2,5 cm).

Spośród pajęczaków obecne są pająki (np. krzyżak dwubarwny *Araneus marmoreus*), kosarze, zaleszczotki i roztocza (np. kleszcze). Świat owadów reprezentują chrząszcze, bytujące w lasach

w specyficznym siedlisku (np. kłody, martwe pnie). Liczną grupą są muchówki (np. komary, gzy, muchy, trzmielówki).

Wśród motyli spotykamy motyle dzienne (np. rusalka admirał *Vanessa atalanta* i rusalka osetnik *Vanessa cardui*) oraz nocne (zawisakowate). Wśród błonkówek obecne są rodzaje: mrówka, osa, szerszeń, trzmiel, pszczoła. Wiele trzmieli jest objętych ochroną prawną, jak np. trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*.

Równoskrzydłe to m.in. skoczki, mszyce i czerwce. Chruściki zasiedlają wody stojące i płynące, a w pobliżu wód występują też widelnice, jętki i ważki. Obecne są także różne prostoskrzydłe. Wśród kręgowców obecni są przedstawiciele ryb, przykładowo zasiedlające Skawę i jej dopływy pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario*, czy brzanka *Barbus peloponnesius*, a także gatunki chronione: głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, strzeble, kielbie.

Spośród płazów występują tu: salamandra plamista *Salamandra salamandra*, traszki: grzebieniasta *Triturus cristatus*, zwyczajna *Lissotriton* (*Triturus*) *vulgaris*, karpacka *Lissotriton* (*Triturus*) *montandoni*, górską *Triturus alpestris*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, kumak górski *Bombina variegata*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, żaby: wodna *Rana esculenta*, jeziorkowa *R. lessoni* i trawna. *R. temporaria*. Wszystkie płazy objęte są ochroną gatunkową, a zamieszkują głównie cieki i zbiorniki wodne oraz inne wilgotne miejsca.

Wśród gadów obecne są: padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*. Wszystkie, podobnie jak płazy należą do gatunków prawnie chronionych.

Stosunkowo liczną grupę stanowią ptaki zasiedlające różne siedliska. Większość z nich to gatunki chronione prawem. Gatunki preferujące środowiska pól uprawnych i innych terenów otwartych oraz zabudowań to przykładowo: skowronek *Alauda arvensis*, trznadel *Emberiza citrinella*, derkacz *Crex crex*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, czajka *Vanellus vanellus*, dzwonek *Carduelis chloris*, kopciuszek *Phoenicurus phoenicurus*, sroka *Pica pica*, jerzyki *Apus* sp. czy jaskółki dymówka *Hirundo rustica* i oknówka *Delichon urbica*. Do zalatujących należą bocian biały *Ciconia ciconia* oraz myszołów *Buteo buteo*.

Siedliska leśne zamieszkują dzięcioły: zielony *Picus viridis*, duży *Dendrocopos major*, czarny *Dryocopus martius* czy krętogłów *Jynx torquilla*; sowy, np.: puszczyk *Strix aluco* i sowa uszata (uszatka) *Asio otus*; kwiczoł *Turdus pilaris*, drozd obrożny *Turdus torquatus*, kos *Turdus merula*, sikory *Parus* spp., pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, pliszki *Motacilla* spp., szczygieł *Carduelis carduelis*, zięba *Fringilla coelebs*, kowalik *Sitta europaea*, czyżyk (czyż zwyczajny, czyż pospolity) *Carduelis spinus*, wilga *Oriolus oriolus*, krzyżodzioby *Loxia* spp., jemioluszka *Bombycilla garrulus*, rudzik *Erithacus rubecula*, jastrząb *Accipiter gentilis* oraz najmniejszy gatunek - mysikrólik *Regulus regulus*.

Z siedliskami wodnymi, rzekami związane są przykładowo pliszka górską *Motacilla cinerea* i pluszcz *Cinclus cinclus*. Oprócz tego występują gatunki związane z różnymi siedliskami: pustułka *Falco tinnunculus*, krogulec *Accipiter nisus*, kulczyk *Serinus serinus*, kukułka *Cuculus canorus*, bażant *Phasianus colchicus*, szpak *Sturnus vulgaris*.

Ssaki obecne w Jordanowie i okolicach reprezentują różne grupy: do owadożernych należą: jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*, kret *Talpa europaea*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, malutka *S. minutus* i górską *S. alpinus*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* oraz zębiełek karliczek *Crocidura suaveolens*. Wszystkie te gatunki są chronione prawem, a oprócz jeża należą do ssaków typu grzebiącego i preferują raczej tereny otwarte. Rząd nietoperzy reprezentują: nocek Natterera *Myotis nattereri*, wąsatek *M. mystacinus*, nocek rudy *M. daubentonii*, mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula* i gacek brunatny *Plecotus auritus*. Nocek Natterera i rudy oraz mroczek posrebrzany a także borowiec wielki to gatunki obserwowane głównie w lasach oraz dolinach potoków. Natomiast pozostałe występują głównie w sąsiedztwie zabudowań. Wszystkie należą do gatunków chronionych. Drobne gryzonie stanowią liczną grupę zwierząt. Znaleźć wśród nich można wiewiórkę *Sciurus vulgaris* (gat. chroniony), nornicę rudą *Myodes (Clethrionomys) glareolus*,

karczownika ziemnowodnego *Arvicola terrestris* (gat. pod ochroną częściową), nornika brunatnego (polnego) *Microtus agrestis*, nornika zwyczajnego (polnika) *M. arvalis*, mysz leśną *Apodemus flavicollis*, zaroślową *A. sylvaticus* (gat. pod ochroną częściową), polną *A. agrarius* i domową *A. (Mus) musculus*, szczura wędrownego *Rattus norvegicus*, smużkę *Sicista betulina* (gat. chroniony), koszatkę *Dryomys nitedula* i orzesznicę *Muscardinus avellanarius* (obie chronione). Drapieżne reprezentują: lis *Vulpes vulpes*, kuna domowa *Martes foina* i leśna (tumak) *M. martes* oraz tchórz *Mustela putorius*, łasica (łaska) *Mustela nivalis* i gronostaj *Mustela erminea* (ostatnie trzy gatunki chronione). Świniowate mają przedstawiciela w postaci dzika *Sus scrofa* zajmując szaraka *Lepus europaeus* jest reprezentantem zającowatych spośród jeleniowatych spotykamy jelenie *Cervus elaphus* i sarny *Capreolus capreolus*.

Przez teren miasta Jordanowa i w jego najbliższym sąsiedztwie nie przebiegają żadne korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i regionalnym. Mogą jedynie funkcjonować lokalne korytarze ekologiczne związane z dolinami rzek (głównie Skawa) i potoków oraz pomiędzy większymi skupiskami lasów. Planowane zmiany w zagospodarowaniu w obrębie miasta Jordanowa dotyczą terenów w najbliższym sąsiedztwie obszarów o zwartej zabudowie i nie powinny w przyszłości wpłynąć w sposób zauważalny na funkcjonowanie tych korytarzy o znaczeniu lokalnym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazuje przebiegi korytarzy ponadregionalnych. Według tego dokumentu obszar zmiany studium leży w zasięgu Korytarza Karpackiego Pogórzy, który to odpowiada Korytarzowi Południowemu KPd. Stanowi on odcinek korytarzy paneuropejskich, których rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu. Ponadto zgodnie z mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce W. Jędrzejewskiego, 10 obszarów objętych zmianą studium leży w zasięgu korytarza ekologicznego "Beskidy Średnie" KPd-13B (krajowy).

3.2 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Miasto Jordanów charakteryzuje krajobraz rolniczo - leśny. W strukturze form zagospodarowania powierzchni przeważają użytki rolne - 56% i lasy - 34%. Użytkowanie gruntów i kierunki produkcji rolnej są uwarunkowane przez czynniki przyrodnicze, kulturowe i historyczne. Większość gruntów należy do kompleksu zbożowo - górskiego, żytnio - ziemniaczanego i owsiano - pastewnego. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący 46,1 pkt plasuje ten region na jednym z ostatnich miejsc w kraju. Warunki te, typowe dla terenów górskich sprawiają, że głównym kierunkiem produkcji rolnej jest chów bydła mlecznego i opasowego. Podporządkowana jest temu produkcja roślinna, w której dominuje produkcja pasz. Strukturę agrarną Jordanowa charakteryzuje duże rozdrobnienie gruntów, na powierzchni 952 ha użytków rolnych, występuje 866 gospodarstw użytkujących ziemię, z których 360 to gospodarstwa typowo rolne. Na 100 ha użytków rolnych przypada ok. 90 rodzin użytkujących ziemię. Średnio na jednego mieszkańca przypada 0,19 ha użytków rolnych, co jest wartością niższą od średniej krajowej wynoszącej 0,5 ha. Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha stanowią ok. 1% wszystkich gospodarstw w Jordanowie, o powierzchni 1-5 ha stanowią 41% natomiast o powierzchni poniżej 1 ha - 58% gospodarstw miasta.

Duże nachylenie stoków, trudne drogi dojazdowe ograniczają mechanizację. Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego - 3,06 ha sprawia, że utrzymanie się wyłącznie z produkcji rolnej nie jest możliwe. Każde gospodarstwo składa się przeciętnie z 4 odrębnych działek o średniej wielkości 0,76 ha. W strukturze obszarowej dominują bardzo małe gospodarstwa, w których produkcja nastawiona jest na samozaopatrzenie. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych przedstawia się następująco:

Tab. 8 - Struktura użytkowania gruntów

Użytki rolne	952 ha
- grunty orne	286 ha

- sady	6 ha
- łąki	557 ha
- pastwiska	103 ha
Lasy i grunty leśne	312 ha
Pozostałe grunty	64 ha
Ogólna powierzchnia gruntów	1328 ha

Łączna powierzchnia zasiewów wynosi 187 ha, w tym zboża podstawowe z mieszankami zajmują powierzchnię 122 ha, pastewne 4 ha, ziemniaki są uprawiane na powierzchni 51 ha, a pozostałe zajmują powierzchnię 10 ha. Struktura zasiewów jest następująca: zboża zajmują 65% powierzchni zasiewów, ziemniaki 27,5%, rośliny pastewne 2,0%, rośliny strączkowe: jadalne i przemysłowe 0,1%, pozostałe w tym warzywa gruntowe - 5,4%. Jest to charakterystyczna struktura zasiewów w Małopolsce, czyli duży udział powierzchni upraw zbóż i ziemniaków, z przeznaczeniem na paszę dla zwierząt gospodarskich. W mieście działa grupa gospodarstw prowadzących chów zwierząt. W Jordanowie występują 172 gospodarstwa rolne prowadzące działalność pozarolniczą.

3.3 Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy i zadrzewienia zajmują powierzchnię ok. 720 ha, co stanowi ok. 34 % powierzchni miasta. Większe kompleksy leśne występują w trzech rejonach - dwa z nich położone są w obrębie masywu Góry Przykrzec, a trzeci w południowej części miasta. Występują tu przede wszystkim drzewostany iglasto - jodłowe z bukiem, jaworem, modrzewiem i olszą. Dominującymi siedliskowymi typami lasu są:

- I. las mieszany górski
- II. las górski

w dolinach potoków występują olszyny - są to niezbyt wysokie zarośla, w skład których wchodzi olsza szara, z domieszką wierzb i jesionów, podszyt składa się z suchodrzewu.

Tereny leśne w małych kompleksach łączą się z zadrzewieniami naturalnymi i sztucznymi wzdłuż dolin i cieków wodnych, dróg i zabudowy rozproszonej na stokach. Jordanów posiada korzystny bilans zieleni, na którą obok kompleksów leśnych składają się zadrzewienia i urządzona zieleń miejska. Pod względem struktury własnościowej zasoby leśne Jordanowa można podzielić następująco:

- III. lasy państwowe ok. 260 ha
- IV. lasy prywatne ok. 460 ha

Lasy państwowe zarządzane są przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krakowie - Nadleśnictwo Myślenice, natomiast lasy prywatne skupione są w rękach mieszkańców, a także stanowią własność kościołów i wyznaniowych, będąc ważnym czynnikiem ekonomicznym dla ich właścicieli.

Lasy w granicach miasta mają zdecydowanie charakter ochronny. Pełnią rolę ogniwo pośrednich w korytarzach ekologicznych pomiędzy Beskidem Żywieckim i Wyspowym, zapewniają ich drożność z wykorzystaniem dolin rzek oraz rolno-zadrzewionej przestrzeni na stokach i grzbietach. Na skarpach i stromych stokach, predysponowanych do ruchów masowych, zwłaszcza na obrzeżach doliny Skawy, pełnią rolę ochrony przeciwoerozyjnej. Zwiększają również retencyjność obszaru. Obok funkcji ochronnej stanowią również zasób dla funkcji gospodarczych, głównie turystyki oraz wypoczynku mieszkańców miasta.

Lasy państwowe są na ogół dobrze zagospodarowane, z kolei lasy prywatne ukierunkowane są na czerpanie pożytków drzewnych i są zagospodarowane poniżej ich możliwości produkcyjnych, co skutkuje mniejszą zasobnością w stosunku do lasów państwowych.

3.4 Zagrożenia środowiska wraz z identyfikacją ich źródeł

Zanieczyszczenie powietrza

Na obszarze miasta Jordanów (poza zakładami armatury sanitarnej) oraz w jego sąsiedztwie nie ma większych emitorów zanieczyszczeń powietrza. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są: indywidualny, niezcentralizowany system grzewczy, działalność produkcyjna i komunikacja.

Ogrzewanie budynków i obiektów produkcyjnych funkcjonuje w oparciu o indywidualne źródła ciepła opalane węglem, koksem, miałem węglowym i drewnem. Powoduje to emisję znacznych ilości pyłu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenku węgla. Zgodnie z prowadzonym monitoringiem WIOŚ w Krakowie, stan zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta Jordanów (wg map zamieszczonych w Raporcie 2008rok) kształtuje się następująco:

- średnie stężenie dwutlenku siarki wynosi ok. $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tj. 25% dopuszczalnych wartości),
- dwutlenku azotu wynosi ok. $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tj. ok. 50% dopuszczalnych wartości),
- średnie stężenie pyłu zawieszonego PM10 ok. $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tj. 100% dopuszczalnych wartości).

Stężenia dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu wyznaczone wg klasyfikacji stref dla strefy myślenicko-suskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wskazują na wysoką jakość powietrza i klasyfikują ją jako strefę klasy A. Ze względu na stężenie benzenu zostało zaklasyfikowane do klasy B, natomiast ze względu na stężenie pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, zostało zaklasyfikowane do klasy C (wg „Ocena jakości powietrza w woj. małopolskim w 2009r. WIOŚ w Krakowie, 2010r.).

Strefa myślenicko - suska została zakwalifikowana do opracowania programu ochrony środowiska z uwagi na kryterium ochrony zdrowia:

- V. przekroczenie dopuszczalnej częstości poziomu dopuszczalnego 24 godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym,
- VI. przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym,
- VII. przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym.

Stan czystości powietrza na terenie miasta Jordanów jest średni; w obrębie dna dolin rzek i potoków (Skawy z dopływami) mogą występować niekorzystne warunki aerosanitarne, ze względu na zaleganie inwersyjnych warstw powietrza, powodujących kumulację zanieczyszczeń.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Wg danych WIOŚ w Krakowie, w 2008 roku prowadzono badania jakości wód rzeki Skawy, w punkcie pomiarowo - kontrolnym Osielec (poniżej Jordanowa). Monitoring diagnostyczny wykazał IV klasę czystości (niezadowalającą), zarówno pod względem fizyko-chemicznym jak i bakteriologicznym. Ponadto w ramach monitoringu jakości wód powierzchniowych w województwie małopolskim do celów zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (w 2008r.), w punkcie pomiarowo - kontrolnym przy ujściu potoku Bystrzanka do rzeki Skawy, wody zostały zaliczone do kategorii A3, ze względu na zawartość fosforanów i ogólna liczbę coli.

W latach 2004 -2007 oceny jakości wód sporządzane były wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu interpretacji i prezentacji stanu tych wód (klasy I, II, III, IV, V). Obecnie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych wykonuje się klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego i chemicznego wód oraz jednolitych części wód (jcw). Zapisy rozporządzenia wprowadzają do prawa polskiego zasady ocen jakości określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Wg danych WIOŚ za 2008 rok prowadzono badania klasyfikacji

stanu/potencjału ekologicznego (jcw) powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Jordanów. Potencjał ekologiczny określono jako słaby, natomiast stan chemiczny jako dobry.

Na terenie objętym planem nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych. Stopień zagrożenia wód podziemnych na tym terenie zależy od parametrów filtracyjnych warstwy izolacyjnej (odporności poziomu wodonośnego na zanieczyszczenie) oraz czynników zewnętrznych dotyczących w szczególności istnienia antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń.

Zanieczyszczenie gleb

Na terenie miasta Jordanów nie są prowadzone badania zanieczyszczeń gleb.

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1 Rys historyczny

Jordanów jest to najstarsze miasto powiatu suskiego. Król Zygmunt August w 1564 roku wydał przywilej w celu założenia miasta. Fundatorem był Wawrzyniec Spytek Jordan z Zakliczyna, którego pomnik znajduje się na rynku. Miasto zostało zaplanowane jako duży ośrodek rzemieślniczy i handlowy. Najstarszy przywilej królewski, na którym opierał się rozwój miasta został wydany w 1576 r. przez Stefana Batorego. Potwierdzał on prawa miejskie i zezwalał na odbywanie dwóch jarmarków rocznie. W mieście funkcjonowały gospody i zajazdy, składy węgierskich win oraz soli, którą przewożono z Wieliczki na Orawę, tak zwanym szlakiem solnym. W latach międzywojennych Jordanów nabrał charakteru miejscowości uzdrowiskowej, słabo natomiast rozwijał się przemysł. W latach 1939-1945 miasto zostaje dwukrotnie zniszczone. Po wojnie następuje systematyczny rozwój miasta. Czynnikiem napędzającym odbudowę i rozwój był przemysł. Powstały duże zakłady produkcyjne, takie jak fabryka armatury, zakłady przemysłu muzycznego, spółdzielnia przemysłu drzewnego, spółdzielnia przemysłu odzieżowego. Wybudowano bloki komunalne i osiedle spółdzielcze. Obecnie Jordanów stanowi centrum handlowe, przemysłowe, kulturalne i oświatowe dla okolicznych miejscowości.

Cenne zabytki oraz miejsca o znaczeniu historycznym na terenie miasta wpisane do rejestru zabytków to:

- dwór Chrobacze z ogrodem dworskim i alejami dojazdowymi (A-329 z 12.01.1979r.) [A-853/M];
- dawny zajazd „Poczekaj”, ul. Kolejowa 10 (A-788 z 27.12.1995r.) [A-851/M];
- ratusz Rynek 1 z wyznaczeniem strefy ochronnej obejmującej plac rynkowy (A-789 z 22.12.1995r.) [A-852/M];
- kościół p.w. Przenajświętszej Trójcy z otoczeniem (A-754 z 25.07.1994r.) [A-850/M];
- **budynek dawnego Ratusza i Sądu Grodzkiego, Rynek 2 [A-1457/M] z 28.09.2016.**

Podsumowanie:

Znajdujące się na terenie miasta Jordanów obiekty zabytkowe podlegają ochronie i stanowią szczególnie cenne dziedzictwo kulturowe. Pozwoli to na stworzenie ogólnej polityki ochrony dóbr kultury w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jordanów.

4.2 Formy ochrony zabytków

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami formami ochrony zabytków są: wpis do rejestru zabytków, wpis do gminnej ewidencji obiektów zabytkowych, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W dotychczasowych dokumentach planistycznych dla miasta Jordanowa uwzględnia się ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków
- parków kulturowych.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla miasta Jordanowa zostały wprowadzone strefy chroniące obiekty i tereny wymagające ochrony kulturowej, takie jak:

- strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej obiektu wpisanego do rejestru zabytków
- strefa ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego śródmieścia
- strefa otulinowa ochrony widokowej
- strefa ochrony stanowisk archeologicznych wraz z wykazem nowych stanowisk

Wszystkie zabytki nieruchome znajdujące się na terenie miasta Jordanowa znajdują się w gminnej ewidencji zabytków. Dokument został przytoczony w końcowych rozdziałach niniejszego opracowania.

Gminna ewidencja zabytków

Ochrona zabytków znajdujących się na terenie gminy należy do obowiązków samorządu lokalnego. Zadania stojące przed organami administracji publicznej precyzuje art. 4 Ustawy z dnia 17 września 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (DZ.U. Nr 162 z 2003 r., poz. 1568). Gminy między innymi mają dbać o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”. Jednym z obowiązków nałożonych przez ustawę na gminy jest: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. Temu zadaniu ma służyć gminna ewidencja zabytków, o której jest mowa w artykule 22 (pkt. 4) cytowanej ustawy: „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków”. Miasto Jordanów posiada opracowaną gminną ewidencję zabytków. Na końcu Tomu I zamieszczono spis obiektów znajdujących się w tej ewidencji, a na rysunkach studium zostały one oznaczone graficznie.

Parki kulturowe

Parki kulturowe tworzy się w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” w mieście Jordanów proponuje lokalizację parku kulturowego. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Burmistrz gminy, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy. W celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem.

Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Określenie szczegółowego przebiegu granic proponowanych parków wymaga sporządzania dokumentacji konserwatorsko-krajobrazowej, uwzględniającej wartości kulturowe, stan zachowania obiektów, zespołów i innych elementów składających się na lokalny krajobraz oraz sytuację własnościową obszaru a także pozwoli na określenie zakazów i ograniczeń dla tych form ochrony. Na terenie parku kulturowego lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia

dotyczące:

- prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej;
- zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomości;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych
- z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- składowania lub magazynowania odpadów.

Do chwili obecnej Rada Miasta Jordanowa nie podjęła uchwały w sprawie utworzenia parku kulturowego.

4.3 Dobra kultury współczesnej

Przez dobra kultury współczesnej należy rozumieć nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Obecnie w mieście Jordanów nie ma opracowanej listy dóbr kultury współczesnej.

4.4 Stanowiska archeologiczne

Na omawianym obszarze zlokalizowanych jest 16 nieudokumentowanych stanowisk archeologicznych, do których w wyniku przeprowadzonych wyrywkowych badań dodano 20 nowych stanowisk archeologicznych, w tym 19 z okresu nowożytnego i jedno stanowisko okresu nowożytnego oraz okresu średniowiecznego. Ze względu na charakter pozyskanych materiałów nie jest możliwe określenie funkcji stanowisk. Ograniczono się więc do określenia znalezisk jako punktów osadniczych. Żadne ze stanowisk archeologicznych na terenie obszaru 111-55 nie wymaga ochrony konserwatorskiej.

W sumie na obszarze miasta Jordanów znajduje się 36 stanowisk archeologicznych. Szczegółowe zestawienie danych dotyczących stanowisk archeologicznych zamieszczono na końcu opracowania. Położenie stanowisk archeologicznych oznaczono na rysunkach studium.

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

W związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2015 r., która rozszerzyła zakres wykonywanych analiz w dokumencie studium, część z poniżej przedstawionych danych rozdziału 5. została zaktualizowana i przedstawiona w załączniku nr 1c - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa.

5.1 Struktura demograficzna

Bardzo ważnym uwarunkowaniem wpływającym na przebieg przyszłych procesów rozwojowych są czynniki demograficzne. Obecne i przyszłe tempo rozwoju ludności i związane z tym zmiany populacji w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym to podstawowe przesłanki dla formowania strategii i kierunków społeczno- gospodarczego i przestrzennego rozwoju jednostek administracyjnych różnych szczebli. W przypadku uwarunkowań demograficznych przyszłość, nawet ta w odległym horyzoncie czasowym, w dużym stopniu daje się obecnie przewidzieć, gdyż jest zdeterminowana teraźniejszością. Już bowiem obecnie można

określić, albo co najmniej uświadomić sobie, problemy jakie w wyniku zmian w tempie i kierunkach przekształceń demograficznych pojawiają się na przykład: na rynku pracy, jako odzwierciedlenie zmian miejscowych zasobów pracy, zmieniających się potrzeb w dostępności do opieki nad małymi dziećmi (żłobki, przedszkola), kształcenia na różnych poziomach szkolnictwa (podstawowego, gimnazjalnego, licealnego, zawodowego), opieki medycznej, czy też opieki nad ludźmi w podeszłym wieku.

Reasumując, do niniejszej zmiany studium opracowano analizę demograficzną, w której oceniono zachodzące zmiany w stanie i strukturze ludności do 2035r., które stanowią podstawę dla ustalenia kierunków prawidłowej polityki społeczno-gospodarczej prowadzonej przez lokalne władze samorządowe w mieście Jordanowie.

5.2 Potencjał demograficzny

Wg stanu na koniec 2009 r. miasto Jordanów zamieszkiwało 5,2 tys. osób.

Stan i strukturę ludności wg płci ilustruje tabela nr 1

Tabela nr 1 Potencjał ludnościowy

Wyszczególnienie	Stan ludności na 31 .XII.2009 r.		Struktura wg płci w %
	Faktycznie miejsce zamieszkała	Stale miejsce zamieszkania	
Razem w tym:	5.213	5.236	100,0
mężczyzn	2.507	2.513	48,0
kobiet	2.706	2.723	52,0

Przedstawione w tabeli nr 1 podstawowe wskaźniki charakteryzujące potencjał demograficzny Jordanowa wskazują, że populacja kobiet jest tu większa o 4 punkty procentowe od liczby mężczyzn, co należy uznać za normalną cechę miejscowej społeczności, powszechnie bowiem odnotowuje się przewagę populacji kobiet nad populacją mężczyzn, w Jordanowie na 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Średnia gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi tu 248 osób. Wg wprowadzanych przez GUS zasad oceny stopnia urbanizacji (opartych o OECD -owskie kryteria delimitacji tych obszarów¹) - badana jednostka administracyjna wykazuje cechy obszaru zurbanizowanego, co wynika przede wszystkim z miejskiego charakteru Jordanowa.

5.3 Przyrost rzeczywisty

Jednym z ważnych elementów oceny stopnia rozwoju demograficznego jest rzeczywisty² przyrost ludności o którym decydują, z jednej strony przyrost naturalny, z drugiej zaś saldo migracji stałej.

Tabela nr 2 Ruch naturalny w 2009 r.

Wyszczególnienie	woj. małopolskie		powia suski		M. Jordanów	
	w osobach	na 1000 ludności	w osobach	na 1000 ludności	w osobach	na 1000 ludności

^{1,2}

OECD - do obszarów zurbanizowanych zalicza tereny o gęstości zaludnienia powyżej 150 osób na 1 km

Przyrost rzeczywisty = przyrost naturalny + saldo migracji stałej. W 2009 r. przyrost rzeczywisty Jordanowa wyniósł 22 osób.

Urodzenia żywe	37.286	11,37	1.012	12,22	56	10,59
Zgony	29.840	9,10	785	9,18	44	8,32
Przyrost naturalny	4.746	1,44	227	1,10	12	2,31

Powyższe dane wskazują na wyższe tempo przyrostu naturalnego w Jordanowie nie tylko od średnich wielkości dla powiatu suskiego, ale także od odpowiedniego wskaźnika dla terenów miejskich województwa małopolskiego. Zaznaczyć tu jednak trzeba, że wskaźnik przyrostu naturalnego kształtuje się obecnie na poziomie nie w pełni zabezpieczającym prawidłowy rozwój demograficzny miejscowej ludności.

Tabela nr 3 Saldo migracji wewnętrznej w osobach w 2009 r.

Wyszczególnienie	Migracja stała		
	napływ	odpływ	saldo
woj. małopolskie - miasta ogółem	13.936	15.224	- 1.288
Powiat suski	572	557	+15
Miasto Jordanów	50	40	+10

Przedstawione powyżej dane liczbowe wskazują, że zarówno miasto Jordanów jak też cały powiat suski wykazują cechy obszaru napływowego (dodatnie salda migracyjne). Przewaga urodzeń nad zgonami (plusowe wskaźniki przyrostu naturalnego) oraz dodatnie salda migracyjne powodują, że w Jordanowie obserwowany jest w ostatnich latach stały przyrost liczby ludności, który w latach 2000-2009 wyraził się liczbą 235 osób, czyli wzrostem o 4,7%.

5.4 Struktury wiekowe

Istotne znaczenie dla rozwoju miejscowej ludności mają także przeobrażenia struktury wiekowej zarówno w zakresie podstawowych jak i cząstkowych grup wiekowych. Porównanie miejscowych struktur wieku wg podstawowych grup z danymi dla obszarów miejskich województwa małopolskiego i całego powiatu suskiego wskazuje z jednej strony na wyższy odsetek ludzi młodych z drugiej zaś na relatywnie niższy stopień zaawansowania procesu starzenia się miejscowej ludności.

Strukturę wieku w podstawowych grupach wiekowych zamieszczono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Struktura wiekowa wg podstawowych grup wiekowych w 2009 r. w %

Wiek	Tereny miejskie woj. małopolskie	Powiatu suskiego	Miasto Jordanów
Ogółem	100,0	100,0	100,0
przedprodukcyjny	17,2	19,7	20,0
produkcyjny	65,0	63,6	65,8
poprodukcyjny	17,8	16,7	14,2

Rozkład cząstkowej struktury wiekowej w liczbach bezwzględnych i odsetkach w porównaniu do całego powiatu suskiego ilustruje przedstawiona poniżej tabela.

Tabela nr 5. Ludność wg wieku (stanu na 31 .XII. 2009 r.)

Grupy wieku	w osobach		Struktura wiekowa w %%		
	Miasto Jordanów	Powiat suski	Miasto Jordanów	Powiat suski	Różnica (kolumna 4-5)
1	2	3	4	5	6
Ogółem	5.213	20.557	100,0	100,0	x
wiek 0-2 lat	172	631	3,3	2,5	+0,8
wiek 3-6	190	797	3,6	3,1	+0,5
wiek 7-12	339	1.243	6,5	4,9	+1,7
wiek 13-15	193	793	3,7	3,9	-0,2
wiek 16-18	246	959	4,8	4,7	+0,1
wiek 19-24	511	1.844	9,8	9,0	+0,8
wiek 0-17	1.042	4.053	20,0	19,7	+0,3
wiek 18-59K/64m.	3.428	13.076	65,8	63,6	+2,2
w tym: 18-44	2.183	8.164	41,8	39,7	+2,1
45-59K/45- 64m.	1.246	4.912	24,0	23,9	+0,1
wiek 60 i więcej K 65 i więcej M	743	3.428	14,2	16,7	-2,5

Cząstkowe grupy wiekowe:

- ludność w tzw. wieku żłobkowym - 0-2 lat
- ludność w tzw. wieku przedszkolnym - 3-6 lat
- ludność w tzw. wieku szkoły podstawowej - 7-12 lat
- ludność w tzw. wieku gimnazjalnym - 13-15 lat
- ludność w wieku licealnym - 16-18 lat
- ludność w tzw. wieku szkoły wyższej -19-24 lat
- ew. stabilizowania się zawodowego.
- ludność w wieku przedprodukcyjnym - 0-17 lat
- ludność w wieku produkcyjnym - 18-59 kob. i 64 męż.
- ludność w tzw. mobilnym wieku produkcyjnym - 18-44 lat
- ludność w tzw. niemobilnym wieku produkcyjnym - 45-59 lat kob. i 45-64 lat męż.
- ludność w wieku poprodukcyjnym - 60 i więcej lat kob. i 65 i więcej męż.

Analiza cząstkowych grup wieku wykazała:

- udział cząstkowych grupach dzieci w Jordanowie jest z reguły wyższy od średniej dla powiatu suskiego, za wyjątkiem grupy 13-15 lat, co należy uznać za korzystne zjawisko;
- odsetek ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy w porównaniu zarówno do powiatu suskiego jak i średniej dla terenów miejskich województwa małopolskiego, odpowiednio o 2,2 punktu i 0.7 punktu procentowego, co także świadczy o korzystniejszej sytuacji demograficznej;
- korzystną sytuację da się zaobserwować także w zakresie wskaźnika określającego odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym - w Jordanowie jest on niższy od średnich wskaźników dla powiatu suskiego o 2,5 punktu procentowego i o 3,6 punktu od wskaźnika dla terenów miejskich wojewódzkiego. Poziom tych wskaźników wskazuje więc - jak już wspomniano -na relatywnie mniejszy stopień zaawansowania procesu starzenia się miejscowej społeczności.

5.5 Ocena aktualnej sytuacji demograficznej

Reasumując, ocena kształtowania się procesów demograficznych w mieście Jordanowie pozwala stwierdzić, że na ich aktualny przebieg wpływają:

z jednej strony trendy i procesy obserwowane już poprzednio, takie jak:

- wyższa niż przeciętnie w terenach małopolski prężność demograficzna – wskaźnik ten w 2009 r. w mieście wyniósł 2,3 osoby/1000 mieszkańców (średnia w województwie: 1,4⁰/00). Warto podkreślić jest także to, że jest on nieco korzystniejszy niż średni poziom w powiecie suskim (1,1⁰/00),
- relatywnie korzystny wskaźnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym. Aktualnie w Jordanowie na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 520 osób w wieku nieprodukcyjnym. Odpowiednie mierniki dotyczące liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadające na 1000 osób w wieku przedprodukcyjnym wynoszą 713, a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 1000 osób w wieku produkcyjnym to 217 osób,
- postępujący proces starzenia się ludności, chociaż trzeba tu jednak jeszcze raz podkreślić, że jest on wyraźnie korzystniejszy nie tylko od odpowiedniego poziomu tego wskaźnika dla obszarów miejskich całego woj. małopolskiego ale także od średniego poziomu dla powiatu suskiego, z drugiej strony: trendy, które uwidoczniły się w ostatnim czasie. Są to między innymi:
- spadkowa tendencja dzietności kobiet, chociaż obserwowane od niedawna pewne ożywienie w tym zakresie może budzić nadzieje dotyczące jej wzrostu, zaznaczyć tu jednak także należy, że obecnie przyrost urodzeń to wynik przede wszystkim zwiększającej się populacji kobiet w wieku rozrodczym, a nie poprawy wskaźnika dzietności kobiet,
- utrwalenie się reprodukcji ludności poniżej prostej zastępowalności pokoleń,
- postępujący przyrost populacji w starszych grupach wieku produkcyjnego,
- ruchliwość przestrzenna ludności (napływ migracyjny).

Generalnie rzecz biorąc sytuacja demograficzna w mieście wykazuje cechy wyraźnie korzystniejsze niż średnio w miastach małopolski oraz w całym powiecie suskim, co rzutować będzie (in plus) na przebieg i tempo przyszłościowych procesów demograficznych. Cechy te to przede wszystkim, korzystniejsza z punktu widzenia demograficznego struktura wiekowa i napływowy charakter tego terenu. Wskazują one, że perspektywiczny rozwój demograficzny Jordanowa powinien być bardziej korzystny niż przeciętnie w miastach małopolski.

5.5.1 Rynek pracy

W przyjętej strategii Miasta Jordanowa ważnym celem jest przeciwdziałanie bezrobociu poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, stwarzając jednocześnie atrakcyjne warunki do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości.

5.5.2 Usługi publiczne - poziom zaspokojenia potrzeb miasta

Przedmiotem analizy niniejszego rozdziału jest ocena wyposażenia miasta Jordanowa w obiekty usług publicznych, określenie obecnego poziomu zaspokojenia potrzeb ludności oraz wskazanie przyszłych rzeczowych i terenowych potrzeb dla rozwoju infrastruktury społecznej, edukacji i wychowania, opieki zdrowotnej i społecznej, kultury, sportu, bezpieczeństwa społecznego, administracji publicznej.

W opracowaniu oparto się na następujących materiałach i danych statystycznych potrzebnych do ustalenia obecnego poziomu obsługi mieszkańców miasta:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Jordanowa,

- "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Jordanowa",
- materiały i dane statystyczne GUS ,WUS w Krakowie,
- inwentaryzacja urbanistyczna obiektów usług publicznych sporządzona do niniejszego "Studium...",
- materiały i dane Urzędu Miasta Jordanowa,
- "Strategia rozwoju miasta Jordanowa na lata 2007-2015" Jordanów ,wrzesień 2007r.,
- "Plan rozwoju lokalnego miasta Jordanowa 2005- 2013 "CONSECO S. A. Kraków.

Wyposażenie miasta w urządzenia infrastruktury społecznej przedstawiono w tabelach szczegółowych charakteryzujących poszczególne rodzaje usług (tabele 1-8), zamieszczonych na końcu rozdziału. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców, wyrażony poprzez standardy obsługi, w 2010 roku bądź w roku szkolnym 2010/2011, zaprezentowano w tabeli nr .9

Hierarchia ośrodka usługowego

Jordanów pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka lokalnego obsługującego mieszkańców miasta i jego zaplecze. W mieście znalazły siedzibę: Urząd Miasta Jordanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka, NZOZ - Miejska Przychodnia, NZOZ V.I.T.R.I.O.L, Urząd Pocztowy, Kościół Parafialny, Cmentarz Parafialny, stadion LKS "Jordan", Komisariat Policji.

Jordanów pełni również rolę ośrodka wspomagającego powiatowy ośrodek administracyjno-usługowy w Suchej Beskidzkiej, w którym funkcjonują obiekty usługowe o znaczeniu ponadlokalnym.

5.5.3 System obsługi ludności

Jordanów posiada na swoim terenie obiekty usługowe należące do trzech poziomów obsługi - ponadpodstawowego, podstawowego i elementarnego.

Do usług ponadpodstawowych zalicza się:

- z zakresu edukacji - placówki szkolnictwa ponadgimnazjalnego - Zespół Szkół im. H. Kołłątaja, Zespół Szkół im. bł. .ks.P. Dańkowskiego,
- z zakresu opieki społecznej- Dom Opieki Społecznej dla Dzieci SS. Prezentek, Środowiskowy Dom Samopomocy - placówka dzienna, świetlica opiekuńczo - wychowawcza,
- z zakresu ochrony zdrowia- Podstacja w Jordanowie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Suchej Beskidzkiej
- z zakresu administracji publicznej- Komisariat Policji.

Z usług ponadpodstawowych korzystają mieszkańcy miasta i gmin ościennych, a w nielicznych przypadkach z terenów dalszych.

Do usług podstawowych zalicza się:

- Urząd Miasta Jordanów, obiekty sportowe LKS "Jordan", Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka, Urząd Pocztowy, NZOZ Przychodnia Miejska, Gimnazjum.

Z usług podstawowych, zlokalizowanych w centrum usługowo- administracyjnym Jordanowa, korzystają mieszkańcy miasta i częściowo gminy.

Do obiektów usług elementarnych należą:

- przedszkole, szkoła podstawowa.

Obiekty usługowe zlokalizowane są w centrum administracyjno- usługowym miasta skupionym wokół Rynku oraz przy ulicach wychodzących z Rynku tj. ulicy Kolejowej, Piłsudskiego, Mickiewicza, a także 3-Maja.

Charakterystyka zainwestowania

Z analizy danych statystycznych oraz materiałów inwentaryzacyjnych wynika, że miasto jest wyposażone w następujące obiekty:

W zakresie oświaty:

- opieka przedszkolna - opiekę przedszkolną sprawują 2 placówki w tym 1 publiczna i 1 niepubliczna/ łącznie 150 miejsc. Przedszkola zapewniają opiekę około 93 % właściwej grupy wiekowej (dzieci w wieku 3-6 lat). Na jedno miejsce przypada 1,22 dziecka

W celu zapewnienia w przyszłości możliwości objęcia opieką przedszkolną także dzieci 5-letnich, widzi się potrzebę zabezpieczenia miejsc w istniejącym przedszkolu w ilości zależnej od założonych standardów obsługi oraz wzrostu zaludnienia miasta (tab.nr1 "Przedszkola - stan istniejący 2010/ 2011 r."),

- szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne - miasto wyposażone jest w 1 szkołę podstawową z 16 pomieszczeniami do nauki. Do szkoły uczęszcza 336 uczniów. Warunki nauczania w ostatnich latach uległy poprawie, zmalało zagęszczenie pomieszczeń do nauki z uwagi na zmniejszenie się ilości dzieci .Nauka w szkole odbywa się na więcej niż 1 zmianę /w klasach I - III/. Szkoła wyposażona jest w salę gimnastyczną i salę korekcyjną.

Utworzone w 1999 roku gimnazjum w Jordanowie posiada 13 pomieszczeń do nauki i 204 uczniów. Szkoła wyposażona jest w salę gimnastyczną. Zagęszczenie pomieszczeń do nauki w powyższych szkołach wynosi w analizowanym roku szkolnym 2010/2011 kolejno 21,0 uczniów (1 pdn w szkole podstawowej i 15,7 uczniów) 1 pdn w gimnazjum.

Potrzeby szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w przyszłości będą zależały od założonych standardów i zmian struktury wieku ludności miasta.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne - na terenie Jordanowa działają 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych , do których uczęszcza w roku szkolnym 2010/ 2011 łącznie 874 uczniów. W powyższych zespołach funkcjonują następujące szkoły:Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, ZSZ, ZSZ-Wielobranżowa, Technikum Ekonomiczne, Technikum Architektury Krajobrazu, Technikum Obsługi Turystyki. Obecna baza szkolna zabezpiecza potrzeby miasta i gminy .Chłonność powyższych szkół określa się na 900- 1100 miejsc w zależności od przyjętych standardów zagęszczenia pomieszczeń do nauki (20-25 uczniów na 1 pdn).

Zapotrzebowanie na dodatkowe tereny pod szkoły ponadgimnazjalne będzie zależało od polityki resortu edukacji w zakresie lokalizacji nowych obiektów, profilu nauczania szkół istniejących oraz zapotrzebowania społecznego. Szczegółową charakterystykę wszystkich obiektów szkolnych Jordanowa oraz standardy obsługi zamieszczono w tab. nr 2- 4.

w zakresie kultury:

Wyposażenie Jordanowa w placówki kultury oraz wskaźniki zaspokojenia potrzeb zamieszczono w tabeli szczegółowej nr 5 "Placówki kultury".

Miasto posiada na swoim terenie:

- Miejską Bibliotekę Publiczną , która dysponuje 20.027 woluminami. Na jednego mieszkańca miasta przypada 3,8 woluminu. Wskaźnik ten jest zbliżony do wielkości wskaźnika w miastach woj. małopolskiego. Zbiory biblioteczne są przechowywane w pomieszczeniach zbyt małych; brak czyteln i sali komputerowej,
- Miejski Ośrodek Kultury o powierzchni 240m² pow. użytkowej zlokalizowany w zabytkowej baszcie w centrum miasta. MOK prowadzi szeroką działalność kulturalną z dziećmi i młodzieżą - zespoły regionalne, koła zainteresowań, chór, cykliczne imprezy regionalne. Niewielka powierzchnia placówki ogranicza szerszą działalność tak ważną dla kształtowania zainteresowań przyszłych pokoleń.

Zwraca uwagę brak dużej miejskiej sali widowiskowej o odpowiednio wysokim standardzie oraz brak klubów i świetlic środowiskowych, w tym dla osób starszych. Na organizację większych imprez kulturalnych wykorzystywana jest często sala OSP dysponująca 400 miejscami.

Obiekty sakralne - kościoły, kaplice

Na terenie Jordanowa funkcjonuje 1 kościół parafialny. Na 1 obiekt przypada 5260 mieszkańców

W zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej:

Podstawową i specjalistyczną opiekę lekarską pełnią :

- NZOZ Miejska Przychodnia z 7 gabinetami lekarskimi,
- NZOZ - V.I.R.T.R.I.O.L. z 2 gabinetami lekarskimi i poradniami specjalistycznymi. Poza powyższymi placówkami publicznymi na terenie miasta funkcjonuje szereg prywatnych gabinetów lekarskich,
- Podstacja Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Suchej Beskidzkiej - zapewniająca doraźną pomoc lekarską mieszkańcom miasta i gminy. Podstacja dysponuje ambulatorium z 1 gabinetem lekarskim i 1 karetką .
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży SS Prezentek z 45 miejscami (obecnie w rozbudowie).
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych umysłowo powyżej 15 roku życia z 30 miejscami - placówka dzienna terapii zajęciowej.
- Świetlica opiekunczo - wychowawcza dla dzieci i młodzieży z 28 miejscami.
- Apteki - w Jordanowie zlokalizowane są 2 apteki oraz 1 sklep medyczny .

Poziom zaspokojenia potrzeb ludności Jordanowa w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej przedstawiono w tabeli szczegółowej nr 6 zamieszczonej na końcu rozdziału, oraz w tabeli nr 9 "Standardy zaspokojenia potrzeb ludności w zakresie usług publicznych".

W zakresie łączności - urzędów pocztowych:

Miasto wyposażone jest w 1 urząd pocztowy zlokalizowany w centrum miasta. Podniesienie poziomu obsługi mieszkańców wymagałoby utworzenia nowej placówki w formie placówki wbudowanej. Obecnie urząd pocztowy ma 90 m² powierzchni użytkowej i obsługuje 5260 mieszkańców.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej:

Bezpieczeństwo mieszkańców miasta w zakresie ochrony przeciwpożarowej, zabezpiecza Ochotnicza Straż Pożarna, mająca do dyspozycji 4 wozy strażackie. Straż pożarna obsługuje teren miasta . Wskaźnik poziomu obsługi to 1 wóz/1315 mieszkańców i 5260 M/1 OSP.

W zakresie zieleni publicznej:

Do terenów zieleni publicznej zalicza się:

1. cmentarz parafialny,
2. planty w Rynku,
3. ogrody działkowe.

W Jordanowie funkcjonuje 1 cmentarz parafialny o powierzchni 1,89 ha wraz z rezerwą terenową. Standard zaspokojenia potrzeb kształtują się na poziomie 3,6m² pow. terenu/1 mieszkańca. Nie widzi się potrzeby powiększenia cmentarza z uwagi rezerwy terenowe zabezpieczone w planie miejscowym. Ponadto w obszarze miasta zlokalizowany jest stary, nieczynny cmentarz żydowski wymagający uporządkowania i konserwacji. Pozostałe obiekty zieleni zajmują kolejno 1,47 ha i 1,34 ha (tabela 8 i 9), a standard zaspokojenia potrzeb wynosi : 2,8 i 2,6m² powierzchni terenu na 1 M.

W zakresie administracji publicznej:

Jordanów pełniąc funkcję siedziby władz miejskich, skupia na swoim terenie obiekty administracji publicznej, takie jak:

- Urząd Miasta Jordanów,

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy Jordanów,
- Komisariat Policji.

Powyższe instytucje zajmują łącznie 1616 m² powierzchni użytkowej. Na 1000 M przypada 307m² powierzchni użytkowej. Standard obsługi w zakresie administracji publicznej wynosi obecnie 544m² pow. użytkowej / 1000 mieszkańców oraz w administracji finansowej 102m² pow. użytkowej / 1000 mieszkańców.

W zakresie sportu i rekreacji:

Jordanów jest ośrodkiem usługowym niedostatecznie wyposażonym w obiekty sportowe.

Na terenie miasta zlokalizowane jest jedynie boisko sportowe LKS "Jordan". Do dyspozycji mieszkańców pozostają boiska sportowe i sale gimnastyczne szkół ponadpodstawowych . Standardy zaspokojenia potrzeb w zakresie sportu są następujące:

- na 1 mieszkańca miasta przypada 2,3m² powierzchni terenów sportowych,
- na 1 stadion sportowy przypada 5260 mieszkańców.

W Jordanowie brak ogólnomiejskiej hali sportowej o wysokim standardzie technicznym, wielofunkcyjnych boisk sportowych, kortów tenisowych, pływalni krytej itd. Z podobnych obiektów mieszkańcy Jordanowa korzystają w sąsiednich miastach.

Podsumowanie:

Potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej w Jordanowie będą w przyszłości zależały od:

- przyrostu ilości mieszkańców miasta oraz przemian struktur demograficznych,
- potrzeby poprawy standardów obsługi lub utrzymania niektórych na dotychczasowym poziomie,
- konieczności poprawy dostępności do podstawowego i ponadpodstawowego poziomu obsługi.

Polityka w zakresie rozwoju infrastruktury powinna zmierzać do:

- zabezpieczenia odpowiedniego poziomu obsługi mieszkańców i zapobiegania spadkowym trendom w obsłudze ludności,
- wyrównania braków w wyposażeniu miasta i korzystnego rozmieszczenia przestrzennego urządzeń usług elementarnych i podstawowych
- wzbogacenia rzeczowego usług, wynikającego z pojawienia się nowych potrzeb ludności i zmian stylu życia
- właściwego rozwoju centrum usługowego miasta, tj. wzbogacenia o obiekty wysokiej specjalizacji z zakresu usług ponadpodstawowych.

Do okresu perspektywicznego widzi się potrzebę podnoszenia standardów obsługi ludności w zakresie:

1. Oświaty i wychowania - poprawy warunków nauczania w szkole podstawowej i gimnazjum poprzez uzupełnienie brakujących pomieszczeń do nauki, bądź odpowiedniego wykorzystania istniejącej bazy materialnej oświaty, zapewnienia odpowiedniej ilości pomieszczeń do nauki w szkolnictwie ponadgimnazjalnym w związku z wzrastającym zapotrzebowaniem na naukę w szkołach ogólnokształcących i zawodowych poprzez modernizację istniejących szkół, lub adaptację innych obiektów na cele edukacji, w zależności od przyjętej w przyszłości polityki resortu, w tym na szczeblu powiatu.
2. Kultury - utrzymania dostępności do biblioteki na co najmniej obecnym poziomie oraz dostosowanie obiektu do obecnych potrzeb i standardów (pozyskanie nowego lokalu), zabezpieczenia odpowiednich standardów w ośrodku kultury jako podstawowej bazy materialnej tego typu usług oraz stworzenia możliwości lokalizacji klubów środowiskowych i osiedlowych dla starszych i młodzieży (powiększenie powierzchni użytkowej), zabezpieczenia terenu dla budowy wielofunkcyjnej sali widowiskowej o odpowiednio wysokim standardzie (wspólnej dla kultury i sportu).

3. Zdrowia i opieki społecznej - zabezpieczenia podstawowej i rozszerzenie specjalistycznej opieki zdrowotnej ludności miasta i gminy poprzez obniżenie wskaźnika zaspokojenia potrzeb (M/gab. lekarski).
4. Usług pocztowych - zapewnienia właściwych, w przyszłości, standardów zaspokojenia potrzeb przez urząd pocztowy w obszarach peryferyjnych miasta poprzez stworzenie warunków do powołania placówek wbudowanych.
5. Sportu i rekreacji - wyrównania dysproporcji w wyposażeniu w obiekty sportowe osiedli mieszkaniowych miasta (boiska sportowe, place zabaw dla dzieci, wypoczynku dla starszych itp.), poprawę standardu głównego obiektu sportowego miasta jakim jest stadion LKS "Jordan", budowa nowoczesnej hali sportowej o znaczeniu ogólnomiejskim rozszerzenie terenów sportowych np. o korty tenisowe, krytą pływalnię i inne obiekty dla obsługi mieszkańców i turystów.
6. Zieleni publicznej

TABELA NR 1 PRZEDSZKOLA

L.p.	Placówki	Ilość obiektów	Ilość dzieci	Liczba oddziałów	Ilość miejsc	Działka ha	m ² powierzchni użytkowej	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Przedszkola							
1.	Przedszkole Publiczne							w przedszkolu klasy 0.
	w Jordanowie ul. M. Konopnickiej 6	1	147	6	120	0,65	1320	
2.	Przedszkole Niepubliczne w Jordanowie ul. Spytka Jordana 32	1	30	2	30	0,15	180	w budynku jednorodzinnym
	Ogółem miasto	2	177	8	150	0,80	1500	

TABELA NR 2 SZKOŁY PODSTAWOWE, GIMNAZJUM ROK SZKOLNY 2010/2011

Lp.	Placówki	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba pomieszczeń do nauki	Działka ha	m ² powierzchni użytkowej	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Szkoły Publiczne :						
	Szkoła Podstawowa w Jordanowie ul. Kolejowa 7	336	17	16	0,55	1760	bez kl.0; nauka w kl. I-III na 2 zmiany; sala gimnastyczna i sala korekcyjna
II.	Gimnazjum						
	Gimnazjum w Jordanowie ul.M. Konopnickiej 2	204	9	13	0,58	2196	nowa sala gimnastyczna – 360 m ² pow. użytkowej

TABELA NR 3 SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Lp.	Placówki	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba pomieszczeń do nauki	Działka ha	m ² powierzchni użytkowej	Uwagi
1	2	3	4	5	7	8	9
	Szkoły ponadgimnazjalne:						
1.	Zespół Szkół im. Hugona Kollątaja w Jordanowie ul. Kolejowa 9						Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, ZSZ, ZSZ Wielobran.
	szkoła	590	22	19	0,53	1430	
	hala sportowa	-	-	-	-	1280	
	"internat"	-	-	10	0,44	1042	budynek dawnego internatu
	Razem	590	22	29	0,97	3752	boisko szkolne ogólnodostępne
2.	Zespół Szkół im. bł. ks. Piotra Dańkowskiego w Jordanowie ul. gen. St. Maczka 131	284	13	18	1,69*	1560	Technikum Ekonomiczne, Technikum Architektury Krajobrazu, Technikum Obsługi Turystycznej; 2 budynki szkolne; nowa sala gimnastyczna; * całość działki 5,5 ha
	Ogółem miasto	874	35	47	2,66	5312	

TABELA NR 5 PLACÓWKI KULTURY, OBIEKTY SAKRALNE

L.p.	Placówki	Jednostka charakterystyczna	Ilość jednostek	m ² pow. użytkowej	Działka ha	Uwagi
1	2	3	4	5	7	8
I.	Biblioteka Miejska w Jordanowie ul. Piłsudskiego 25	Ilość woluminów	20 027	115	0,05	pomieszczenie wielofunkcyjne-wypożyczalnia, internet, czytelnia; mała powierzchnia użytkowa lokalu
II.	Miejski Ośrodek Kultury w Jordanowie Rynek 2	m ² pow. użytkowej	240	240	wspól.	brak sali widowiskowej, mała powierzchnia obiektu; galeria
III	Obiekty Sakralne					
	Kościół Parafialny w Jordanowie ul. Kolejowa 8	ha	-	-	0,54	Kościół pw.. Trójcy Przenajświętszej

TABELA NR 6 PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

L.p.	Placówki	Jednostka charakt.	Ilość jednostek	m ² pow. użytkowej	Działka ha	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
I.	Przychodnie:	.				
1.	NZOZ Miejska Przychodnia w Jordanowie ul. 3 Maja 2a	Ilość gabinetów w	6	290	0,10	
	- ul. 3 Maja 2	Ilość gabinetów w	1	50	0,02	
2.	NZOZ "DOM"					
2.1	Ośrodek Rehabilitacji ul. Banacha 1	Ilość gabinetów w rehab.	3	237	wspól.	obsługa mieszkańców całego powiatu i spoza powiatu
2.2	Ośrodek Psychoterapii ul. Piłsudskiego 79	Ilość gabinetów w	1	293	wspól.	
II.	Szpitalny Oddział Ratunkowy w Suchej Beskidzkiej - Podstacja w Jordanowie ul. Piłsudskiego 79					obsługa mieszkańców miasta i powiatu

	- Ambulatorium	Ilość gabinetów	1	177	0,13	
	- pogotowie / karetka /	Ilość karetek	1	wspól.	wspól.	
III.	Apteki	Ilość aptek	2	wbud.	wspól.	oraz 1 sklep medyczny
IV.	Placówki opieki społecznej					
1.	Srodowiskowy Dom Samopomocy w Jordanowie ul. Banacha 1	miejsca	30	266.	/0.44/	dzienna placówka opiekuńcza dla osób niepełnosprawnych i psychicznie chorych- terapia zajęciowa; obsługa Suchej Beskidzkiej i Makowa Podhal.
2.	Swietlica Opiekunczo-Wychowawcza dla Dzieci i Młodzieży w Jordanowie ul. Banacha 1	miejsca	28	wbud.	wbud.	w budynku użytkowanym przez Stowarzyszenia "DOM "
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży SS Prezentek w Jordanowie Rynek 45	miejsca	45/ 43 dzieci	ok.1600	0,16	dla niepełnosprawnych umysłowo od 15 roku życia; nowy obiekt w budowie ok.300 m ² pow.użyt.

TABELA NR 7 POZOSTAŁE PLACÓWKI USŁUG PUBLICZNYCH

LP	Placówki	Jednostka charakterystyczna	Ilość jednostek	m ² pow. użytkowej	Działka ha	Uwagi
1	2	3	4	5	7	9
I.	Bezpieczeństwo Publiczne					
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jordanowie ul.Mickiewicza 1	Ilość wozów	4	1100	0,07	sala wielofunkcyjna na 400 miejsc
2.	Komisariat Policji w Jordanowie Rynek 10	. m ² pow. użytkowej	470	470	0,05	
3.	Straż Miejska w Jordanowie Rynek 1	m ² pow. użytkowej	wbud.	wbud.	-	
II.	Łączność	-	-	-	-	
1.	Urząd Pocztowy w Jordanowie Rynek 2	Ilość urzędów	1	90	wbud	
III.	Administracja Publiczna					
1.	Urząd Miasta Jordanów Rynek 1	. m ² pow. użytkowej	860	860	0,13	
2.	Urząd Gminy w Jordanowie Rynek 2	. m ² pow. użytkowej	700	700	0,70	
3.	MOPS wJordanowie ul. Piłsudskiego 25	. m ² pow. użytkowej	56	56	wbud	
	Razem	m ² pow. użytkowej	1616	1616	0,83	

TABELA NR 8 OBIEKTY SPORTOWE, ZIELEŃ PARKOWA, OGRODY DZIAŁKOWE

Lp.	Nazwa obiektu	Powierzchnia terenu w ha	m ² powierzchni użytkowej	Ilość miejsc	Uwagi
1	2	3	4	5	
I.	Sport				
1.	LKS "Jordan"- Boisko sportowe w Jordanowie	1,20	225	-	wraz z zapleczem socjalnym
2.	UKS " Sprint"	-	-	-	kolarstwo
3.	Szkolne boiska sportowe	wspól.	wspól.	-	obiekty ogólnodostępne przy szkołach ponadpodstawowych
	Razem sport	1,20	225	-	
II.	Zieleń parkowa				
1.	Planty Miejskie	1,47	-	-	w Rynku
2.	Zieleń cmentarna- Cmentarz Parafialny w Jordanowie	1,89	-	-	wraz z rezerwą terenu ; rejon obsługi-miasto Jordanów
III.	Ogrody działkowe	1,34	-	-	
	Razem zieleń	4,70	-	-	

5.6 Prognoza rozwoju demograficznego do 2035r.

5.6.1 Założenia prognostyczne

Szacunkowa prognoza rozwoju miasta Jordanowa na lata 2009 - 2035 została opracowana w oparciu o integralnie współzależne od siebie części składowe.

Są nimi:

- trendy rozwoju ludności kraju w tym zwłaszcza terenów miejskich województwa małopolskiego, określone w najnowszej³ prognozie Głównego Urzędu Statystycznego. Zakłada ona m.in. kurczenie się zasobów w wieku mobilnym wynikające ze starzenia się ludności co w dłuższej perspektywie czasowej może osłabić mobilność przestrzenną ludności,
- charakterystyczne cechy stosunków ludnościowych miasta Jordanowa do których jak już wskazano w pierwszej części niniejszego opracowania należą:
  - a) wyższe niż w powiecie suskim jak i średnio w miastach województwa małopolskiego wskaźniki przyrostu naturalnego
  - b) wyraźnie korzystniejsza niż w miastach małopolski i w powiecie suskim struktura wiekowa miejscowej ludności. Wyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, wyższy w wieku produkcyjnym i stosunkowo niski odsetek ludności starej, co jednoznacznie świadczy o relatywnie młodej strukturze wiekowej społeczności Jordanowa.
  - c) napływowy charakter gminy (dodatnie saldo migracyjne).

W prognozie zostały uwzględnione następujące tendencje przekształceń demograficznych charakterystyczne dla terenów miejskich województwa małopolskiego;

- wzrost wskaźnika dzietności kobiet (z 1,24 w 2010 r. do 1,41 w 2035 r.);
- wzrost średniej długości życia, aż do osiągnięcia w 2035 roku wieku 78,1 lat dla mężczyzn i 83,6 lat dla kobiet;
- po wzroście w ciągu ostatnich lat spadek po roku 2012 współczynnika urodzeń na 1000 ludności, przy równoczesnym powolnym wzroście współczynnika zgonów (przyrost ludności w wieku podeszłym);

Przystępując do określenia założeń prognostycznych dla miasta Jordanowa przyjęto zatem zmienność współczynników demograficznych jako wypadkową różnicowań i trendów; lokalnych, wojewódzkich i ogólnopolskich. Przyjęto, że do podstawowych czynników kształtujących perspektywiczny przebieg procesów demograficznych miasta należeć będą :

- korzystniejsza od średniej dla miast województwa małopolskiego dynamika rozwoju lokalnej społeczności - dla województwa małopolskiego prognoza do 2035 r. zakłada spadek liczby ludności miejskiej (o 5,2%, czyli o 85 tys. osób) natomiast w Jordanowie spodziewać się można jej wzrostu, chociaż przyrost ten nie będzie z pewnością zbyt znaczący,
- korzystniejsza niż średnio w miastach małopolski struktura wiekowa;
- postępujący proces starzenia się ludności w wieku poprodukcyjnym oraz w starszych grupach wieku produkcyjnego (w tzw. wieku niemobilnym). Zaznaczyć tu jednak należy że w przypadku Jordanowa tempo tego procesu będzie wyraźnie wolniejsze. Zjawisko starzenia się ludności to efekt „wchodzenia” w starsze grupy wiekowe liczebnie licznych roczników. Stąd też mimo zakładanego przedłużenia trwałości życia spodziewać się będzie można wzrostu współczynnika zgonów.

Reasumując należy podkreślić, że rozwój ludnościowy miasta Jordanowa powinien odbiegać (in plus) od wskaźników średnich dla terenów miejskich województwa małopolskiego.

Najnowsza prognoza GUS dla Polski i wszystkich województw w podziale na miasto-wieś (opracowana w 2008 r.)

5.6.2 Prognoza rozwoju ludności - przekształcenie strukturalne

Za podstawę wyjściową prognozy przyjęto dane statystyczne za rok 2009.

Na podstawie przedstawionych powyżej założeń oszacowane zostały prognozowane stany ludności dla następujących lat: 2015 r., 2020 r. 2025 r., 2030 r. i 2035 r.

Szczegółowe wyniki tych szacunków zawarte są w załączonych poniżej tabelach.

Tabela nr 6 Prognoza demograficzna na lata 2009-2035 w tys. Osób

Wiek	Lata					
	2009 r.	2015 r.	2020 r.	2025 r.	2030 r.	2035 r.
ogółem	5,21	5,29	5,38	5,39	5,39	5,37
w. 0-2	0,17	0,19	0,18	0,17	0,16	0,16
w. 3-6	0,19	0,21	0,22	0,21	0,20	0,19
w. 7-12	0,34	0,33	0,36	0,37	0,35	0,33
w. 13-15	0,19	0,18	0,19	0,21	0,21	0,21
w.16-18	0,25	0,23	0,23	0,24	0,25	0,24
w. 19-24	0,51	0,48	0,46	0,46	0,50	0,51
przedprodukcyjny	1,04	1,10	1,15	1,16	1,12	1,05
produkcyjny	3,43	3,39	3,36	3,31	3,32	3,31
mobilny	2,18	2,17	2,14	2,05	2,00	1,97
niemobilny	1,25	1,22	1,22	1,26	1,32	1,34
poprodukcyjny	0,74	0,80	0,86	0,91	0,95	0,99

Tabela nr 7. Prognoza demograficzna na lata 2009-2035 Struktura wieku w %

Wiek	Lata					
	2009 r.	2015 r.	2020 r.	2025 r.	2030 r.	2035 r.
ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
w. 0-2	3,26	3,59	3,35	3,15	2,97	2,98
w. 3-6	3,65	3,97	4,09	3,90	3,71	3,54
w. 7-12	6,53	6,14	6,62	6,80	6,56	6,23
w. 13-15	3,65	3,44	3,57	3,90	3,95	3,86
w.16-18	4,80	4,32	4,19	4,54	4,66	4,52
w. 19-24	9,79	9,01	8,47	8,54	9,27	9,58
przedprodukcyjny	19,96	20,79	21,38	21,52	20,78	19,55
produkcyjny	65,83	64,09	62,51	61,46	61,60	61,58
mobilny	41,84	41,04	39,75	38,05	37,10	36,68
niemobilny	23,99	23,04	22,77	23,41	24,49	24,95
poprodukcyjny	14,20	15,04	16,04	16,94	17,70	18,44

Tabela nr 8

Prognoza demograficzna na lata 2009-2035
Przyrost , ubytek (-) w latach w tys. osób

Wiek	Lata					
	2009 2010	2016 2020	2021-2025	2026-2030	2031-2035	2009-2035
ogółem	0,08	0,09	0,01	0,00	-0,02	0,16
w. 0-2	0,02	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	-0,01
w. 3-6	0,02	0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,00
w. 7-12	-0,01	0,03	0,01	-0,01	-0,02	-0,01
w. 13-15	-0,01	0,01	0,02	0,00	-0,01	0,02
w. 16-18	-0,02	0,00	0,02	0,01	-0,01	-0,01
w. 19-24	-0,03	-0,02	0,00	0,04	0,01	0,00
przedprodukcyjny	0,06	0,05	0,01	-0,04	-0,07	0,01
produkcyjny	-0,04	-0,03	-0,05	0,01	-0,01	-0,12
mobilny	-0,01	-0,03	-0,09	-0,05	-0,03	-0,21
niemobilny	-0,03	0,01	0,04	0,06	0,02	0,09
poprodukcyjny	0,06	0,07	0,05	0,04	0,04	0,25

Analiza przedstawionych danych pozwala na sformułowanie dwóch zasadniczych wniosków, Są nimi:

Po pierwsze; liczba ludności miasta ulegnie zwiększeniu do 2035 r. o około 160 osób. Do 2020 można spodziewać się przyrostu o około 170 osób a latach kolejnych w zasadzie jej stabilizacji:

Po drugie; przekształceniom ulegać będzie struktura wiekowa ludności i to zarówno w podstawowych jak i w cząstkowych grupach wiekowych. Zmiany te, zwłaszcza te wynikające z przesuwania się wyżów i niżów, będą miały wpływ na wiele dziedzin życia, sprawiając, że niektóre problemy społeczno-gospodarcze ulegną pewnemu zaostrzeniu, a niektóre złagodzeniu. O skali tych przeobrażeń najlepiej świadczą następujące wskaźniki.

Z prognozy wynika, że udział ludność w wieku przedprodukcyjnym w całej populacji Jordanowa ulegnie zmniejszeniu z 19,9% w 2009 r. do 19,6% w 2035 r. Podkreślić tu jednak należy, że spadek ten dotyczyć będzie praktycznie rzecz biorąc dopiero ostatniego 5-lecia prognozowanego okresu czasu. Z drugiej zaś strony udział ludności w wieku poprodukcyjnym będzie się zwiększać odpowiednio z 14,2% w 2009 r. do 18,5% w 2035 r. Wymownym przykładem postępującego procesu starzenia się ludności niech będzie fakt, że aktualna prognoza demograficzna dla Polski zakłada, że średni wiek mieszkańca naszego kraju, który wynosi obecnie 37 lat wzrośnie do 47 lat w latach 30-tych bieżącego stulecia z tendencją do dalszego wzrostu.

Ważnym aspektem przekształceń strukturalnych będzie tzw. „falowanie” cząstkowych grup wiekowych - często odmienny w czasie przyrost ew. spadek, wyrażony zarówno w liczbach bezwzględnych jak również w udziale cząstkowych grup wiekowych w ogólnej populacji ludności. Przekształcenia te wymuszać będą konieczność formułowania adekwatnych do perspektywicznych potrzeb miejscowej społeczności kierunków rozwoju infrastruktury społecznej. Ważnym zagadnieniem będzie także konieczność zabezpieczenie wzrastających potrzeb w zakresie opieki medycznej i socjalnej nad wzrastającą populacji ludności w podeszłym wieku.

Przekształcenia struktury wieku;

- a) ludność w wieku **przedprodukcyjnym** zmieniać się będzie w sposób nierównomierny. Do 2020 r. spodziewać się można wzrostu (110 osób) W kolejnym pięcioleciu (2021-2025) nastąpi w zasadzie stabilizacja jej poziomu. Natomiast w ostatnim dziesięcioleciu (2026-2035) spodziewać się będzie odwrócenie obserwowanej w latach poprzednich tendencji wzrostowej czego wyrazem będzie spadek liczebności tej populacji o około 90 osób. W sumie więc w 2035 r. liczba ludność w wieku przedprodukcyjnym będzie praktycznie rzecz biorąc kształtowała się na obecnym poziomie. Liczebność dzieci w cząstkowych grupach wieku przedprodukcyjnego nie będzie ulegać znaczącym przeobrażeniom. Co praktycznie rzecz biorąc nie będzie także znacznie wpływać na liczbę uczniów w poszczególnych typach szkół. Trzeba tu jednak zasygnalizować, że nieznaczne zmiany nastąpią po wprowadzeniu zakładanej (a właściwie już zapoczątkowanej w ubiegłym roku szkolnym) reformy szkolnictwa polegającej na przesunięciu 6-latków z grupy wieku przedszkolnego do grupy wieku szkoły podstawowej. „Nowy” wiek przedszkolny (3-5 lat) będzie automatycznie mniejszy liczebnie (średnio o około 45 osób). Podstawowym efektem wprowadzanej reformy będzie więc obniżenie o rok wieku absolwentów kończących naukę na wszystkich poziomach kształcenia a w perspektywie spowoduje - praktycznie rzecz biorąc wydłużenie o rok okresu aktywności zawodowej, przyjmując oczywiście założenie utrzymanie na obecnym poziomie wieku przechodzenia na emeryturę.
- b) liczba ludności w wieku **produkcyjnym** będzie systematycznie maleć. Spadek ten następować będzie do 2025 r. (o około 120 osób). W ostatnim dziesięcioleciu prognozowanego okresu czasu nastąpi w zasadzie stabilizacja jej liczebności. Sygnalizowane już wcześniej w niniejszym opracowaniu postarzenie się grupy wieku produkcyjnego w mieście Jordanowie wyrażać się będzie odmiennymi tendencjami zmian w ramach mobilnej i niemobilnej podgrupy wieku produkcyjnego. Wymownym tego przykładem są liczby ilustrujące zmiany w latach 2009-2035. Liczba ludności w wieku mobilnym (18-44 lat) ulegnie zmniejszeniu o 210 osób natomiast populacja ludności w wieku niemobilnym (45- 59 kobiety i 64 lat mężczyźni) zwiększy się o 90 osób.
- c) ludność w wieku **poprodukcyjnym** - zwiększać się będzie w przeciągu całego okresu perspektywicznego i w sumie wyniesie ok. 250 osób . Spowoduje to, że w 2035 udział tej grupy wiekowej w całej populacji Jordanowa wyniesie 18,4% i będzie większy niż w 2009 o 4,2 punkty procentowe. Przedstawione zmiany będą efektem stosunkowo licznych roczników w „starszym” wieku produkcyjnym „przechodzących” z wieku produkcyjnego do wieku poprodukcyjnego.

Przedstawione zmian w liczbie ludności wg podstawowych grup wiekowych powodować będą wzrost wskaźnika obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym. Wzrost ten następować powinien do 2025 r. W kolejnych latach spodziewać się można stabilizacji tego wskaźnika.

Zmiany te ilustruje poniższe zestawienie.

Tabela nr 9 Wskaźnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym
(liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym)

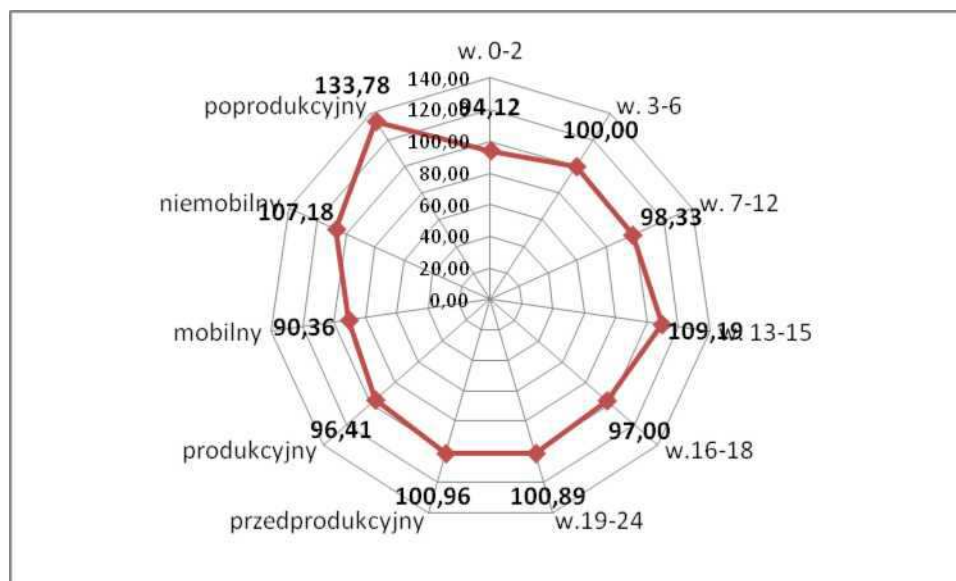
Lata	Wskaźnik obciążenia
2009 r.	519
2015 r.	553
2020 r.	593
2025 r.	620
2030 r.	619
2035 r.	617

Ten relatywnie wysoki wzrost obciążenia ludności w wieku produkcyjnym to przede wszystkim

rezultat zróżnicowanej dynamiki przyrostu ludności w podstawowych grupach wiekowych. Proces ten szczegółowo ilustruje ryc. nr 1.

Ryc. 1. Dynamika zmian liczebności poszczególnych grup wiekowych w latach 2009-2035 w % (stan w 2009 r. = 100,0)

Przedstawione powyżej wielkości prognostyczne należy uznać za wariant podstawowy. Przyjmując jednak, że obserwowany w ostatnich latach napływ migracyjny może ulec zwiększeniu to prognozować można, że w roku 2035 liczba ludność miasta może być nieco większa od założeń niniejszej prognozy, ale wydaje się że nie więcej niż w granica 100-150 osób.

5.7 Demograficzne uwarunkowania strony podażowej lokalnego rynku pracy

5.7.1 Aktualny stan zrównoważenia lokalnego rynku pracy

Niezbędnym warunkiem pozwalającym ocenić stan i stopień zrównoważenia lokalnego rynku pracy jest opracowanie tzw. bilansu zasobów siły roboczej. Bilans ten winien uwzględniać podstawowe elementy składowe lokalnego rynku pracy które pozwolą na określenie jego potencjału i sprecyzowanie jego specyfiki. Wśród tych składowych, szczególne znaczenie mają: wielkość pracujących, rejestrowany stan bezrobocia oraz saldo migracji wahadłowej tj. różnicy pomiędzy wyjazdami do pracy poza teren miasta, a liczbą dojeżdżających do pracy na jego teren. Nadmienić jednak trzeba, że przy ustaleniu wielkości liczbowych tych parametrów napotyka się obecnie na niedostatki statystyki w układzie podstawowych jednostek administracyjnych, co obliguje konieczność operowania wskaźnikami szacunkowymi. Luki te występują w wielu dziedzinach, ważniejsze z nich a związane z przedmiotem bilansu zasobów pracy dotyczą w szczególności:

- **problematyki migracji wahadłowej (saldo dojazdów do pracy).** Ostatnie badania z tego zakresu były prowadzone przez GUS w roku 1988 (w ramach Narodowego Spisu Powszechnego) a więc w odległym horyzoncie czasowym. We wczesnych latach 90-tych w wyniku postępującej restrukturyzacji gospodarki i gwałtownie narastającego bezrobocia nastąpiło wyraźne zahamowanie ruchów migracji wahadłowej, a część dojeżdżających do pracy ze wsi tzw. chłopo-robotników w związku z utratą pracy w mieście „wróciła” do swoich gospodarstw rolnych. Nie mniej jednak przypuszczać należy, że per saldo dojazdy do pracy do Jordanowa (szczególnie z terenów położonych w najbliższym jego sąsiedztwie) nadal występują, chociaż ich aktualna skala i kierunki przepływów są obecnie

trudne do ustalenia. Dopiero wyniki Narodowego Spisu Powszechnego (planowanego w 2011 r.) pozwolą na uwzględnienie szczegółowych danych z tego zakresu w lokalnych bilansach zasobów pracy.

- **liczby pracujących ogółem.** Aktualne dane statystyczne dotyczą praktycznie tylko pracujących w zakładach zatrudniających powyżej 9 osób. Urzędy statystyczne rejestrują co rocznie tylko tę grupę pracujących. Stąd też konieczność określenia liczby pracujących w małych zakładach pracy, czyli w tzw. drobnej wytwórczości i szeroko pojętych usługach, którą szacować trzeba na podstawie danych dotyczących liczby podmiotów gospodarczych oraz ich struktury branżowej wg REGON, co oczywiście ogranicza precyzyjność także tych wyliczeń.
- **pracujących w rolnictwie indywidualnym.** Ostatnie badania w tym zakresie GUS przeprowadził w ramach Spisów Rolnych w 1996 - dotyczyły one pracujących wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym - w 2002 r. gdzie badania dotyczyły praktycznie tylko gospodarstw rolnych. Na precyzyjne ustalenie liczebności tej grupy zawodowo czynnych pozwoli niewątpliwie prowadzony aktualnie przez GUS Spis Rolny, którego wstępnych wyników spodziewać się można w 2011 r.

Mimo tych mankamentów podjęto próbę opracowania szacunkowego, bilansu lokalnych zasobów pracy, który stworzy przesłanki do sprecyzowania uwarunkowań decydujących o kierunkach przekształceń w okresie najbliższego 25-lecia. Nie mniej jednak dopiero opublikowanie przez GUS ostatecznych danych spisowych (prawdopodobnie w 2012 r.) pozwoli na uściślenie wszystkich elementów składowych przedmiotowego bilansu.

Szacunkowy bilans zasobów pracy został przedstawiony w tab. nr 10.

Tabela nr 10 Szacunkowy bilans zasobów pracy m. Jordanowa wg stanu na koniec 2009 r.

Wyszczególnienie	Stan w tys. osób	Struktura lokalnych zasobów pracy w %%	Struktura pracujących w %%
Szacunek lokalnych zasoby pracy	2,5	100,0	
Pracujący ogółem	2,6	96,0	100,0
– pracujący w zakładach pracy zatrudniających powyżej 9 osób ⁴	1,3		50,0
– pracujący w zakładach pracy zatrudniających poniżej 9 osób ⁵	0,8		30,8
– pracujący w rolnictwie indywidualnym ⁶	0,5		19,2
Rejestrowane bezrobocie ⁷	0,2	8,0	
Saldo migracji wahadłowej ⁸	+0,3	-12,0	

Przedstawiona w tablicy struktura lokalnych zasobów pracy i ich rozdysponowanie wskazuje, że:

- a) największy odsetek stanowią pracujący w zakładach zatrudniających ponad 9 osób - około 50%;
- b) szacuje się, że w zakładach małych jest zatrudnionych około 30% ogółu pracujących;
- c) w rolnictwie indywidualnym pracuje ok. 19% lokalnych zasobów pracy;

⁴ Źródło: WUS Kraków

⁵ Szacunek własny na podstawie stanu i struktury podmiotów gospodarczych oraz liczby osób prowadzących działalność gospodarczą

⁶ Szacunek własny na podstawie Spisów Rolnych z 1996 i 2002 r.

⁷ Źródło: WUS Kraków

⁸ Szacunek własny autora - brak aktualnych danych statystycznych

- d) zaznaczającą się rolę w bilansie miejscowych zasobów pracy odgrywają bezrobotni - około 8% lokalnych zasobów pracy;

5.7.2 Hipoteza zmian lokalnych zasobów pracy w okresie do 2035 r.

Podstawową przesłanką kształtującą miejski potencjał zasobów pracy będą w przyszłości zmiany liczebności ludności w wieku produkcyjnym. Wg prognozy rozwoju ludności Jordanowa do 2035 roku zmiany te powinny przedstawiać się w sposób następujący;

Tabela nr 11 Zmiany liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009- 2035 w tys. osób

Lata	Wiek	w	tym:
	produkcyjny	mobilny ⁹	niemobilny ¹⁰
2009-2015	-0,04	-0,01	-0,03
2016-2020	-0,03	-0,03	0,01
2021-2025	-0,05	-0,09	0,04
2026-2030	0,01	-0,05	0,06
2031-2035	-0,01	-0,03	0,02
2009-2035	-0,12	-0,21	0,09

Zródło prognoz: autor opracowania

Efektom prognozowanych zmian będą następujące stany tej populacji w poszczególnych okresach pięcioletnich:

Rok 2015: 3,39 tys., w tym 2,17 tys. w wieku mobilnym

Rok 2020: 3,36 tys., w tym 2,14 tys. w wieku mobilnym

Rok 2025: 3,31 tys., w tym 2,05 tys. w wieku mobilnym

Rok 2030: 3,32 tys., w tym 2,00 tys. w wieku mobilnym

Rok 2035: 3,31 tys., w tym 1,97 tys. w wieku mobilnym

Jak wynika z przedstawionych wielkości zmiany tej grupy wiekowej będą nieznaczne co wpłynie praktycznie rzecz biorąc na stabilizację zasobów pracy w najbliższym 25-leciu. Niemniej jednak prognozując przyszłościowy ich poziom należy uwzględnić także czynniki, które wpłynąć będą na zmniejszenie aktywności zawodowej lokalnej społeczności.

Z pewnością należeć do nich będą;

- obserwowany powszechnie wzrastający odsetek kształcącej się młodzieży, szczególnie na poziomie wyższym, którego efektem będzie zmniejszanie się wskaźnika aktywności zawodowej w grupie wieku 19-24 lat,
- postępujący proces starzenia się ludności w wieku produkcyjnym. Rezultatem tych zmian będzie spadek ogólnego współczynnika aktywności zawodowej. Będzie on wynikiem, postępującego procesem postarzenia się ludności w cząstkowych grupach wieku produkcyjnego i wynikających stąd obniżki ich współczynników aktywności zawodowej. Zjawisko to występuje ze szczególnym natężeniem właśnie w naszym kraju. Polska jest bowiem europejskim liderem w zakresie niskiej aktywności zawodowej w starszych grupach wieku produkcyjnego. Sytuacja ta to efekt w dalszym ciągu jeszcze dużego odsetka odchodzących na renty i wcześniejsze emerytury.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania przyjąć można, że w latach 2009-2035 podaż

zasobów pracy może ulec nieznacznemu zmniejszeniu. Ewentualny przyrost może nastąpić tylko w przypadku zwiększonego napływu migracyjnego do miasta.

5.8 Wnioski i rekomendacje

Jedną z przesłanek tworzących sprzyjające warunki - w okresie perspektywicznym - dla rozwoju miasta, jest podejmowanie szeregu przedsięwzięć, których podstawowym zadaniem będzie zabezpieczanie potrzeb lokalnej społeczności wynikających ze zmian demograficznych oraz stabilizowania równowagi lokalnego rynku pracy.

Już obecnie należy zdawać sobie sprawę z zagrożeń, które w najbliższym dwudziestopięcioleciu wpływać mogą destabilizująco na sytuację społeczno-gospodarczą miasta.

Do zagrożeń tych m.in. należą:

- zbyt wysoki poziom bezrobocia,
- wzrost populacji ludzi w podeszłym wieku,
- postępujący proces obniżania się wskaźników aktywności zawodowej,
- poziom i kierunki wykształcenia i przygotowania zawodowego nie w pełni adekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę za niezbędne należy uznać podejmowanie działań stabilizujących równowagę lokalnego rynku pracy. Należą do nich m.in.:

- tworzenie warunków do zwiększonej aktywności zawodowej ludności w starszych grupach wiekowych, co z jednej strony stworzy przesłanki dla pokrycia ewentualnych przyszłych potrzeb lokalnego rynku pracy z drugiej zaś pozwoli na zaspokajanie aspiracji zawodowych tych spośród ludzi w podeszłym wieku, którzy chcieliby być dłużej aktywni zawodowo. Potwierdzeniem tych założeń jest coraz bardziej wydłużający się okres trwania życia oraz powszechnie obserwowana w krajach UE praktyka przesuwania wieku emerytalnego ponad 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, a nawet zrównywania wieku przechodzenia na emeryturę dla kobiet i mężczyzn,
- sprzyjanie budowaniu prawidłowych relacji między strukturami społecznymi i gospodarczymi w myśl zasad ekorozwoju respektujących wymagania przyrody traktowanej podmiotowo jako jeden z główny wyznacznik rozwoju,
- wspomaganie procesów restrukturyzacyjnych miejscowego rolnictwa, zwłaszcza w kierunku jego unowocześnienia i ekologizacji oraz podniesienia opłacalności ekonomicznej,
- ograniczenie skali bezrobocia do wielkości akceptowalnych społecznie (nieprzekraczających 3% stopy bezrobocia).

Działania te powinny być realizowane m.in. poprzez:

- wzbogacenie tradycji przemysłowych Jordanowa, uwzględniając aktualne wymogi ochrony środowiska;
- unowocześnienie struktury gospodarczej miasta wyrażające się przede wszystkim poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w szeroko pojętych usługach w tym w obsłudze ruchu turystyczno - wypoczynkowego i weekendowego;
- promocje miasta, której podstawowym zadaniem byłoby tworzenie sprzyjających warunków dla inwestorów z sąsiednich terenów;
- pobudzanie przedsiębiorczości przez lokalne podmioty gospodarcze;
- sprzyjanie dalszemu rozwojowi funkcji mieszkaniowej, między innym poprzez zabezpieczenie odpowiedniej liczby działek budowlanych przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne dla pragnących zamieszkać w Jordanowie,
- tworzenie warunków do podnoszenia i zdobywania kwalifikacji wchodzącej w wiek aktywności zawodowej młodzieży, tak aby stawała się ona bardziej atrakcyjna na miejskim ale także na sąsiednich rynkach pracy:

- przesłanką harmonijnego rozwoju miasta powinny być także działania zmierzające do dalszego podnoszenia jego atrakcyjności (zwiększenie standardu infrastruktury technicznej i społecznej, dostępności komunikacyjnej, bazy obiektów rekreacyjnych itp.).

6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1 Zagrożenie powodziowe

Rzeka Skawa wraz z dopływami stwarza zagrożenie powodziowe dla miasta Jordanowa. Sieć rzeczna w mieście ma charakter zlewni górskich co powoduje, że istnieje możliwość powstania podtopień na terenach przyległych do cieków. Duże spadki terenów, niewielka powierzchnia zlewni cieków, może spowodować gwałtowne wezbrania w przypadku nawałnych opadów lub roztopów pokrywy śnieżnej.

W opracowaniu zatytułowanym „Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”, wykonanym przez Dyrektora RZGW w Krakowie, zostały określone granice zalewu wodami powodziowymi rzek: Skawy, Malejówki i Naprawki, w tym Q1%, Q3,33%, Q10%; zostały one wykazane na Rysunku nr 1 studium zatytułowanym *Uwarunkowania i możliwości rozwoju*. Również na tym rysunku zmiany studium zaznaczono strefę zalewu wodami powodziowymi Q1% i obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią z przebiegiem granic Q1%/Q3,33% lub Q1%/Q10% w oparciu o połączenie zasięgu zalewu wodą Q1% oraz częściowo Q3,33% i Q10%, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Dotychczas Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej nie sporządził dla terenu miasta Jordanowa map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Zgodnie z ustawą Prawo wodne do czasu ich sporządzenia ważność zachowują sporządzone studia ochrony przeciwpowodziowej, a obszary w nich wyznaczone otrzymują nazwę obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Według ww. dokumentu cztery obszary objęte zmianą studium leżą w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W październiku 2020 r. zostały opublikowane zaktualizowane mapy zagrożenia powodziowego. Zgodnie w tymi mapami na obszarze drugiej zmiany studium występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

6.2 Zagrożenie osuwania się mas ziemnych

Zjawisko osuwania się mas ziemi występuje w obszarze miasta Jordanowa, szczegółowe dane i charakterystykę zagrożenia zawarto w rozdziale 10 zatytułowanym „Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych”, jak również zaznaczono na rysunku zmiany studium (nr 1) dotyczącym uwarunkowań rozwoju.

7. POTRZEBY I MOZLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Po przeprowadzeniu analizy danych dotyczących obecnych warunków i jakości życia mieszkańców zamieszczonych w rozdziale 5, określono potrzeby inwestycyjne w zakresie usług

publicznych na terenie miasta Jordanowa.

W mieście Jordanowie w okresie docelowym przyjmuje się, podobnie jak obecnie, potrzebę utrzymania trzystopniowego systemu obsługi mieszkańców:

- stopnia ponadpodstawowego,
- stopnia podstawowego,
- stopnia elementarnego.

Zakłada się utrzymanie i dalszy rozwój dotychczasowego, historycznie ukształtowanego systemu obsługi mieszkańców miasta, wynikającego z ilościowego i rzeczowego wyposażenia ośrodków usługowych, a mianowicie :

- utrzymanie i rozwój ogólnomiejskiego centrum administracyjno - usługowego miasta obejmującego rejon Rynku (poziom ponadpodstawowy),
- aktywizację ciągów usługowych ogólnomiejskich wykształconych wzdłuż ulic - Piłsudskiego, Kolejowej, Mickiewicza ,3 Maja.

Rzeczowy zestaw usług poszczególnych poziomów obsługi oraz ich rozmieszczenie podano poniżej:

poziom ponadpodstawowy - powiatowy

Usługi wyższego rzędu zlokalizowane w centrum administracyjno - usługowo - handlowym miasta tj.

- edukacja i wychowanie : szkoły ponadgimnazjalne ,
- kultura: sanktuarium Maryjne
- ochrona zdrowia, opieka społeczna: przychodnia specjalistyczna, zakłady opieki społecznej, nagła pomoc lekarska,
- administracja publiczna i bezpieczeństwo: komenda policji

poziom podstawowy - zestaw usług podstawowych w centrach usługowych

- edukacja i wychowanie: oddział żłobkowy w przedszkolu, gimnazjum,
- kultura: miejski dom kultury, miejska biblioteka publiczna,
- ochrona zdrowia: przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej, świetlica środowiskowa,
- administracja i bezpieczeństwo publiczne: obiekty administracji samorządowej,
- usługi inne: urząd pocztowy.

poziom elementarny

- edukacja i wychowanie: przedszkole, szkoła podstawowa,

W związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2015 r., która rozszerzyła zakres wykonywanych analiz w dokumencie studium, rozdział „Potrzeby i możliwości rozwoju gminy” został zaktualizowany i opisany szerzej w załączniku nr 1c - Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jordanowa.

7.1 Standardy obsługi

Rozwój infrastruktury społecznej Jordanowa będzie zależał od wielu czynników, między innymi od:

- konieczności poprawy dostępności mieszkańców do obiektów podstawowych usług publicznych,
- potrzeby podniesienia standardu obsługi ludności zgodnie z postępowaniem cywilizacyjnym i dostosowaniem się do wymogów europejskich,
- zmian zachodzących w strukturze demograficznej ludności miasta, głównie zmian ilości przyszłych użytkowników obiektów usług publicznych w tym, przede wszystkim, placówek szkolnych i opieki społecznej.

Założone docelowe wielkości standardów ujęto w tabeli zamieszczonej poniżej.

Standardy życia ludności Jordanowa w zakresie usług publicznych w okresie docelowym

Lp.	Wyszczególnienie dziedzin infrastruktury społecznej	Miernik	Wielkość miernika w 2010r.	Graniczne wielkości miernika w okresie docelowym	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1.	Oświata i wychowanie				
1.1	opieka przedszkolna dzieci w wieku 3 do 6 lat	% uczestnictwa	93	75-80	w tym 1 oddział żłobkowy wg potrzeb
1.2	warunki nauki w szkoln. podst. / gimnazjach - zagęszczenie pomieszczeń do nauki	l. uczniów / l. pom. do nauki	21,0 / 15,7	20,0 - 25,0	
1.3	zmianowość w szkołach podstawowych / gimnazjach	l. oddziałów / l. pom. do nauki	1,1 / 0,7	1,0 -1,1	
1.4	warunki do nauki w szkołach ponadgimnazjalnych - zagęszcz. pomieszczeń do nauki	l. uczniów / l. pomieszczeń do nauki	18,6	20,0 -25,0	
2.	Kultura				
2.1	biblioteki i filie biblioteczne	l. mieszk. / 1 placówkę	5260	5400	
		l. woluminów /1M	3,8	5,0 i więcej	
2.2	domy kultury, kluby, świetlice	m ² pow. uż. / 1000M	45,6	100-120 i więcej	
2.3	Kino- sala wielofunkcyjna	l. miejsc / 1000M	-	-	w nowej sali wielofunkcyjnej
2.4	obiekty sakralne	l. M / 1obiekt	5260	5400 i mniej	
3.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna				
3.1	przychodnie	l. M / placówkę / gabinet lek.	2630 / 376	2700 / 300-500	
3.2	szpitale	l. łózek / 1000 M	-	-	obsługa w szpitalu powiatowym w Suchej
3.3	domy pomocy społecznej dla dzieci	l. miejsc / 1000 M	8,9	8,0- 10,0 i więcej	dla dzieci niepełnosprawnych
3.4	placówka dzienna opieki społecznej	l. miejsc / 1000 M	5,7	5,0- 6,0 i więcej	dla osób powyżej 15 roku życia

3.5	apteki	1. M / 1 aptekę	2630 / 1753	2500- 4000	
3.6	nagła pomoc lekarska	l. M / 1 karetkę	5260	5400	ambulatorium z karetką pogotowia
4.	Ochrona przeciwpożarowa	l. M / 1 placówkę	5260	5400	
5.	Łączność - urząd pocztowy	l. M / 1 urząd poczt.	5260	5400	
6.	Administracja publiczna	m ² pow. użyt. / 1000 M	307	400 i więcej	
7.	Sport				
7.1	hale i sale sportowe	l. M / 1 obiekt	2630	2700	razem ze szkolnymi
7.2	pływalnia kryta	l. M / 1 obiekt	-	-	obsługa w Rabce lub nowa
7.3	stadiony ,boiska*	l. M / 1 obiekt	5260	5400	2,3-4,m ² pow. terenu;* bez boisk szkolnych
8.	Zieleń urządzona				
8.1	parki i zieleńce	m ² pow. terenu / 1 M	2,8	2,0-4,0 i więcej	
8.2	cmentarze	m ² pow. terenu / 1 M	3,6	2,0 - 4,0	
9.	Zieleń rekreacyjno - sportowa	m ² pow. terenu / 1 M			

7.2 Docelowy program rozwoju infrastruktury społecznej - usługi publiczne

Program rozwoju infrastruktury społecznej Jordanowa przedstawiono dla wielkości zaludnienia określonej w pomigracyjnej prognozie rozwoju demograficznego analizowanego terenu. Docelowa wielkość miasta - 5400 mieszkańców.

Wielkość programu ustalono przyjmując standardy zaspokojenia potrzeb uwzględniające specyfikę lokalną miasta oraz tendencje ostatnich lat .

* - A. Brzozowski "Prognoza demograficzna na lata 2009-2035 oraz delimitacja uwarunkowań z niej wynikających dla rozwoju społeczno - gospodarczego i przestrzennego miasta Jordanowa, Kraków 2010r.

Wyszczególnienie	Stan istniejący		Stan docelowy – 2020r. , 2030r.		Potrzeby dodatkowe
EDUKACJA I WYCHOWANIE					
	standard	ilość	standard	ilość	wielkość potrzeb
1. Żłobek					
	0,5 miejsca / 1000 M	-	0,5 miejsca / 1000M	20 – 25dzieci, 1 oddział	oddział w przedszkolu wg potrzeb społecznych
2.Przedszkola					
	93 % uczestnictwa	2 placówki, 150 miejsc., w tym 30 miejsc w przedsz. niepubl. 177 dzieci	75-80 % uczestnictwa i więcej	150 miejsc w przedszkolach	brak potrzeb
3. Szkoły podstawowe					
	21,0 uczniów / 1 pdn	1szkoła, 16 pomieszczeń do nauki, 336 uczniów	zmianowość -1,0; 20-25 ucz. / 1 pdn	330- 350 uczniów- 16-20 pomieszczeń do nauki	brak potrzeb przy 25 ucz./1 pdn oraz możliwość organizacji kl. 0;
4.Gimnazjum					
	15,7uczniów / 1 pdn	1szkoła, 13 pomieszczeń do nauki, 204 uczniów	zmianowość 1,1 -1,0; 20 ucz. / 1 pdn	210uczniów, 13 pomieszczeń do nauki	brak potrzeb
5. Szkoły ponadgimnazjalne					
	18,6 ucz. / 1pdn	2 szkoły, 47 pomieszczeń do nauki, 874uczniów	zmianowość - 1,0; 20-25 ucz. / 1 pdn	240 uczniów z miasta; chłonność istniejących szkół ok. 1000 uczniów	brak potrzeb lub wg potrzeb społecznych i polityki resortu; wolne miejsca dla uczniów spoza miasta; możliwość przeznaczenia pomieszczeń internatu na inne cele np. kultury

KULTURA					
1. Biblioteki					
	3,8 wol. / 1M; 5260 M / 1 bibliotekę	1 biblioteka, 20027 woluminów	5,0 wol. i więcej/1000 M	27 000 woluminów i więcej;	powiększenie zbiorów zgodnie z nowymi wymogami ;konieczność powiększenia placówki lub pozyskanie nowego obiektu / brak czytelní, sali komputerowej/
2. Domy kultury					
	45,6 m ² użyt. / 1000 M	1 dom kultury, 240 m ² pow. użytkowej	100- 120 m ² pow. użyt. / 1000 M	540-650 m ² powierzchni użytkowej	potrzeba ok. 300- 400 m ² powierzchni dla domu kultury ,oraz nowych klubów i świetlic środowiskowych, brak sali widowiskowej na ok.500 miejsc
3. Kino -sala widowiskowa					
	-	-	8 miejsc / 1000 M	1 obiekt ;500 miejsc,0,50ha i więcej	sala widowiskowo – kinowa-sportowa
4.Obiekty sakralne					
	5260 M / 1 obiekt	1obekt	5400 M i mniej/ 1 obiekt	1 obiekt i więcej	wg potrzeb społecznych
5. Inne obiekty – izba regionalna muzeum,					
	-	-	1 placówka / 5400 M	1 obiekt	pozyskanie powierzchni ekspozycyjnej np. w domu kultury
OCHRONA ZDROWIA OPIEKA SPOŁECZNA					
1.Przychodnie zdrowia					
	2630 M /1placówkę; 376 M / gabinet	2 przychodnie -13 gabinetów w tym 9 w przychodniach	5400 M / 1 placówkę, 300 – 500 M/ 1 gab.	11 gabinetów	brak potrzeb lub dodatkowe 2 gabinety
2 Apteki					
	2630 M / 1 aptekę	2-3 apteki	2500 M- 4000 M / 1aptekę	2-3apteki	brak potrzeb
3.Szpitala					obsługa w Suchej Beskidzkiej
4.Ratownictwo medyczne	1 1 karetka pogotowia/ 5260 M	1 gabinet lek. 1 karetka pogotowia	1 gab./5400 M ; 1-2 karetek / 5400M		obsługa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Suchej Beskidzkiej- podstacja w Jordanowie
4.Opieka społeczna					

4.1 placówka dziennej opieki dla dorosłych	5,7 miejsca / 1000 M	30 miejsc	5-6 miejsc/ 1000 M i więcej	30 miejsc i więcej	brak potrzeb lub potrzeby uzależnione od polityki resortu
4.2 dom pomocy społecznej dla dzieci	8,9 miejsca /1000 M	dom pomocy - 47 miejsc	9,6 miejsc i więcej / 1000 M	52 miejsca i więcej	pozyskanie nowych miejsc pobytu stałego wg potrzeb
PLACÓWKI POCZTOWE					
	5260 M / 1pocztę	1 poczta –90m ² pow.użyt.	5400 M / 1pocztę	1 urząd	brak potrzeb
OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA					
	5260 M / 1obiekt	1 strażnica OSP	5400 M / 1 obiekt i mniej	1 –2 strażnic	wg potrzeb; modernizacja istniejącego obiektu
ADMINISTRACJA PUBLICZNA					
	307 m ² pow. użyt. / 1000 M	1616 m ² pow. użyt.	400 m ² pow. użyt. / 1000 M i więcej	m ² powierzchni użytkowej	pozyskanie nowej powierzchni administracji np.w innych budynkach
SPORT I REKREACJA					
1. Obiekty sportowe	2,3 m ² pow. terenu / 1 M	1 boisko sportowe, 1,2 ha	4 m ² pow. na 1M i więcej	2,2 ha i więcej powierzchni sportu	brak około 1,0 ha i więcej – wg potrzeb-
2. Tereny rekreacyjno - sportowe	x	x	ok.30 m ² pow.terenu / 1M	ok. 2 ha	potrzeba uporządkowania istniejących terenów oraz utworzenie nowych
ZIELEŃ URZĄDZONA					
1. Cmentarze					
	3,6m ² pow. użyt. / 1 M	1 cmentarz- 1,89 ha	2,0 – 4,0 m ² pow.. cmentarza / 1 M	1,89 ha	przyszłe potrzeby zabezpieczone w rezerwie terenu
2. Parki i zieleńce					
	2,8 m ² pow. terenu / 1 M	1,47 ha	5,0 m ² pow. terenu / 1M	2,7 ha i więcej	brak1,2 ha i więcej w tym dla dzieci i osób starszych
3. Ogrody działkowe					
	2,6 m ² pow. terenu/ 1 M	1,34 ha	2,5 m ² i więcej	1,34 ha i więcej	zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym

7.3 Podsumowanie

Przedstawiony powyżej program rozwoju usług publicznych określa następujące potrzeby inwestycyjne:

- wykorzystanie pomieszczeń przedszkolnych bądź adaptacja innych obiektów na 1 oddział żłobkowy wg potrzeb,
- poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach w dostosowaniu do przyszłych standardów,
- utworzenie nowej biblioteki, klubów i świetlic w centrum miasta i poza nim,
- pozyskanie dodatkowej powierzchni dla Miejskiego Ośrodka Kultury poprzez np. adaptację w przyszłości części budynku "internatu", w związku ze zmniejszającym się zapotrzebowaniem na pomieszczenia do nauki w szkołach ponadgimnazjalnych,
- budowa wielofunkcyjnej sali widowiskowej wraz z np. biblioteką, pozyskanie powierzchni dla muzeum,
- pozyskanie nowych miejsc w dziennym domu pomocy społecznej, dla osób starszych w związku ze wzrastającym zapotrzebowaniem na tego typu usługi,
- utworzenie dodatkowej placówki pocztowej w zabudowie osiedlowej w związku z koniecznością poprawy dostępności do tego typu usług,
- pozyskanie dodatkowej powierzchni dla administracji publicznej w obiektach o innym obecnie przeznaczeniu,
- realizacja i uzupełnienie terenów zieleni urządzonej w osiedlach oddalonych od centrum w formie placów zabaw i terenów rekreacyjnych dla osób starszych,
- budowa nowych boisk sportowych w ramach wyrównywania dysproporcji w wyposażeniu w obiekty sportowe,
- budowa hali widowiskowo -sportowej na ok. 500 miejsc - potrzebna działka ok 0,50 ha,
- uporządkowanie istniejących oraz utworzenie nowych terenów rekreacyjno-sportowych wykorzystujących walory środowiska naturalnego.

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Zgodnie z postanowieniami obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Miasta Jordanów, dominującą formą władania w mieście jest własność prywatna. Struktura władania gruntów w mieście w ujęciu głównych grup własnościowych przedstawia się następująco:

- grunty Skarbu Państwa zajmują 360 ha tj. 17,1 % powierzchni ogólnej miasta
- grunty gminy - komunalne 125 ha tj. 5,9% powierzchni ogólnej miasta
- grunty prywatne 1623 ha tj. 77,0% powierzchni ogólnej miasta
- tereny zamknięte - kolejowe 13,66 ha tj. 0,65 % powierzchni ogólnej miasta

Informacja o stanie Mienia Komunalnego Miasta Jordanowa na dzień 31.12.2010 r.	
Rodzaj mienia	Powierzchnia (ha)
Tereny budowlane	9,96
Drogi	67,28
Tereny rolne	6,09
Starorzecze	0,5
Tereny przemysłowo - handlowe	0,1
Inne	10,21

9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W latach 1999 - 2002 na terenie miasta Jordanowa, pomnikami przyrody uznane zostały:

- zespół parkowy Chrobacze (lipa - 4 szt., dęby, świerki, jesiony, modrzewie),
- zadrzewienia wąwozu Chrobacze w sąsiedztwie parku (lipa - 2 szt., świerk - 2 szt., jesion - 2 szt., brzoza, dąb),
- grupa 4 drzew w otoczeniu kościoła (lipa, jawor, jesion - 2 szt.),
- przy drodze Jordanów - Łętownia w przysiółku Nasiałówka (sosna pospolita)

Na obszarze miasta nie występują inne obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione tj. obszary Natura 2000 i rezerваты przyrody. (Teren miasta Jordanowa został wyłączony z Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.)

Z roślin podlegających ścisłej ochronie na terenie miasta Jordanów można spotkać:

- bluszcz pospolity - rośnie głównie w lasach liściastych, pnąc się po powierzchni pni, gałęziach, skałach lub glebie,
- dziewięcisz bezłodygowy - spotykany najczęściej na suchych łąkach w widnych lasach,
- ciemiężca zielona - występuje najczęściej w miejscach odkrytych na halach i na łąkach, jak i w zaroślach i w lasach; zagrożeniem dla gatunku jest przeorywanie łąk oraz ich nawożenie,
- storczyca kulista - rośnie na trawiastych stokach, w murawach górskich oraz w płatach ziołorośli i wśród luźnych zarośli,
- storczyk męski - preferuje łąki świeże i suche oraz umiarkowanie suche zarośla i widne lasy liściaste

Ze zwierząt podlegających ścisłej ochronie prawnej na omawianym obszarze występują:

- ryby: strzeble, kielbie
- płazy: salamandra plamista, traszka (grzebieniasta, zwyczajna, karpacka, górską) ropucha (zwyczajna, zielona), rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna
- gady: zaskroniec zwyczajny, jaszczurka (żyworodna, padalec, zwinka)
- ptaki: dzięcioł (czarny, zielony, pstry, krętogłów), bocian, derkacz, puszczyk, skowronek, jaskółka, drozd, mysikrólik, wilga, zięba, czyż, krzyżodzioby, szczygieł, kulczyk, trznadel, kukułka, jemioluszką, pustułka, kowalik, szpak, kos, rudzik, pliszka, pluszcz, sikorka, myszołów zwyczajny
- ssaki: nietoperz (gacek wielkouch, gacek wąsatek, jeż, kret, ryjówka (aksamitna, górską, malutka), wiewiórka

10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Źródłami przekształceń powierzchniowej warstwy ziemi są zarówno czynniki naturalne jak i antropogeniczne. Do głównych czynników naturalnych należy zaliczyć: erozję (wodną, wietrzną, mechaniczną), ruchy masowe (osuwiska, speływanie, obrywanie), natomiast do czynników antropogenicznych wywołanych działalnością człowieka: wydobywanie kopalin, niwelacje dla potrzeb inwestycji, gospodarcza działalność w środowisku prowadząca do uaktywnienia naturalnych procesów.

Procesy erozyjne polegające na zmywaniu, wymywaniu, wywiewaniu czy kruszeniu zależą przede wszystkim od ukształtowania terenu i rodzaju gleby, a czynnikiem silnie modyfikującym zagrożenie jest pokrywa roślinna. Jednym z głównych zagrożeń dla gleb na obszarze miasta

stanowią procesy erozyjne. Największe przekształcenia gleb powodują zmywy powierzchniowe i erozja, na skutek których następuje redukcja miąższości poziomu próchnicznego w glebach. Szczególne zagrożenie erozją występuje na terenach pozbawionych trwałej pokrywy roślinnej w granicach terenów gruntów ornych. Racjonalne użytkowanie gruntów rolniczych powinno zapewniać ochronę gleby przed erozją, niszczeniem mechanicznym oraz zanieczyszczeniami substancjami szkodliwymi. Obok zabiegów ochronno - pielęgnacyjnych gruntów rolnych tj. stosowanie poprzeczno - stokowego układu pól i działek, właściwych metod uprawy ze szczególnym uwzględnieniem płodozmianu, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych ma szczególne znaczenie dla utrzymania produktywności gleby i zachowanie równowagi biologicznej w środowisku.

Ważnym czynnikiem wpływającym na zmianę rzeźby terenu są osuwiska.

Miasto Jordanów jest położone na terenie zbudowanym z utworów fliszowych. Flisz jest to naprzemianległy zespół piaskowców, zlepieńców przekładany łupkami ilastymi. Ponieważ sztywne piaskowce kontaktują się z podatnymi na poślizgi łupkami ilastymi, teren ten jest podatny na osuwiska. Analiza warunków geologicznych pozwala stwierdzić, że niebezpieczeństwo osuwisk istnieje wszędzie tam, gdzie ogniwo gruboławicowych piaskowców magurskich kontaktuje się ze starszymi ogniwami, wykształconymi jako łupki ilaste lub drobnorytmiczny flisz z przewagą łupków ilastych. Jeszcze bardziej sprzyjające osuwiskom uwarunkowania występują wtedy, gdy kąt zapadania stoku jest idealnie zgodny z kątem zapadania warstw skalnych.

Drugim ważnym elementem sprzyjającym powstawaniu osuwisk są opady i ulewne deszcze oraz roztopy. Dla procesów osuwiskowych najgroźniejsze są opady miesięczne, których wysokość przekracza 300 mm oraz opady dobowe powyżej 100mm. Największe prawdopodobieństwo występowania osuwisk zwłaszcza zwietrzelinowych, występuje podczas gwałtownych i obfitych opadów trwających zazwyczaj kilka dni.

Działalność gospodarcza człowieka powodująca zmiany w środowisku, w tym wpływająca na zmiany rzeźby to przede wszystkim: wycinka lasów, uprawy na stokach o dużym nachyleniu, zamiana łąk i pastwisk na grunty orne, a także inwestycje budowlane w tym szczególnie drogowe. Na rysunku zmiany studium (nr 1) dotyczącym uwarunkowań rozwoju, zaznaczono obszary osuwisk aktywnych, osuwisk okresowo aktywnych, osuwisk nieaktywnych oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. Ponadto na stokach o dużych spadkach zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym zaznaczono tereny o niekorzystnych warunkach do zabudowy.

Zgodnie z informacjami pochodzącymi z programu SOPO na terenie miasta Jordanowa występuje 87 osuwisk i 16 terenów zagrożonych. Obszar zmiany studium obejmuje fragment terenu zagrożonego osuwaniem się mas ziemnych.

11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

11.1 Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie Miasta Jordanowa nie stwierdzono występowania udokumentowanych złóż kopalin.

11.2 Zasoby wód podziemnych

Na terenie miasta Jordanów występują dwa zbiorniki wód podziemnych, zaliczany zaliczane do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Warstw Magura nr 445 i Dolina rzeki Skawy nr 444. Zbiornik Warstw Magura nr 445 należy do zbiorników trzeciorzędowo - kredowych w obrębie Karpat fliszowych, wydzielony ze względu na potrzebę ochrony najbardziej wydajnych partii skał, jako źródła zaopatrzenia w wodę pitną. Skałami zbiornikowymi są spękane gruboławicowe piaskowce i łupki warstw dolnolgockich, istebniańskich i ciężkowickich. Woda w warstwach jest

typu szczelinowego lub szczelinowo-porowego. Głębokość do zwierciadła wody wynosi od 5 do 20 m, a samo zwierciadło charakteryzuje się zróżnicowaną amplitudą wahań. Zasięg głębokości strefy wodonośnych spękań jest zmienny, ale szacuje się, że sięga 70-80 m, a sporadycznie dochodzi do 100-120 m. Zbiorniki fliszowe nie są chronione w sposób naturalny, dlatego są silnie narażone na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni terenu. Zbiornik Dolina rzeki Skawy nr 444 jest zbiornikiem wód czwartorzędowych, porowym, w utworach czwartorzędowych związanych z dolinami rzek, o średniej głębokości ujęć 8m.

Ranga GZWP nr 445 Zbiornik warstw Magura (Babia Góra) została obniżona do rangi lokalnego zbiornika wód podziemnych Zbiornik warstw Magura (Babia Góra). Obszar zmiany studium znajduje się w zasięgu LZWP nr 445 Zbiornik warstw Magura (Babia Góra). Zbiornik ten wyznaczono w obrębie gruboławicowych piaskowców warstw magurskich, piaskowców pasierbieckich, piaskowców ze Szczawiny oraz piaskowców gruboławicowych i zlepieńców warstw inoceramowych. Obszar zbiornika zmniejszył się do 601,0 km². Zbiornik składa się z dwóch pięter wodonośnych – czwartorzędowego w dolinach rzecznych oraz paleogeńsko-kredowego we fliszu karpackim. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 138 240 m³/d, przy module zasobowym 223,44 m³/d × km². Zasoby odnawialne dla wszystkich poziomów wodonośnych wynoszą 314 136 m³/d, przy module 511,2 m³/d × km².

12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.

Na terenie miasta Jordanowa nie ustalono terenów górniczych.

13. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

13.1 Komunikacja drogowa i kolejowa

Powiązania zewnętrzne oraz obsługę komunikacyjną zapewnia miastu układ drogowy oraz kolejowy. Przez miasto Jordanów przebiega droga krajowa klasy KDGP nr 28 Wadowice - Sucha Beskidzka - Jordanów - Mszana Dolna - Nowy Sącz- Jasło - Krosno - Sanok -Przemyśl, o długości 5,5 km, która w bliskim sąsiedztwie miasta krzyżuje się z drogą krajową E7 Kraków - Myślenice - Chyżne - granica państwa, zapewniając powiązania komunikacyjne z miastami i gminami na obszarze powiatu oraz województwa, a także ze Słowacją.

Powiązania komunikacyjne z obszarami sąsiednich gmin, a jednocześnie powiązania międzydzielnicowe, zapewniają drogi powiatowe o klasie KDZ (o łącznej długości 7,4 km.):

- 1685 K Pcim - Jordanów
- 1669 K Jordanów - Spytkowice
- 1683 K Toporzysko - Sidzina
- 1684 K Jordanów - Bystra
- gminne o długości 13 km, o nawierzchni z masy bitumicznej i trylinki, stan dobry, średni i zły (w tym o nawierzchni ulepszonej - 11 km ulice).
- drogi gminne - dojazdowe do pól 13 km, nawierzchnie żwirowe i tłuczniowe oraz gliniane, stan zły i średni.

Ogólny stan dróg na terenie miasta jest niezadowalający i wymaga modernizacji, połowa dróg wymaga kapitalnego remontu łącznie z położeniem nowych nawierzchni, poszerzeniem, wyprofilowaniem, utwardzeniem poboczy, odprowadzeniem wody - przepusty.

W mieście jest 20 ulic, a łączna długość dróg - ulic wynosi 25,9 km.

Istnieje wyraźna potrzeba modernizacji i rozbudowy istniejącego układu komunikacyjnego miasta dla zapewnienia prawidłowego standardu obsługi komunikacyjnej.

Na drodze KDGP nr 28 stale zwiększa się natężenie ruchu. W obowiązujących dokumentach planistycznych opracowanych zarówno dla obszaru Województwa jak i samego Miasta zaznaczona jest potrzeba utworzenia obejścia/obwodnicy centrum Jordanowa. W tych dokumentach wyznaczona jest projektowana trasa jej przebiegu. Natomiast czas jej realizacji jest odsuwany i bliżej nie określony. Z inicjatywy władz samorządowych została opracowana „Opinia techniczna o możliwości wykonania tunelu w Jordanowie, odcinek drogi KDGP nr 28 relacji Zator - Medyka” jej autorzy Prof. dr hab. Inż. Antoni Tajduś oraz dr hab. Inż. Marek Cała proponują rozwiązanie opierające się na obejściu Jordanowa w formie tunelu. W w/w dokumencie sugeruje się jego przebieg na linii północny zachód - południowy wschód, pod Rynkiem Jordanowa. Wybór takiej lokalizacji związany jest z ukształtowaniem terenu, początek założenia rozpoczynałby swój bieg w rejonie potoku Strącze, a miał swój wylot w rejonie rzeki Malejówki. Jego długość wynosiłaby 680 m, grubość nadkładu nad tunelem ok. 30-40 m, a nachylenie wynosiłoby ok. 4°. Ze względu na dużą różnicę wysokości terenu u wylotu tunelu, koncepcja przewiduje wykonanie wiaduktu o konstrukcji stalowej na palach żelbetowych. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w dopowiedzi na pismo postulujące rezygnację z dotychczasowej rezerwy terenu pod obwodnicę wyjaśnia, iż:

- nowy odcinek drogi krajowej (KDGP) nr 28 powinien być projektowany w odpowiadających klasie parametrach. W załączonej opinii nie przedstawiono jednak szczegółowych danych dotyczących drogi jak i usytuowania w stosunku do istniejącego i planowanego zagospodarowania
- poprowadzenie drogi w tunelu jest technicznie możliwe, lecz jest to rozwiązanie kosztowne, a pozyskanie środków na ten cel jest mało prawdopodobne.

GDDKiA zaznacza jednocześnie, iż pozostawienie drogi w dotychczasowym przebiegu może stwarzać w przyszłości problemy komunikacyjne oraz zwiększyć uciążliwości dla mieszkańców centrum miasta.

Dlatego w dokumentach kierunkowych, korzystnym wydaje się zapewnienie wariantowych rozwiązań dotyczących możliwości rozbudowy podstawowego układu komunikacyjnego miasta.

Długość chodników w mieście wynosi 16 km. Większość ulic na peryferiach miasta pozbawiona jest chodników. Istniejące chodniki w dużej mierze wymagają przebudowy i wymiany nawierzchni. Z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa pieszych budowa chodników przy ulicach o dużym natężeniu ruchu jest sprawą pilną.

W mieście znajduje się 9 mostów, z tego 5 jest w zarządzie miasta. Remontu wymagają 2 mosty nie będące w zarządzie miasta.

Powiązania zewnętrzne zapewnia także mieszkańcom linia kolejowa Kraków - Sucha Beskidzka - Chabówka - Zakopane ze stacją kolejową zlokalizowaną w obszarze miasta.

Transport zbiorowy mieszkańców jest zapewniony przez:

- PKP ze stacją w Jordanowie
- Prywatne busy o zasięgu lokalnym, w tym do także do Krakowa
- PKS Nowy Targ
- Autobusy przelotowe innych Oddziałów PKS

13.2 Gospodarka wodno - ściekowa

13.2.1 Zaopatrzenie w wodę

Źródłem zaopatrzenia w wodę są dwa wodociągi. Wodociąg komunalny obsługuje większą część miasta. Woda dostarczana jest z ujęcia wody powierzchniowej zbudowanego na rzece Skawa. Zdolność produkcyjna ujęcia jest zależna od stanu wody w rzece, maksymalnie wynosi

2000 m³/dobę. Ujęcie pracuje na potrzeby wodociągu miejskiego i zakładu produkcyjnego firmy Valvex S.A. Woda z ujęcia jest pompowana do zakładu uzdatniania i do zbiornika wyrównawczego o pojemności 500 m³ zlokalizowanego na górze Hajnówka. Drugi zbiornik wyrównawczy "Na Dworskiem" zlokalizowany jest w północnej-wschodniej części miasta, w rejonie ul. Maczka. Przesył odbywa się rurociągiem magistralnym 0250 mm, biegnącymi od ujęcia na rzece Skawa do zbiornika "Hajnówka" oraz siecią rozdzielczą o średnicach 0100-150 mm. Drugi wodociąg, należący do Spółki Wodno-Wodociągowej Przykrzec, obsługuje północno- zachodnią część miasta oraz 11 źródeł ulicznych w centrum miasta. Woda dostarczana jest z ujęcia wody źródlanej, zlokalizowanego na górze Przykrzec. Sieć rozdzielcza ma średnice 0100 mm. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 26,1 km, z czego 17,7 km sieci jest w zarządzaniu gminy. Do sieci podłączonych jest 994 budynków mieszkalnych, korzysta z niej 80% mieszkańców (dane z 2009 r.). Brak jest sieci wodociągowej lub jest ona niewystarczająca w peryferyjnych obszarach miasta, w szczególności w zachodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Suchej Beskidzkiej oraz we wschodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Rabki. Ludność tych miejscowości zaopatruje się w wodę ze studni kopanych lub lokalnych indywidualnych ujęć. Sieć wodociągowa wykonana jest w dużej części z rur stalowych o średnicy 0 150, 0100 mm oraz z rur PCV o średnicy 0110 mm (przyłącza z PE). Stan techniczny sieci wodociągowych jest zróżnicowany w zależności od roku budowy, starsza część sieci jest w złym stanie, pozostałe odcinki oceniane są jako dobre. Występują duże ubytki wody wynikające z nieszczelności sieci. Wzdłuż sieci wodociągowych należy zachować strefy ochronne wolne od zabudowy, dla umożliwienia dostępu i obsługi eksploatacyjnej, które powinny wynosić odpowiednio: dla wodociągów rozbiorczych 0100 - 0300 mm - pas terenu o szerokości po 3,0 m od zewnętrznych krawędzi rurociągu wolny od zabudowy oraz o szerokości po 1,0 m bez elementów małej architektury i zadrzewienia.

Ocena funkcjonowania systemu

Sieć wodociągowa doprowadzona jest do większej części obszaru miasta. Z wodociągu zasilanych jest około 80% gospodarstw domowych, co jest poniżej średniej dla gmin miejskich w województwie małopolskim (95,7%). Brak jest sieci wodociągowej lub jest ona niewystarczająca w peryferyjnych obszarach miasta, w szczególności w zachodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Suchej Beskidzkiej oraz we wschodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Rabki. Ludność tych miejscowości zaopatruje się w wodę ze studni kopanych lub lokalnych indywidualnych ujęć. Duża część sieci wodociągowej jest w złym stanie technicznym. Występują duże ubytki wody wynikające z nieszczelności sieci. System zaopatrzenia gminy w wodę należy uznać za niewystarczający. Wymagana jest rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.

13.2.2. Odprowadzenie i oczyszczenie ścieków.

W kanalizację sanitarną wyposażona jest niewielka część miasta: centrum, osiedle Wrzosa oraz północno-wschodnia część miasta wzdłuż ul. Maczka. Sieć kanalizacji sanitarnej pracuje w systemie rozdzielczym, w układzie grawitacyjno-pompowym. Kolektory mają średnice 0200-400 mm. Do sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 10,3 km podłączonych jest 468 budynków korzysta z niej 45% mieszkańców (dane z 2009r.). Stan techniczny sieci kanalizacyjnej jest zróżnicowany w zależności od roku budowy, starsza część sieci jest w złym stanie, pozostałe odcinki oceniane są jako dobre. Ścieki sanitarne odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na skraju osiedla Wrzosa. Biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia Wrzosa pracuje w technologii nisko obciążonego osadu czynnego, jej wydajność wynosi 400 m³/d z zakładaną elastycznością zakresu pracy. Została zrealizowana w latach 2007-2008 i jest w dobrym stanie technicznym. Występują problemy z prawidłową eksploatacją oczyszczalni ścieków:

- z powodu niskiego stopnia skanalizowania miasta oczyszczalnia przyjmuje duże ilości wysokoskoncentrowanych ścieków dowożonych ze zbiorników bezodpływowych,

- do kanalizacji sanitarnej przyłączone są wpusty uliczne oraz odpływy z rynien, przez co w okresach dużych opadów oczyszczalnia jest przeciążona nadmierną ilością wód opadowych.

Druga oczyszczalnia ścieków, o wydajności 250 m³/d, obsługuje zakład produkcyjny firmy Valvex S.A. Brak jest sieci kanalizacyjnej w peryferyjnych obszarach miasta, w szczególności w zachodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Suchej Beskidzkiej, we wschodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Rabki oraz w południowej części miasta. Zabudowa tych obszarów nie ma rozwiązanej gospodarki ściekowej. Ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), skąd wywożone na oczyszczalnię lub odprowadzane w sposób niekontrolowany do rowów, cieków lub do ziemi. Obszar miasta Jordanów znajduje się w granicach aglomeracji "Jordanów - Bystra-Sidzina", wyznaczonej uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr XXXVIII/600/09 z dnia 30 listopada 2009 r. Aglomeracja oprócz miasta Jordanów obejmuje następujące miejscowości: Osielec, Naprawa, Toporzysko, Bystra, Sidzina. Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji wynosi 21 283 RML, planowane jest funkcjonowanie 2 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków: Jordanów-Wrzosy o przepustowości 400 m³/d, docelowo 700 m³/d oraz Osielec o przepustowości 627 m³/d, docelowo 1600 m³/d. Na terenie miasta Jordanów planowane jest wykonanie 30,21 km zbiorczej kanalizacji sanitarnej dla 3000 rzeczywistych mieszkańców oraz 971 osób czasowo przebywających na terenie miasta.

Ocena funkcjonowania systemu

Sieć kanalizacyjna jest zrealizowana jedynie w części obszaru miasta. Stopień skanalizowania jest bardzo niski, wynosi ok. 45%, co jest zdecydowanie poniżej średniej dla gmin miejskich w województwie małopolskim (86,6%). Brak jest sieci kanalizacyjnej w peryferyjnych obszarach miasta, w szczególności w zachodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Suchej Beskidzkiej, we wschodniej części miasta, wzdłuż drogi nr 28 w kierunku Rabki oraz w południowej części miasta. Zabudowa tych obszarów nie ma rozwiązanej gospodarki ściekowej. Duża część sieci kanalizacyjnej jest w złym stanie technicznym. Przyłączone do kanalizacji sanitarnej wpusty uliczne oraz odpływy z rynien powodują w okresach dużych opadów jest przeciążenie oczyszczalni ścieków nadmierną ilością wód opadowych. System odprowadzania ścieków sanitarnych na terenie miasta jest niewystarczający. Wymagana jest rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.

Wody opadowe odprowadzane są poprzez kanały zamknięte i rowy przydrożne do istniejących cieków, rowów lub do gruntu. System kanalizacji opadowej znajduje się jedynie w północno-zachodniej części miasta, w rejonie ul. Maczka, odbiornikiem jest Flakowski Potok. System odprowadzenia wód opadowych należy uznać za wystarczający. Wymagana jest rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji opadowej w centrum miasta.

Na obszarze miasta uchwałą Nr XLII/643/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 października 2017 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/365/16 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Jordanów wskazano aglomerację Jordanów. Swoim zasięgiem aglomeracja obejmuje część terenów będących obszarem opracowania.

13.3 Elektrenergetyka

Przez obszar gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV. Są to linie relacji:

- linia dwutorowa Skawina - Szaflary,
- linia jednotorowa Skawina Huta - Rabka,
- linia jednotorowa Białka - Jordanów,

linia jednotorowa Jordanów – Jabłonka,

linia Skawina Huta – Szaflary.

Linie są w eksploatacji: TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Krakowie i TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej.

Odbiorcy są zasilani w energię elektryczną poprzez sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV, poprzez stacje transformatorowe SN/nN. Sieć średniego napięcia powiązana jest drugostronnie ze stacjami 110/SN pracującymi na terenach gmin przyległych. Na obszarze gminy położony jest GPZ 110/15 kV Jordanów. Sieć rozdzielcza średniego napięcia wykonana jest jako napowietrzna i kablowa. Stacje transformatorowe są przeważnie w wykonaniu słupowym typu STS, część stacji jest wykonana jako wewnętrzne. Sieć rozdzielcza średniego napięcia jest w eksploatacji ENION Oddział w Krakowie.

Istniejące sieci i urządzenia energetyczne stwarzają ograniczenia urbanistyczne. Wzdłuż napowietrznych sieci elektroenergetycznych wyznaczone są strefy techniczne, w których obowiązują ograniczenia w użytkowaniu terenu. Wymiary oraz warunki zagospodarowania stref określone są w przepisach odrębnych. Przy lokalizacji obiektów budowlanych należy zachować zasady ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym zgodnie z przepisami odrębnymi. Szerokość strefy technicznej wynosi:

14,5 m od skrajnego przewodu dwutorowej linii napowietrznej 110 kV, łącznie 41 m,

14,5 m od skrajnego przewodu jednotorowej linii napowietrznej 110 kV, łącznie 35 m,

8 m od osi linii napowietrznej 15 kV łącznie 16 m.

Ocena funkcjonowania systemu

Istniejąca sieć elektroenergetyczna zaspokaja obecne potrzeby, posiada rezerwy przepustowości i może stanowić źródło energii elektrycznej dla nowych odbiorców.

Niezbędna jest rozbudowa sieci średniego i niskiego napięcia w nowych terenach przeznaczonych do zabudowy kubaturowej. Budowa nowych urządzeń elektroenergetycznych SN i nN, dla zapewnienia dostawy energii elektrycznej dla planowanych inwestycji, będzie wynikać z bilansu potrzeb odbiorców.

13.4 Gazownictwo

Na terenie miasta Jordanów brak jest sieci gazowej, za wyjątkiem części osiedla Zagrody, gdzie zlokalizowane są gazociągi średniego ciśnienia o średnicach 063 - 032 mm, będące w eksploatacji Karpackiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Krakowie. Źródłem zasilania w gaz jest stacja redukcyjno-pomiarowa I^oRokiciny Podhalańskie. Planowana jest budowa odcinka gazociągu łączącego sieć w rejonie osiedla Zagrody z siecią w miejscowości Skawa.

Ocena funkcjonowania systemu

Poza częścią osiedla Zagrody miasto Jordanów pozbawione jest sieci gazowej. Z sieci gazowej korzysta jedynie około 0,2% gospodarstw domowych. Pozostałe gospodarstwa domowe korzystają z gazu z butli, z urządzeń elektrycznych lub opalanych paliwem stałym. System zaopatrzenia gminy w gaz należy uznać za niewystarczający.

13.5 Ciepłownictwo

Na terenie Jordanowa funkcjonują lokalne i indywidualne źródła ciepła opalane głównie paliwem stałym.

Ocena funkcjonowania systemu

Istniejące źródła ciepła zapewniają pełne zaspokojenie potrzeb, lecz emisja zanieczyszczeń z kotłowni i pieców domowych jest przyczyną pogorszenia jakości powietrza, w szczególności w zakresie pyłu zawieszonego PM 10 oraz benzo(a)pirenu. Ze względu na ochronę powietrza należy w źródłach ciepła wykorzystywać paliwa czyste ekologicznie, z zastosowaniem technologii zapewniających minimalne wskaźniki emisji gazów i pyłów do powietrza lub alternatywne źródła energii. Poprzez działania kontrolne i egzekucyjne należy wyeliminować przypadki spalania odpadów w piecach domowych, co jest wykroczeniem zgodnie z art. 71 ustawy o odpadach. Termomodernizacja budynków powoduje zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło i poprzez to przyczynia się do ograniczenia spalania paliw i zanieczyszczenia powietrza. Należy zwiększyć stopień wykorzystania alternatywnych źródeł energii poprzez spalanie biomasy, instalację kolektorów słonecznych, pomp ciepła, wykorzystanie energii wiatru lub wody.

13.6 Telekomunikacja

Na obszarze objętym planem istnieje sieć telekomunikacyjna, która zaspokaja obecne potrzeby. Sieci telekomunikacyjne magistralne i abonenckie wykonane są przeważnie jako linie napowietrzne, w centrum miasta jako kablowe. Linie dalekosiężne wykonane są jako doziemne. Obszar objęty jest zasięgiem obsługi telefonii bezprzewodowej. Stacja bazowa telefonii komórkowej zlokalizowana jest w Jordanowie na górze Hajdówka.

Ocena funkcjonowania systemu

Telefonia sieciowa i bezprzewodowa nie wywołują i nie będą powodować ograniczeń w zagospodarowaniu terenu. Dla pełnego zaspokojenia potrzeb na usługi łączności przyszłych odbiorców konieczna będzie rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej. Występuje potrzeba zapewnienia powszechnego dostępu do szerokopasmowego Internetu.

13.7 Gospodarka odpadami

Na terenie Miasta Jordanów działają trzy podmioty zajmujące się zbiórką i wywozem odpadów poza teren Gminy. Pomimo dobrej organizacji wywozu i zbiórki odpadów na terenie Gminy zlokalizowanych jest aż dziewięć dużych dzikich wysypisk śmieci, które stanowią zagrożenie dla potoków i wód powierzchniowych na terenie Gminy. Zazwyczaj lokalizowane są w zalesionych wąwozach na obrzeżach miasta, przez które przepływają okoliczne potoki. W skład odpadów wywożonych na dzikie wysypiska wchodzi głównie odpady bytowe, lecz część z nich zawiera odpady zaliczane do odpadów niebezpiecznych, wymagających utylizacji. Do priorytetowych zadań w zakresie gospodarki odpadami należy likwidacja dzikich wysypisk i ograniczenie ich powstawania w przyszłości. W granicach Miasta Jordanów nie ma zlokalizowanego składowiska odpadów stałych. Zebrane odpady unieszkodliwiane i składowane są w trzech punktach do tego przeznaczonych poza granicami Gminy, tj. w Suchej Beskidzkiej, Jawiszowicach oraz w Dobczycach.

Celem głównym, racjonalnej gospodarki odpadami na terenie miasta Jordanowa, realizowanym do roku 2014 jest minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania. Regionalna organizacja gospodarki odpadami komunalnymi powinna zapewnić odbiór od mieszkańców odpadów wszelkiego rodzaju oraz wykonanie operacji selektywnej zbiórki, sortowania, przerobu w zakresie wymaganym dla następnego odzysku i składowania pozostałości. Zadania strategiczne dla miasta w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi określone zostały w Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W niniejszym rozdziale zebrano uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z istniejących dokumentów (planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Małopolskiego, Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego, Strategii Rozwoju Powiatu Suskiego, Programu Ochrony Środowiska dla powiatu Suskiego, Programu Gospodarki Odpadami powiatu) a także decyzji Miasta Jordanowa określających sposób postępowania oraz zasady polityki lokalnej wyrażonych w dokumentach takich jak: Program Ochrony Środowiska, Plan Gospodarki Odpadami Miasta Jordanowa, Strategia Rozwoju Miasta, Program Rewitalizacji Miasta Jordanów. Niniejsze dokumenty przywołano w rozdziale w formie streszczenia.

14.1 Uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z ustaleń obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Małopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa ustala cele i kryteria organizacji struktury przestrzennej regionu uwzględniając założenia polityki przestrzennej państwa, ustalone w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” oraz zawarte w „Strategii rozwoju województwa małopolskiego”, zatwierdzonych w uchwale Nr XXIII/250/2000 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 sierpnia 2000 r.

Celem generalnym zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego jest harmonijne gospodarowanie przestrzenią jako podstawa dynamicznego i zrównoważonego rozwoju województwa. Cele operacyjne wynikają z pryncypialnych zasad zagospodarowania przestrzennego, a najważniejsze z nich to:

- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju - zasada uwzględniająca liczną grupę celów operacyjnych, w tym wszystkie związane z zapewnieniem równego dostępu do infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej oraz dziedzictwa kulturowego;
- redukcję napięć i konfliktów w funkcjonowaniu struktur przestrzennych - zasadę tę wyraża szereg celów, które wyznaczają postępowanie na styku przyroda antropopresja, w tym rozwój infrastruktury środowiska przyrodniczego;
- wykorzystanie szans i możliwości tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym - zgodnie z zasadą określono szereg celów zmierzających do wykorzystania szans związanych z bogatym dziedzictwem kulturowym, potencjałem turystycznym;
- zdefiniowanie obszarów, w których obowiązują ograniczenia w swobodnym zagospodarowaniu przestrzeni - obszarami takimi są wszystkie obszary ochrony przyrody i krajobrazu, wód podziemnych, powierzchniowych, zasobów glebowych i leśnych; zakres ograniczeń regulują stosowne ustawy;
- efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania - zgodnie z zasadą ustalono szereg celów określających optymalne wykorzystanie istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej;
- poprawa ładu przestrzennego - dążenie do harmonijnego ukształtowania przestrzeni zawierająca cele związane z rozwojem gospodarki, transportu i sieci osadniczej.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” uwzględnia:
Uwarunkowania przyrodnicze - wynikające z:

- położenia części miasta w obszarach korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym,
- położenia części miasta na terenie **lokalnego** zbiornika wód podziemnych nr 445
- położenia miasta w środowisku przyrodniczym o atrakcyjnym krajobrazie, bogatej różnorodności ekologicznej szaty roślinnej, urozmaiconej rzeźbie, kompleksach leśnych;
- położenia zdecydowanej większości miasta w obszarze C - tj. wskazanym do utrzymania stanu równowagi pomiędzy działalnością gospodarczą i stanem środowiska,
- położenia południowo - zachodniego fragmentu miasta w obszarze B - tj. obszarze o wysokich walorach przyrodniczych wymagającym proekologicznych działań i przeciwdziałania możliwej degradacji

- występowania obszarów zanieczyszczeń wód podziemnych

Uwarunkowania kulturowe - wynikające z położenia w obszarze gminy wyjątkowych zabytków architektury, urbanistyki; szlaków kulturowych

Uwarunkowania społeczne - położenie miasta Jordanów w obrębie Wielkoprzestrzennego Obszaru Funkcjonalnego Małopolski Zachodniej.

Uwarunkowania techniczne:

- w zakresie systemów energetycznych - przez teren miasta przebiega linia energetyczna 110 kV oraz stacja 110 kV;
- w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków - realizację sieci wodociągowych i systemów kanalizacji zbiorczej. Uwzględnienie uwarunkowań wynikających z położenia miasta na terenie lokalnego zbiornika wód podziemnych nr 445;
- w zakresie komunikacji - przez teren miasta przebiega droga krajowa nr 28 klasy KDGP;

Kierunki rozwoju

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” ustala kierunki rozwoju przy zachowaniu zasad:

ochrony środowiska przyrodniczego poprzez:

- tworzenie warunków przestrzennych dla zapewnienia ochrony prawnej unikatowych i wybitnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych w tym ochrona rzek z ich otoczeniem oraz innych ciągów obszarowych mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej;
- świadome wykorzystywanie walorów i wartości przyrodniczych obszarów chronionych m.in. pomników przyrody, rezerwatów i obiektów sieci ECONET-PL
- ścisłą ochronę zabytków objętą statusem prawnym;
- rewaloryzację i rewitalizację zespołów urbanistycznych i ruralistycznych;
- zapobieganie zanikowi realizacji zabudowy tradycyjnej;
- uwzględnianie wytycznych konserwatorskich przy realizacji inwestycji;
- ustanawianie nowych form ochrony zasobów kulturowych takich jak park kulturowy, na terenie miasta Jordanów zaproponowano zlokalizowanie parku kulturowego lecz nie jest to inwestycja uwzględniana w pierwszej kolejności
- obejmowanie ochroną wartościowych obiektów i zespołów znajdujących się poza rejestrem zabytków, w tym zabytków inżynierii;
- wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla ochrony tożsamości regionalnej oraz promocji rozwoju gospodarczego.

działania w sferze infrastruktury społecznej poprzez:

- upowszechnianie sportu i kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, poprzez wyposażanie istniejących i nowobudowanych szkół na różnych poziomach kształcenia, a także wyższych uczelni w obiekty sportów ogólnorozwojowych (w tym przede wszystkim w sale gimnastyczne, boiska sportowe dla uprawiania różnych dyscyplin sportu, baseny i kryte pływalnie);
- lokalizacja ośrodków narciarskich na terenach o korzystnych warunkach orograficznych i klimatycznych, w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym i krajobrazem.
- tworzenie nowych i modernizację istniejących, ogólnodostępnych kompleksów sportowo - rekreacyjnych umożliwiających rozwój sportów oraz krzewienie kultury fizycznej, w tym poprzez wyposażanie istniejących i nowobudowanych szkół na różnych poziomach kształcenia w obiekty sportowe;
- zagospodarowywanie i przystosowywanie potencjalnych terenów rekreacji poprzez wyznaczenie i tworzenie systemów różnorodnych tras rekreacyjnych, np. trasy rowerowej o

- znaczeniu wojewódzkim tzw. Trasy nad Skawą na trasie Kraków, Jordanów, Raba Wyżna
- kreowanie różnych form turystyki i wypoczynku, w tym agroturystyki.

działania w sferze technicznej poprzez :

- utrzymanie i modernizację układu drogowego:
  - przebudowa drogi krajowej 28 wraz z obwodnicą Jordanowa

nowe inwestycje i modernizację sieci infrastruktury technicznej:

- w zakresie systemów sieci i urządzeń zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków - planuje się realizację systemów zgodnie z zasadami określonymi w opracowywanym przez Ministerstwo Środowiska „Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych”.
- w zakresie składanych przez gminę wniosków dotyczących budowy gazociągów wysokiego ciśnienia relacji Sucha Beskidzka - Jordanów oraz budowy stacji redukcyjno pomiarowych I stopnia w Jordanowie

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa ustala podstawowe zasady, do przestrzegania przy opracowaniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, to jest:

- ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania;
- rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną oraz rezygnacja z wprowadzania nowej i utrwalania istniejącej zabudowy w terenach otwartych;
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- oznaczanie obszarów zalewowych i osuwiskowych, rezygnacja z wprowadzania nowej oraz utrwalania istniejącej zabudowy na terenach zagrożonych powodzią i osuwiskami;
- ochrona dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienia atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej;
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.

Zasadniczym zadaniem "Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Małopolskiego jest przestrzenne przedstawienie ustaleń strategii rozwoju województwa, której realizacja może odbywać się tylko na drodze zrównoważonego rozwoju.

Za główny stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego województwa małopolskiego uznano rozwój infrastruktury, głównie drogowej. Rozbudowa i modernizacja sieci dróg poprawi bezpieczeństwo i warunki podróżowania, zwiększy mobilność społeczeństwa. Ochrona środowiska powinna polegać na zmniejszeniu presji na środowisko przyrodnicze zarówno przez osadnictwo, jak i przemysł oraz na zrównoważonym korzystaniu z zasobów surowców mineralnych, glebowych i leśnych, co może zostać osiągnięte poprzez szeroko zakrojone inwestycje w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych, uporządkowanie gospodarki odpadami, korzystne ekologicznie i gospodarczo gospodarowanie zlewniami rzek, oszczędne gospodarowanie kopalinami. Dziedzictwo kulturowe powinno wraz z siecią połączeń drogowych, kolejowych i rowerowych oraz infrastrukturą turystyczną utworzyć regionalny produkt turystyczno- kulturowy. W działaniach na rzecz tego produktu należy propagować poprawę jakości ładu przestrzennego. Wsparciem dla turystyki krajoznawczej, kulturowej powinna stać się turystyka przyrodnicza oraz agroturystyka i rekreacja, zwłaszcza specjalizowana. W planie nie wskazano skutecznych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania nadmiernemu rozproszeniu zabudowy. Obowiązujące rozwiązania prawne nie sprzyjają powstrzymaniu tego niekorzystnego trendu.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego uchwalonego Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.:

„CELEM ROZWOJU PRZESTRZENNEGO DLA MAŁOPOLSKI JEST UTRZYMANIE, A W PEWNYCH ELEMENTACH NAWET POPRAWIENIE STANU ŚRODOWISKA I PODNIESIENIE JAKOŚCI KRAJOBRAZU I ZASOBÓW KULTURY, PRZY ZAPEWNIENIU WARUNKÓW DO STABILNEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO I PODNIESIENIA STANDARDÓW JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DROGĄ BARDZIEJ EFEKTYWNEJ GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ.”

Miasto Jordanów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego zostało zakwalifikowane do **terytorium Park Górski**, który charakteryzuje się występowaniem terenów górskich, stanowiących najcenniejszy w skali kraju kompleks przyrodniczo – krajobrazowy i ważny element europejskiego systemu biosfery.

Głównym wyzwaniem rozwojowym tego terytorium jest utrzymanie atrakcyjności turystycznej obszaru jako najważniejszego w kraju terenu rekreacji zimowej i turystyki górskiej oraz osiągnięcie standardu usług turystycznych i sanatoryjnych konkurencyjnego w stosunku do regionów zagranicznych.

Dla terytorium **Park Górski** wskazano kierunki działań rozwojowych. Powinny one uwzględniać:

- podniesienie rangi zespołu miejskiego Nowy Targ – Zakopane jako regionalnego ośrodka usługowego; oznacza to jego rozwój jako centrum usług medycznych, kulturalnych, administracyjnych i biznesowych,
- wprowadzenie programu antysmogowego dla całego obszaru Park, w tym miejscowości turystycznych a zwłaszcza uzdrowiskowych; rozwój źródeł energii OZE w oparciu o istniejące tam zasoby geotermalne,
- utworzenie parków kulturowych (obok istniejących w Zakopanem) w Chochołowie, Frydmanie, Krościenku nad Dunajcem, Krynicy Zdrój, Niedzicy, Sękowej i Szczawnicy ze względu na konieczność chronienia ich zespołów zabytkowych przed postępującą dewastacją i pogorszeniem jakości estetycznej,
- programowe działania na rzecz jakości architektury i likwidacja chaosu reklamowego w miejscowościach turystycznych i przy drogach dojazdowych do nich.
- utworzenie parków krajobrazowych: Beskidu Niskiego, Beskidu Wyspowego, Małych Pienin oraz Spiskiego, uchwalenie planów ich ochrony a także towarzyszących im planów chronionego krajobrazu,
- politykę ochrony krajobrazu poprzez wyznaczenie stref widokowo-krajobrazowych obszarze Popradzkiego Parku Krajobrazowego, zwłaszcza w gminie Rytko celem ochrony strefy widokowo krajobrazowej Góry Połom;
- wzmoczoną ochronę bioróżnorodności obszarów węzłowych i utrzymanie ciągłości powiązań pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo (korytarze ekologiczne),
- rozwój infrastruktury kulturalnej i kongresowej, zwłaszcza Zakopanego i Krynicy,
- stworzenie infrastruktury uzdrowiskowej i nadanie statusu uzdrowiska Szczawie oraz stworzenie infrastruktury uzdrowiskowej w Czarnym Dunajcu,
- powstanie dodatkowych schronisk górskich uzupełniających sieć istniejących, umożliwiających pieszą turystkę górską na obszarach mniej popularnych – w Beskidzie Niskim (w Górach Hańczowskich oraz w okolicy Brunar Wyżnych), Gorcach (na Lubaniu), Beskidzie Wyspowym (np.Ćwilin),
- powstanie ośrodków narciarskich i turystyki aktywnej w Lubomierzu, Ochotnicy Dolnej i Wysowej-Zdrój,
- rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej w oparciu o bazę biathlonową w Kościelisku – Kirach
- stworzenie sieci szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych (w tym połączenia lokalnych szlaków z siecią „Velo Małopolska”), narciarstwa biegowego – ze

- szczególnym uwzględnieniem obszaru Beskidu Niskiego
- budowę oczyszczalni ścieków w Bukowinie-Białce Tatrzańskiej, Nowym Targu-Krempachach i Kamienicy-Zalesiu.

W zakresie usprawnienia połączeń transportowych wskazuje się następujące działania:

- budowa drogi dwujezdniowej od obecnie budowanej drogi S7 do Nowego Targu i podniesienie standardu połączenia do Zakopanego,
- kontynuacja przebiegu drogi S7 do granicy państwa,
- budowa obwodnic Chochołowa, Zakopanego, Nowego Targu, Krościenka nad Dunajcem, Piwnicznej, Krynicy-Zdrój i Muszyny,
- przebudowa linii kolejowej od Chabówki do Zakopanego,
- przebudowa linii kolejowej Chabówka - Nowy Sącz - Piwniczna-Zdrój - Muszyna - Leluchów, wraz z uwzględnieniem budowy linii kolejowej Podłęże-Szczyrzyc-Tymbark/Mszana Dolna.

W zakresie kształtowania polityki przestrzennej w dokumentach planistycznych i strategicznych gmin wskazuje się następujące działania:

- wprowadzenie lokalnych przepisów w zakresie kodeksu dotyczącego umieszczania reklam powinno dotyczyć wszystkich gmin obszaru Park. Zmiany w tym zakresie rozpoczęte od trasy Zakopane – Kraków posiadałyby znaczenie symboliczne,
- wyznaczenie granic stref parków kulturowych i ich zakresu ochrony,
- uchwalenie planów ochrony i towarzyszących im planów chronionego krajobrazu tworzonych parków krajobrazowych,
- zapisy dotyczące powiązań pomiędzy obszarami chronionymi i cennymi przyrodniczo (korytarze ekologiczne).

Zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, PZPW zostają wskazane obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, wyodrębnione zgodnie z typologią i wymaganiami koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz przeprowadzonymi analizami diagnostycznymi. Miasto Jordanów należy do **obszaru funkcjonalnego Obszar Górski** obejmującego tereny o cechach środowiska górskiego istotnie wpływających na warunki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ze względu na zróżnicowanie uwarunkowań i potencjałów rozwojowych wyodrębniono dwie strefy terenów należące do tego OF:

- strefa obszarów górskich, do których zaliczono gminy o przeważającym udziale terenów położonych na wysokościach powyżej 500 m n.p.m.
- strefa obszarów podgórskich obejmujące pozostałe gminy o przeważającym udziale terenów na wysokości powyżej 300 m n.p.m. Kryterium dodatkowym jest ukształtowanie terenów oraz położenie w zasięgu fliszu karpackiego, powodujące zagrożenia osuwiskami.

Polityka przestrzenna OF ukierunkowana będzie na:

- Ochronę wartości przyrodniczych i bioróżnorodności,
- Ograniczenie zagrożeń powodziowych poprzez realizację zadań, wynikających z Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, Programu małej retencji, Programu zapobiegania suszy
- Monitorowanie zagrożeń ruchami masowymi ziemi oraz realizacja wynikających z rozpoznania ograniczeń i zabezpieczeń
- Opracowanie zasad wykorzystania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej i regulacji granicy rolno-leśnej
- Równoważenie rozwoju przemysłów czasu wolnego, gwarantujące utrzymanie (i pomnażanie) istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych
- Wykorzystanie zasobów leczniczych wód mineralnych do utrwalenia i rozwoju funkcji lecznictwa uzdrowiskowego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazuje inwestycje i zadania w zakresie przebudowy i modernizacji układu drogowego. Na obszarze miasta Jordanowa przewidziano zadanie: budowa obwodnic miasta na drodze krajowej DK 28.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego obszar zmiany studium leży w zasięgu Korytarza Karpackiego Pogórzy, który to odpowiada Korytarzowi Południowemu KPd. Stanowi on odcinek korytarzy paneuropejskich, których rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu.

14.2 Uwarunkowania rozwoju wynikające z ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego

Misją samorządu województwa jest tworzenie warunków dla jak najpełniejszego rozwoju regionalnego, rozwoju regionalnej wspólnoty. Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorząd województwa, określającym cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Jako nadrzędny dokument programowy samorządu województwa, strategia jest wdrażana poprzez budżet, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, strategie dziedziczone, programy (w tym regionalny program operacyjny i programy wojewódzkie) oraz działania bieżące i projekty realizowane zarówno przez Urząd Marszałkowski, jak i jednostki podległe oraz podmioty zależne.

W realizacji strategii uczestniczą także partnerzy strategii, w tym głównie przedsiębiorstwa, organizacje pracodawców i pracowników, instytucje i organizacje pozarządowe oraz samorządy i administracja rządowa.

Wizja rozwoju województwa:

Małopolska - regionem szans wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Nadrzędną ideą strategii postępowania w perspektywie lat 2007 - 2013 jest stworzenie warunków do wielowymiarowego indywidualnego rozwoju w zgodzie z dobrem wspólnym, a najważniejszą kategorią strategii jest człowiek w regionalnej przestrzeni i wspólnocie oraz rodzina, gwarantująca ciągłość pokoleń i kształtująca właściwe relacje międzyludzkie.

Strategia rozwoju województwa w latach 2007-2013 koncentrować się będzie na trzech polach aktywności:

- I - Konkurencyjność gospodarcza,
- II - Rozwój społeczny i jakość życia,
- III - Potencjał instytucjonalny,

dla których wytyczone są odpowiednio trzy cele strategiczne strategii „Małopolska 2015”:

- CEL STRATEGICZNY I: wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej województwa - która określi atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej, co jest fundamentem ekonomicznym pomyślności i standardu życia mieszkańców województwa.
- CEL STRATEGICZNY II: stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia - co decyduje o atrakcyjności i spójności regionu jako bezpiecznego i przyjaznego miejsca zamieszkania oraz pobytu, a w konsekwencji o jego konkurencyjności jako wszechstronnego środowiska życia.
- CEL STRATEGICZNY III: wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa, co jest niezbędnym narzędziem realizacji pozostałych zmian.

Cele strategiczne są rozumiane jako ogólny opis pożądanego kierunku zmian rzeczywistości

regionalnej i pozycji regionu w przyszłości - w długoterminowym horyzoncie czasowym. Każde z pól działania obejmuje wyodrębnione obszary polityki rozwoju - obszary aktywności, w których samorząd województwa prowadzi określoną dla danego zagadnienia politykę.

Dla każdego z obszarów polityki sformułowane są cele pośrednie, których osiągnięciu podporządkowane są działania planowane w ramach danego obszaru, a które z kolei warunkują osiągnięcie celów strategicznych.

Cel strategiczny I: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej województwa

OBSZAR I - społeczeństwo wiedzy i aktywności

OBSZAR II — gospodarka regionalnej szansy

OBSZAR III — infrastruktura dla rozwoju regionalnego

OBSZAR IV — Krakowski Obszar Metropolitalny

Cel strategiczny II: rozwój społeczny i jakość życia

OBSZAR V -Spójność wewnątrzregionalna

OBSZAR VI — Ochrona środowiska

OBSZAR VII — Dziedzictwo i przestrzeń regionalna

Cel strategiczny III: potencjał instytucjonalny

OBSZAR VIII — Współpraca terytorialna

OBSZAR IX — Nowoczesne zarządzanie publiczne

Działania w tych obszarach powinny w perspektywie roku 2015 podnieść jakość pracy administracji publicznej w Małopolsce tak, by stała się ona istotnym partnerem i uczestnikiem działań prorozwojowych. Program benchmarkingu administracyjnego powinien obejmować aspekty podnoszące jakość usług publicznych świadczonych głównie przez administrację samorządową.

Nadrzędną ideą strategii postępowania w perspektywie lat 2007 - 2013 jest stworzenie warunków do wielowymiarowego indywidualnego rozwoju w zgodzie z dobrem wspólnym, a najważniejszą kategorią strategii jest człowiek w regionalnej przestrzeni i wspólnocie oraz rodzina, gwarantująca ciągłość pokoleń i kształtująca właściwe relacje międzyludzkie.

Strategia rozwoju województwa na lata 2007-2013 opiera się na kilku zasadach i założeniach, kształtujących jej ramy programowe, a jednocześnie organizujących przyszłą realizację.

Zakłada się, że na etapie jej planowania, realizacji, monitorowania i oceny należy kierować się czterema zasadami:

- Zasadą partnerstwa (które rozumiemy jako sposób postępowania w cyklu polityki regionalnej polegający na otwartej i aktywnej współpracy równoprawnie traktowanych podmiotów z różnych sektorów)
- Zasadą zarządzania strategicznego rozwojem województwa,
- Zasadą autonomii programowej małopolskiej strategii rozwoju regionalnego,
- Zasadą rozwoju zrównoważonego w wymiarze społecznym, przestrzennym i środowiskowym.

Wyżej opisane cele strategiczne należy rozumieć jako ogólny kierunek zmian w długoterminowym horyzoncie czasowym. Każde z pól działania obejmuje wyodrębnione obszary polityki rozwoju - obszary aktywności, w których samorząd województwa prowadzi określoną dla danego zagadnienia politykę, dla nich natomiast zostały sformułowane cele pośrednie, których osiągnięciu podporządkowane są działania planowane w ramach danego obszaru.

W dniu 18.II.2010r Zarząd Województwa Małopolskiego podjął uchwałę Nr 176/10 dotyczącą założeń aktualizacji strategii rozwoju województwa małopolskiego do 2020r.

Dokument ten stanowi pierwszy etap prac zmierzających do przeprowadzenia aktualizacji obecnej Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego. Celem dokumentu jest określenie głównych wyzwań dla polityki rozwoju województwa, uzasadniających potrzebę oraz wskazujących obszary

aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa. Zakres niniejszego dokumentu określa przesłanki stanowiące formalne i faktyczne uzasadnienie aktualizacji Strategii a także główne wyzwania dla polityki rozwoju Małopolski w perspektywie 2020.

Wszystkie ważniejsze zadania, z uwzględnieniem podziału na zadania związane z pracami nad dokumentami programowymi, zadania związane z uspołecznianiem procesu oraz zadania w zakresie prac analitycznych i badawczych zostały ujęte w harmonogram czasowy.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego uchwalona Uchwałą nr 1612/19 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 29 sierpnia 2019 r. określa wizję tego regionu:

„Małopolska - regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym swoją tożsamość w integrującej się Europie.”

a także cel główny:

„Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym.”.

W strukturze Strategii wyodrębnione zostały następujące Obszary oraz odpowiadające im cele szczegółowe:

- MAŁOPOLANIE - którego działania ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie jak najlepszej jakości życia Małopolan oraz ich rodzin, co zostanie zapewnione poprzez zrównoważony rozwój regionu zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Interwencja opisana w tym Obszarze obejmuje także gości przybywających do naszego regionu w celu zaspokojenia potrzeb zawodowych, edukacyjnych czy też związanych ze spędzaniem czasu wolnego;
- GOSPODARKA - którego głównym celem jest dalszy rozwój oraz umacnianie konkurencyjnej oraz innowacyjnej pozycji Małopolski zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Interwencja opisana w tym Obszarze będzie wspierać rozwój zrównoważony, który będzie następował z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego, zaś jego efekty będą stanowić podstawę dobrobytu Małopolan;
- ŚRODOWISKO - którego działania będą koncentrować się nie tylko na ochronie oraz racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska naturalnego Małopolski, ale również na nadaniu im charakteru czynników wspierających rozwój gospodarczy regionu (zwłaszcza w kontekście przemysłów czasu wolnego) oraz przyczyniających się do poprawy jakości życia Małopolan oraz ich rodzin;
- ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA - którego działania koncentrują się na wspieraniu wdrażania interwencji opisanej w pozostałych Obszarach. Mechanizmy oraz instrumenty opisane w tej części Strategii będą nie tylko przyczyniać się do zwiększania efektywności działań prorozwojowych podejmowanych na rzecz realizacji opisanych w niej celów, ale również ukierunkowane będą na angażowanie w ten proces możliwie największej liczby partnerów oraz środków;
- ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE - działania opisane w tym Obszarze stanowią wyraz terytorializacji interwencji publicznej realizowanej na kanwie zapisów Strategii, w taki sposób aby w większym stopniu była ona dopasowana do specyfiki wyzwań rozwojowych, przed którymi stoją poszczególne części Małopolski. Obszar ten w żaden sposób nie zastępuje działań opisanych w pozostałych częściach Strategii, lecz stanowi próbę ich bardziej precyzyjnego zaadresowania do potrzeb oraz lokalnych potencjałów poszczególnych typów terytoriów występujących w Małopolsce.

Uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. została przyjęta Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Strategia zaktualizowała wizję regionu jako *„Małopolska regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan,*

nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej.”. Cel główny został utrzymany i brzmi „...“

W strukturze Strategii wyodrębniono pięć obszarów tematycznych, dla których określono cele szczegółowe:

1. MAŁOPOLANIE – cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie
2. GOSPODARKA – cel szczegółowy: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
3. KLIMAT I ŚRODOWISKO – cel szczegółowy: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej
4. ZARZĄDZANIE STRATEGICZNEROZWOJEM – cel szczegółowy: System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030
5. ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE – cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach

Dla powyższych celów strategia wskazała także główne kierunki polityki rozwoju.

14.3 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla powiatu suskiego

Program ochrony środowiska odpowiada celom i założeniom polityki ekologicznej województwa małopolskiego oraz polityki ekologicznej państwa. Określa priorytetowe cele i działania w powiecie suskim, odnosi się również do realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Suskiego. Omawiany dokument w sposób szczegółowy wymienia długoterminowe cele powiatowego programu ochrony środowiska do 2011 roku zestawiono je w formie punktów. Do celów tych należy:

1. Kształtowanie postaw społeczeństwa w zakresie działań proekologicznych,
2. Ochrona zasobów wód powierzchniowych, zasobów wód podziemnych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu
3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem pyłem zawieszonym i pyłem azbestowym
4. Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku i recyklingu odpadów oraz bezpieczne unieszkodliwianie pozostałych odpadów
5. Ochrona gleby i powierzchni ziemi
6. Ochrona różnorodności biologicznej oraz ochrona lasów
7. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym
8. Zapobieganie zagrożeniom naturalnym i poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja ich skutków
9. Systemowe monitorowanie stanu środowiska

Analizując stan środowiska powiatu i stan infrastruktury ochrony środowiska na terenie powiatu przyjęto następujące priorytetowe działania w ramach niniejszego programu:

1. Systematyczna i ciągła akcja szkoleniowa społeczeństwa,
2. Wyposażenie terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczanie ścieków komunalnych,
3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich w obszarach rozproszonej zabudowy
4. Budowa, rozbudowa i modernizacja wodociągów publicznych
5. Sukcesywna bezpieczna eliminacja wyrobów budowlanych zawierających azbest
6. Wprowadzenie systemu gospodarowania odpadami, w tym: doposażenie rejonowej sortowni i składowiska odpadów komunalnych w suchej beskidzkiej w pełny system odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów, budowa powiatowego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych i gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych

7. Przeciwdziałanie powstawaniu osuwisk
8. Stworzenie jednolitego lokalnego systemu ochrony przeciwpowodziowej
9. Zalesianie nieużytków
10. Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii
11. Ochrona zagrożonych wyginięciem zwierząt i roślin objętych ochroną gatunkową
12. Przebudowa i działania na rzecz utrzymania stanu zdrowotnego drzewostanów
13. Przywrócenie i ochrona ładu przestrzennego oraz dobra gospodarka gruntami

Program zadaniowy - plan operacyjny na lata 2004 - 2007 i działania do 2011 roku zakładają cele i zadania w zakresie: kształtowania świadomości i edukacji społeczeństwa, ochrony wód powierzchniowych i wód podziemnych, ochrony powietrza, minimalizacji ilości powstających odpadów, wzrostu odzysku i recyklingu i bezpiecznego składowania pozostałych odpadów, ochrony gleb i powierzchni ziemi, ochrony różnorodności biologicznej oraz ochrony lasów, ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przed zagrożeniami naturalnymi i poważnymi awariami oraz cele i zadania systemowego monitorowania stanu środowiska.

Zgodnie z „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu lokalnym i regionalnym” (MŚ Warszawa 2002) programy gminne powinny się składać z dwóch części:

- zadań własnych - (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy);
- zadań koordynowanych - (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego).

Jedną z najważniejszych pozycji w realizacji Programu ochrony środowiska na lata 2004 - 2007 dla powiatu suskiego są priorytetowe działania, które powinny zostać ujęte w gminnych programach ochrony środowiska powiatu suskiego.

Oprócz priorytetowych działań zawartych w powiatowym programie ochrony środowiska, kryteriami wyboru listy przedsięwzięć w harmonogramie rzeczowo-finansowym gminnych programów ochrony środowiska w latach 2004 - 2007 winny być również następujące kryteria:

- zadania obligatoryjne gminy - objęte obowiązkiem ustawowym; przykładowo można wymienić: opracowanie ekofizjograficzne - jeśli gmina nie posiada (Prawo ochrony środowiska Dz.U. 62/2001, poz. 627, art. 72 ust. 5), plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U. 72/2001, poz. 747, art. 21, ust. 4), plan zaopatrzenia w energię ciepłą (Prawo energetyczne Dz.U. 54/1997, poz. 348, art. 20, ust. 4);
- zadania fakultatywne - w zależności od lokalnych warunków gminy, przykładowo można wymienić: program rolnośrodowiskowy, gminny system informacji o terenie GIS;
- zadania zawarte w „Polityce ekologicznej państwa”;
- zadania przewidziane w „Programie zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska województwa małopolskiego” przewidziane dla gmin;
- zadania uwzględnione w „Strategii rozwoju powiatu suskiego”;
- zadania przyjęte w „Programie rozwoju przedsiębiorczości w powiecie suskim”;
- zadania uwzględnione w „Strategii rozwoju gmin”;
- zadania uwzględnione w „Wieloletnich planach inwestycyjnych gmin”;
- zadania ujęte w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin”;
- zadania zgłoszone przez podmioty gospodarcze;
- zadania zgłoszone przez samorządowe jednostki organizacyjne podlegające gminie;
- zadania zgłoszone przez organizacje pozarządowe.

Planowanie przestrzenne ma istotne znaczenie w realizowaniu celów polityki ekologicznej na każdym poziomie jej stanowienia, dlatego w Polityce ekologicznej państwa wśród celów i zadań o

charakterze systemowym wymienia się ekologizację planowania przestrzennego i racjonalizację użytkowania terenów.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 określa cele i kierunki ochrony środowiska do 2024 roku. Należą do nich:

1. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

1.1. Cel: Poprawa jakości powietrza

- Kierunek interwencji: Zarządzanie regionalne ochrona powietrza.
- Kierunek interwencji: Realizacja zadań wskazanych w programach ochrony powietrza (POP)
- Kierunek interwencji: Działalność kontrolno - pomiarowa w zakresie czystości powietrza atmosferycznego
- Kierunek interwencji: Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań
- Kierunek interwencji: Realizacja zadań obowiązujących planów gospodarki niskoemisyjnej gmin
- Kierunek interwencji: Poprawa jakości powietrza w Powiecie Suskim.
- Kierunek interwencji: Redukcja emisji zanieczyszczeń z transportu
- Kierunek interwencji: Wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

2. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem

2.1. Cel: Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie gminy

- Kierunek interwencji: Przebudowy i modernizacje dróg.
- Kierunek interwencji: Właściwe planowanie przestrzenne kształtujące klimat akustyczny.
- Kierunek interwencji: Stosowanie zabezpieczeń akustycznych

3. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne

3.1. Cel: Zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych

- Kierunek interwencji: Monitoring stanu środowiska w zakresie PEM
- Kierunek interwencji: Działania w zakresie kontroli i planowania przestrzennego

4. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami. Gospodarka wodno-ściekowa

4.1 Cel: Ochrona zasobów wodnych

- Kierunek interwencji: Monitoring stanu środowiska w zakresie jakości wód powierzchniowych
- Kierunek interwencji: Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- Kierunek interwencji: Poprawa jakości wód

4.2. Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego

- Kierunek interwencji: Ograniczenie zasięgu i skutków powodzi

5. Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

5.1. Cel: Ochrona zasobów kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

- Kierunek interwencji: Kontrola przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji.
- Kierunek interwencji: Działania w zakresie planowania przestrzennego i lokalizacji inwestycji.
- Kierunek interwencji: Monitoring i rekultywacja

6. Obszar interwencji: Gleby

6.1. Cel: Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych.

- Kierunek interwencji: Wdrażanie programów działań proekologicznych oraz zwiększanie świadomości rolników w zakresie ochrony i racjonalnego użytkowania gleb
  - Kierunek interwencji: Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej.
  - Kierunek interwencji: Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną
- 6.2. Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na powierzchnie ziemi.
- Kierunek interwencji: Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i zanieczyszczonych.
7. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
- 7.1. Cel: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów oraz stworzenie niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling
- Kierunek interwencji: Minimalizacja składowanych odpadów poprzez:
    - rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
    - budowę nowych oraz rozbudowę instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów, udoskonalanie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych
  - Kierunek interwencji: Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne
8. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze
- 8.1. Cel: Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.
- Kierunek interwencji: Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów.
  - Kierunek interwencji: Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych.
- 8.2. Cel: Polepszenie wiedzy o stanie środowiska przyrodniczego regionu w celu wzmocnienia jego ochrony
- Kierunek interwencji: Gromadzenie informacji o środowisku i poprawa procesu udostępniania informacji o środowisku
- 8.3. Cel: Zrównoważona gospodarka leśna
- Kierunek interwencji: Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów
9. Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami
- 9.1. Cel: Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia
- Kierunek interwencji: Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii
  - Kierunek interwencji: Monitoring zagrożeń
  - Kierunek interwencji: Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia awarii
10. Działalność edukacyjna
- 10.1. Cel: Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska.
- Kierunek interwencji: Kształtowanie postaw społeczeństwa.
  - Kierunek interwencji: Zapewnienie szerokiego udziału społecznego przy podejmowaniu decyzji mogących mieć wpływ na środowisko
  - Kierunek interwencji: Upowszechnianie systemów zarządzania środowiskiem

14.4 Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Powiatu Suskiego

Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008-2015 powiązana jest z istniejącymi dokumentami planistycznymi powiatu i gmin wchodzących w jego skład, a także z planami wyższego szczebla - Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz programami operacyjnymi przygotowanymi pod kątem wdrażania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (m.in. Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013, krajowe programy operacyjne).

W wyniku kompleksowych prac w ramach planowania strategicznego w Powiecie można będzie zrealizować zakładane cele:

- dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu Suskiego w warunkach Unii Europejskiej,
- aktywne występowanie instytucji z terenu powiatu po unijne środki strukturalne,
- uruchomienie mechanizmów przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju Powiatu
- zaktywizowanie społeczności lokalnej,
- nawiązanie nowej i wzmocnienie dotychczasowej współpracy pomiędzy środowiskami lokalnymi funkcjonującymi w powiecie
- stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu, a co za tym idzie wzrost jego konkurencyjności gospodarczej,
- promocję powiatu w trakcie procesu wdrażania uaktualnionej strategii rozwoju na lata 2008-2015.

Misję powiatu sformułowano opierając się na sześciu zasadniczych elementach:

Powiat Suski to:

- obszar czysty, bezpieczny i dostępny,
- pielęgnujący tradycje i rozwijający dorobek kultury duchowej i materialnej,
- atrakcyjny ośrodek całorocznej turystyki górskiej, sportu oraz wypoczynku,
- oferujący nieskażone środowisko i zdrową żywność,
- zapewniający swoim mieszkańcom dostatek i perspektywy rozwojowe,
- społeczeństwo otwarte na współpracę, innowacje i kapitał.

Za główny cel strategiczny uznano: **Zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy oparty na idei samorządności lokalnej społeczności.** W wyniku analizy sytuacji społeczno gospodarczej powiatu suskiego oraz analizy SWOT wypracowano pięć strategicznych obszarów rozwojowych, które stanowią główne kierunki (osie) rozwoju powiatu mające na celu osiągnięcie wizji i misji powiatu.

Są to:

1. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
2. GOSPODARKA I RYNEK PRACY
3. BEZPIECZEŃSTWO, ZDROWIE I POLITYKA SPOŁECZNA
4. EDUKACJA I WSPÓŁPRACA
5. KULTURA, PROMOCJA I WYPOCZYNEK

Określono strategiczny program działań dla celów strategicznych i operacyjnych (taktycznych) oraz konkretne zadania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania strategii. Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji „Strategii Rozwoju Powiatu na lata 2008 - 2015” oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania zapisów Strategii do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania „Strategii Rozwoju Powiatu na lata 2008 - 2015” jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym
- merytorycznym
- społecznym

Celem zaplanowanych działań informacyjnych skierowanych do otoczenia powiatu jest: Promocja powiatu i jego oferty gospodarczej w województwie małopolskim i sąsiednich województwach, przyciągnięcie na teren powiatu potencjalnych inwestorów zainteresowanych inwestowaniem w powiecie oraz organizacji pozarządowych mogących wspomóc powiat suski w realizacji strategii i planu rozwoju lokalnego poprzez przygotowywanie projektów mogących otrzymać współfinansowanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2016-2020 formułuje wizję:

„Powiat suski - Podbabiogórze - rozpoznawalne i atrakcyjne miejsce życia, pracy i spędzania czasu wolnego; tworzące szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej przedsiębiorczości; silne tradycyjnymi wartościami i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiące z dziedzictwa kulturowego, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, a także położenia na granicy Małopolski i Śląska.”

a także misję:

„POWIAT SUSKI 2020” Gospodarka przede wszystkim -tworzenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze powiatu, z jednej strony opartej o nowoczesne technologie i przedsiębiorczość mieszkańców, a z drugiej wykorzystującej strategiczne walory: potencjał turystyczny, dziedzictwo kulturowe oraz środowisko przyrodnicze. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska naturalnego, modernizację i rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej; działania na rzecz: ograniczania bezrobocia, poprawy zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego, większej integracji społecznej i dostosowania systemu edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W strategii wyznaczono cztery obszary priorytetowe:

1. GOSPODARKA, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I EDUKACJA DOSTOSOWANA DO POTRZEB RYNKU PRACY;
2. ŚRODOWISKO NATURALNE, DZIEDZICTWO KULTUROWE, TURYSTYKA;
3. DOSTĘPNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ KOMUNIKACYJNA;
4. BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNE I ZDROWOTNE, PORZĄDEK PUBLICZNY, SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE.

Na poziomie obszarów priorytetowych sformułowano cele strategiczne, które odpowiadają na najważniejsze wyzwania rozwojowe dla obszaru powiatu suskiego w najbliższych latach i są spójne z celami regionalnymi. Do celów strategicznych należą:

1. utrzymanie wysokiej dynamiki rozwoju gospodarczego Powiatu suskiego, ograniczanie bezrobocia, wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy;
2. ochrona środowiska oraz wykorzystanie dla rozwoju społeczno –gospodarczego, najistotniejszych walorów powiatu suskiego: dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz potencjału turystycznego;
3. poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej powiatu suskiego: drogowej, kolejowej, informatycznej i telekomunikacyjnej;
4. wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców.

14.5 Uwarunkowania wynikające z Programu Gospodarki Odpadami Powiatu Suskiego

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego jest wynikiem obowiązku nałożonego na

zarząd powiatu przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami). PGO obejmuje Powiat Suski o powierzchni 68575 ha /ok. 4,5% powierzchni województwa/, które terytorialnie obejmuje 9 gmin, które tworzą: dwa miasta /Sucha Beskidzka, Jordanów/, jedna gmina miejsko-wiejska /Maków Podhalański/, i sześć gmin wiejskich /Budzów, Bystra - Sidzina, Jordanów, Stryszawa, Zawoja, Zembrzyce/.

Założone cele, zadania i kierunki działań przyjętego systemu gospodarki odpadami oraz zadania strategiczne obejmujące okres co najmniej 8 lat. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy aktualnego stanu gospodarki odpadami na terenie Powiatu Suskiego oraz przyjmując założenia KPGO i WPGO (Krajowego i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami) oraz uwarunkowania społeczno-ekonomiczne powiatu, przyjęto następujące zadania gospodarki odpadami dla powiatu: Zadania strategiczne do roku 2011:

1. Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami na terenie całego powiatu na bazie Rejonowej Sortowni i Składowiska Odpadów Komunalnych w Suchej Beskidzkiej, jako Zakładu Zagospodarowania Odpadów, między innymi dla całego powiatu, budowa przy ZZO Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych, budowa Gminnych Punktów Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.
2. Intensyfikacja i wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w szczególności na terenach miejskich i na terenach rekreacyjno - wypoczynkowych.
3. Przeprowadzenie inwentaryzacji, opracowanie i wdrożenie programu bezpiecznego demontażu, usuwania i unieszkodliwiania wyrobów budowlanych zawierających azbest, wprowadzenie systemu dopłat dla osób indywidualnych do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest wspólnie przez Gminy i Powiat
4. Likwidacja i rekultywacja składowisk odpadów w Suchej Beskidzkiej, Makowie Podhalańskim, Zembrzycach oraz składowisk „dzikich”.
5. Wprowadzenie czystych i mało odpadowych technologii w działalności podmiotów gospodarczych, systematyczne wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego opartego na normach ISO 14 000, ISO 14 001
6. Intensywna edukacja w zakresie gospodarki odpadami
7. Wprowadzenie systemu dopłat dla osób indywidualnych do wymiany mało wydajnych kotłów węglowych na wielofunkcyjne kotły o sprawności minimum 80 % ze szczególnym uwzględnieniem kotłów przeznaczonych do odzysku energii z odpadów drzewnych.

Zebrane w Powiecie Suskim odpady kierowane będą do ZZO. Wspólna gospodarka odpadami komunalnymi dla gmin Powiatu Suskiego funkcjonować będzie w oparciu o Rejonową Sortownię i Składowiska Odpadów Komunalnych /RS i SOK/ w Suchej Beskidzkiej. W świetle powyższych faktów RS i SOK musi być sukcesywnie rozbudowywane. System monitoringu i ocena realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami:

Realizacja PGO w powiecie będzie systematycznie monitorowana i poddawana ocenie w zakresie:

- realizacji zadań,
- wprowadzania ewentualnych zmian w przyjętym planie,
- rozbieżności między założonym i zadaniami, a ich wykonaniem,
- oceny efektywności realizacji planu w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania planu.

Gospodarka Odpadami na terenie Powiatu Suskiego jest prowadzona na podstawie przepisów odrębnych.

14.6 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Jordanowa

Program ochrony środowiska dla Miasta Jordanowa odnosi się do wyższych ustaleń krajowych i powiatowych związanych z ochroną środowiska. Program bierze pod uwagę podstawowe kierunki i zakres działań w ochronie środowiska zawarte m.in. w „II Polityce Ekologicznej Państwa”. Realizacja tych zamierzeń zapewnia poprawę jakości zasobów środowiska naturalnego. „II Polityka Ekologiczna Państwa” wyznacza, zmniejszenie zużycia surowców nieodnawialnych poprzez redukcję ilości odpadów w wyniku wprowadzania technologii niskoodpadowych, a także odzysk składników z powstałych odpadów. Racjonalnemu użytkowaniu zasobów naturalnych podlegają np. wody, zarówno powierzchniowe jak i podziemne. Wody podziemne powinny być użytkowane wyłącznie dla potrzeb ludności, jako woda pitna i do celów przemysłu spożywczego, natomiast dla potrzeb rolnictwa, przemysłu i energetyki będą użytkowane wody powierzchniowe po uprzednim uzdatnieniu.

Przewiduje się redukcję ładunku zanieczyszczeń w stosunku do stanu z 1990r. o 50% w ściekach przemysłowych, o 30% w ściekach komunalnych z miast i osiedli wiejskich i o 30% ze spływu powierzchniowego w rolnictwie. Dodatkowo redukcji podlega zużycie energii, do 2010 r. o 25% na jednostkę PKB, a o 50% do 2025r. Pozwoli to na osiągnięcie wymaganych wskaźników w skali UE. W ochronie powietrza przed zanieczyszczeniami cele ekologiczne określają konwencje i porozumienia międzynarodowe, których Polska jest uczestnikiem. Do 2010 r. należy zmniejszyć emisję pyłów, średnio o 75% w tym, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, lotnych związków organicznych o 4%, amoniaku o 8%. Konieczne będzie ograniczenie emisji toksycznych metali ciężkich. Na lata 2008 - 2012 przewiduje się zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.

Cele polityki ekologicznej Powiatu Suskiego ujęto w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska w formie punktów, z podziałem na cele krótkoterminowe (2004-2007) oraz długoterminowe (do 2011):

Krótkoterminowe:

1. systematyczna i ciągła akcja szkoleniowa społeczeństwa
2. wyposażenie terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczanie ścieków komunalnych
3. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich w obszarach rozproszonej zabudowy
4. budowa rozbudowa i modernizacja wodociągów publicznych
5. sukcesywna, bezpieczna eliminacja wyrobów budowlanych zawierających azbest
6. wprowadzenie systemu gospodarowania odpadami, w tym doposażenie rejonowej sortowni i składowiska odpadów komunalnych w Suchej Beskidzkiej, budowa powiatowego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych i gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych
7. przeciwdziałanie powstawaniu osuwisk
8. stworzenie jednolitego lokalnego systemu ochrony przeciwpowodziowej
9. zalesianie nieużytków
10. wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii
11. ochrona zagrożonych wyginięciem zwierząt i roślin objętych ochroną gatunkową
12. przebudowa i działania na rzecz utrzymania stanu zdrowotnego drzewostanów
13. przywrócenie i ochrona ładu przestrzennego oraz dobra gospodarka gruntami

Długoterminowe:

1. kształtowanie postaw społeczeństwa w zakresie działań proekologicznych
2. ochrona zasobów wód powierzchniowych, zasobów wód podziemnych poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu
3. ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem pyłem zawieszonym i pyłem azbestowym
4. minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku i recyklingu odpadów oraz

- bezpieczne unieszkodliwianie pozostałych odpadów
5. ochrona gleby i powierzchni ziemi
  6. ochrona różnorodności biologicznej oraz ochrona lasów
  7. ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym
  8. zapobieganie zagrożeniom naturalnym i poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja ich skutków
  9. systemowe monitorowanie stanu środowiska

Na podstawie celów określonych w wymienionych dokumentach zostały opracowane priorytetowe działania ekologiczne, dla Miasta Jordanów przewiduje się następujące główne kierunki działań w zakresie ochrony środowiska:

- rozwiązanie problemu gospodarowania odpadami
- rozbudowa systemów kanalizacyjnych, budowa nowej oczyszczalni ścieków i rozbudowa sieci wodociągowej
- przygotowanie programu zamiany systemów ogrzewania z węglowego na ekologiczny z wyeliminowaniem źródeł zanieczyszczeń emisji pyłowych i gazowych
- przygotowanie wieloletniego programu zalesienia nieużytków i racjonalnego gospodarowania na użytkach leśnych
- budowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej
- promocja ekologicznych zachowań tzn. przygotowanie szeroko pojętego programu edukacji ekologicznej
- objęcie ochroną zlewni rzek oraz zbiorników wód podziemnych mających znaczenie dla zaopatrzenia w wodę obecnie i w przyszłości
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w pośredniej strefie ujęcia wody pitnej wraz z jednoznacznym określeniem zasad gospodarowania w tej strefie, poprzez identyfikację zakresu działań pożądaných i dopuszczalnych oraz wykluczenie tych elementów gospodarki, które powodują zagrożenia dla zasobów wodnych miasta
- objęcie pełną ochroną kompleksów lasów i zadrzewień, a także obszarów spełniających funkcje retencyjne
- utworzenie parków krajobrazowych warunkujących zachowanie unikatowych walorów przyrodniczych
- działania zabezpieczające rolniczą przestrzeń produkcyjną przed erozją wodną i wietrzną
- ochrona gleb i zabezpieczenie przed zmianą przeznaczenia na cele nie związane z produkcją rolną
- zachowanie walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprzez stosowanie metod biologicznych i technicznych zabezpieczających przed dewastacją i utratą wartości produkcyjnej terenów rolnych

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jordanowa na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024 formułuje cele i kierunki działań przyjętych do realizacji. Są to:

1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Kierunki interwencji:

1. Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budynki i infrastruktura publiczna.
  - Modernizacja budynków użyteczności publicznej (termomodernizacja, instalacja OZE, wymiana źródła c.o. i c.w.u., wymiana oświetlenia).
  - Modernizacja oświetlenia ulicznego.
  - Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta.
2. Ograniczenie zużycia energii - transport.

- Rozwój sieci komunikacji rowerowej (budowa, remont i oznakowanie ścieżek rowerowych).
- Utrzymanie dróg w sposób ograniczający wtórną emisję zanieczyszczeń (remonty i poprawa stanu nawierzchni dróg).
- 3. Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budownictwo mieszkaniowe.
  - Wymiana niskosprawnych pieców węglowych na ekologiczne.
  - Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii.
  - Termomodernizacja budynków mieszkalnych.
- 4. Ograniczenie zużycia energii - sektor działalności gospodarczej.
  - Termomodernizacja budynków, instalacja odnawialnych źródeł energii, wymiana źródła c.o. i c.w.u.
  - Poprawa efektywności energetycznej urządzeń, technologii i pojazdów.
- 5. Działania informacyjne, edukacyjne i planistyczne .
  - Edukacja i informacja o niskiej emisji /kampanie informacyjne i promocyjne.
  - Wdrożenie zasad zielonych zamówień publicznych w Urzędzie Miasta i jednostkach.
  - Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony powietrza.

2) Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem

Cel: Planowanie przestrzenne kształtujące właściwy klimat akustyczny oraz stosowanie zabezpieczeń akustycznych dla terenów mieszkalnych.

Kierunki interwencji:

1. Wprowadzanie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów,
2. Kontynuowanie kontroli hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.

3) Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel: Minimalizacja oddziaływania promieniowania niejonizującego.

Kierunki interwencji:

1. Rozmieszczanie nowych instalacji zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi,
2. Udział społeczeństwa w uzgadnianiu niskokonfliktowych lokalizacji nowych źródeł pól elektromagnetycznych.

4) Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cele: Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody, Minimalizacja ryzyka powodziowego,

Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi - Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód,

Kierunki interwencji:

1. Działania lokalne poprawiające stan wód powierzchniowych i podziemnych:
  - Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych: zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych i przemysłowych, w tym spływów powierzchniowych zanieczyszczonych ścieków opadowych do wód podziemnych,
  - Działania edukacyjne dla rolników w zakresie właściwego stosowania nawozów sztucznych, naturalnych, środków ochrony roślin w celu przeciwdziałania zanieczyszczenia środowiska biogenami.
2. Działanie na rzecz zabezpieczenia miasta przed powodzią i suszą hydrologiczną:
  - Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną z uwzględnieniem wymagań dotyczących oceny zagrożenia tymi zdarzeniami,
  - Sukcesywne prowadzenie prac konserwacyjnych i modernizacyjnych w obrębie

urządzeń wodnych (głównie konserwacja rowów, śluz wałowych, naprawa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych),

- Wdrożenie ochrony naturalnych terenów zalewowych,
- Wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie, propagowanie całkowitego zakazu realizacji inwestycji budowlanych niezwiązanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym na tych obszarach,
- Współdziałanie z administracją rządową i sąsiednimi samorządami w celu realizacji kompleksowego systemu ochrony przed powodzią.

5) Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Wyposażenie terenu miasta w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Kierunki interwencji:

1. Kontynuacja inwestycji w zakresie wodociągowania i kanalizacji gminy zgodnie z projektem „Gospodarka wodno-kanalizacyjna w aglomeracji Jordanów”,

6) Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalna gospodarka zasobami kopalin ze złóż.

Kierunki interwencji:

1. Uwzględnianie w Planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.
2. Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wyrobisk.

7) Obszar interwencji: Gleby

Cel: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, zapobieganie degradacji gleb, powierzchni ziemi oraz właściwe gospodarowanie gruntami.

Kierunki interwencji:

1. Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
2. Rozwój monitoringu gleb,
3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta w zakresie właściwego użytkowania gruntów i gleb.
4. Identyfikacja i monitoring osuwisk.

8) Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami wytworzonymi w mieście zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Kierunki interwencji:

1. Osiągnięcie poziomów recyklingu surowców oraz ograniczenia ilości składowania odpadów ulegających biodegradacji,
2. Zwiększenie ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, opakowaniowych, biodegradowalnych i innych,
3. Zwiększenie możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
4. Kontynuacja działań na rzecz demontażu wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i bezpieczne usunięcie ich z terenu miasta.
5. Edukacja mieszkańców na temat konieczności segregowania i właściwego postępowania z odpadami,
6. Edukacja na temat szkodliwości azbestu oraz bezpiecznych metod usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

9) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej, zapobieganie degradacji ekosystemów w szczególności objętych przestrzenną formą ochrony, zrównoważona gospodarka leśna, tworzenie zielonej infrastruktury.

Kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:

1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów,
2. Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody,
3. Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków flory fauny,
4. Uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym,
5. Popularyzacja idei ochrony przyrody.

Kierunki interwencji w zakresie ochrony lasów i zieleni urządzonej:

1. Zachowanie i zwiększenie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, boiska, obszary zieleni na terenach miejskich, zieleń przydrożna, zieleń miejska),
2. Zrównoważona gospodarka leśna,
3. Stworzenie warunków ochrony korytarzy leśnych.

10) Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami

Cel: Zmniejszenie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu transportu materiałów niebezpiecznych oraz gazociągów

Kierunki interwencji:

1. Wspieranie i stałe ulepszanie współpracy organów i służb ratownictwa biorących udział w przeciwdziałaniu bądź usuwaniu skutków poważnych awarii i zagrożeń naturalnych,
2. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej

14.7 Uwarunkowania wynikające z Programu Gospodarki Odpadami dla Miasta Jordanowa

Główny podział na rodzaj i procentowy udział odpadów

Wg danych za 2001r. na terenie Gminy uzyskuje się 1357 Mg/rok odpadów zmieszanych, w ich skład wchodzi głównie odpady kuchenne, ok. 15%, które stanowią prawie 50% odpadów biodegradowalnych, tworzywa sztuczne ok. 10%, opakowania szklane ok.8%, drobna frakcja popiołowa ok.15%, opakowania z papieru i tektury ok.8% oraz odpady budowlane ok.14%, reszta rodzajów zajmuje mniej niż 8% objętości.

Odpady komunalne

Różne rodzaje odpadów wymagają różnego rodzaju składowania lub utylizacji. Ze względu na rolniczy charakter Gminy, odpady biodegradowalne w dużym stopniu zagospodarowywane są we własnym zakresie mieszkańców np. w przydomowych kompostownikach. Odpady opakowaniowe w większości przypadków palone są w przydomowych kotłowniach z wyjątkiem opakowań ze szkła i tworzyw sztucznych. Te pierwsze, poprzez selektywną zbiórkę na terenie całej Gminy, przekazywane są odpowiednim podmiotom do dalszej obróbki, a selekcja drugich nie obejmuje wszystkich mieszkańców. Odpady budowlane - remontowe, nie podlegają selektywnej zbiórce, uznawane są za odpady obojętne i zagospodarowywane są przez samych mieszkańców. Gmina nie prowadzi również akcji zbierania odpadów wielkogabarytowych, te po wcześniejszym uzgodnieniu z odbiorcą odbierane są indywidualnie. Na przedmiotowym terenie zbierane są odpady niebezpieczne, które trafiają do przygotowanych do tego celu pojemników, a zużyte

akumulatory trafiają do sklepów zajmujących się sprzedażą akumulatorów.

Gospodarka ściekowa

Długość grawitacyjnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wynosi 10,3 km. Zasięgiem kanalizacja obejmuje niewielką część Jordanowa i w dużej części wymaga ona modernizacji. Z kanalizacji sanitarnej korzysta około 40% mieszkańców miasta.

W 2003 roku uruchomiona została nowa miejska biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków, pracująca w technologii nisko obciążonego osadu czynnego. Wydajność oczyszczalni wynosi 400 m³/d, w której skład wchodzi dwa ciągi technologiczne po 200 m³/d, z zakładaną elastycznością zakresu pracy 120 - 520 m³/d, tj. 30 - 130 % wartości nominalnej. Obecnie oczyszczalnia przyjmuje około 117 000 m³ ścieków rocznie, poprzez istniejącą kanalizację sanitarną jak również ścieki dowożone pojazdem asenizacyjnym. Obiekt spełnia wszystkie wymagania w zakresie ochrony środowiska, określone w wydanym w 2003 r. pozwoleniu wodnoprawnym. Dodatkowo przy Fabryce Armatur „Valvex” działa oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno - biologicznego o przepustowości 250 m³ na dobę. Stopień redukcji zanieczyszczeń dla tej oczyszczalni wynosi 85%. Ilość oczyszczonych ścieków rocznie wynosi 25.700 m³. Oczyszczone ścieki wpuszczane są do rzeki Skawy. Władze Miasta Jordanowa zamierzają w najbliższych latach zmodernizować i rozbudować istniejącą sieć kanalizacyjną w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Do podstawowych zadań Gminy w gospodarce ściekami należą zadania takie jak; modernizacja istniejącej kanalizacji betonowej poprzez jej uszczelnienie, budowa ok. 30,3 km sieci kolektorów grawitacyjnych i ciśnieniowych, skierowanie części sieci do oczyszczalni na os. Wrzosa, z najbliższego położonego terenu oraz skierowanie części kanalizacji (poprzez główny kolektor) do oczyszczalni w Osielcu (Gmina Jordanów). W dalszych planach opracowana jest koncepcja dalszej modernizacji i rozbudowy oczyszczalni, uwzględniająca przyjmowanie ścieków rozbudowaną kanalizacją z terenu Jordanowa oraz Naprawy (Gmina Jordanów).

Miasto posiada częściowo kanalizację burzową. Na niektórych ulicach jest ona wykorzystywana także do odprowadzania ścieków, a więc niezgodnie z przeznaczeniem i zasadami ochrony środowiska. Kanalizacja burzowa jest nadzorowana i eksploatowana przez zarządców dróg, w pasie których jest zlokalizowana.

Cele gospodarki odpadami na lata 2008 - 2015

- dalszy rozwój zintegrowanej gospodarki odpadami
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
- kontynuacja działań w kierunku podwyższania świadomości społecznej mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami
- intensyfikacja odzysku i unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych, z tworzyw sztucznych, wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych
- kontynuacja działań w zakresie likwidacji dzikich wysypisk

Docelowym zadaniem dla Gminy Miasta Jordanów w dalszej gospodarce odpadami będzie współpraca z miastami i gminami Powiatu Suskiego przy ZZO (Zakład Zagospodarowywania Odpadami).

Główne założenia planu

Plan gospodarki odpadami dla miasta Jordanów z 2004 roku uwzględnia ustalenia zawarte w planie gospodarki odpadami dla województwa małopolskiego oraz powiatu suskiego. Plan gospodarki odpadami stanowi także integralną część programu ochrony środowiska dla miasta Jordanów.

W planie przedstawiono prognozę zmian w gospodarce odpadami, z której wynika, iż w

najbliższych latach następować będzie niewielki wzrost ogólnej ilości odpadów powstających na terenie miasta. Docelowy system gospodarki odpadami komunalnymi oparto o odzysk i recykling, a unieszkodliwienie tych odpadów poprzez składowanie ograniczono do sytuacji w przypadku braku możliwości innego wykorzystania.

Zadaniem strategicznym Miasta Jordanów w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalne wykorzystanie możliwości ich zagospodarowania. W planie założono osiągnięcie do 2007 roku wymaganych poziomów odzysku i recyklingu selektywnie zbieranych odpadów. Na lata 2004 - 2007 zaplanowano stworzenie odpowiednich warunków technicznych jak i organizacyjnych do selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych. Zauważono konieczność organizacji systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest.

Wieloletnie działania realizowane w ramach planu działania podzielono na zadania krótkookresowe, realizowane w latach 2004 - 2007 oraz zadania długookresowe, przewidziane na lata 2008 - 2014.

Część działań ujętych w planie gospodarki odpadami jest obligatoryjnie związana z zadaniami ujętymi w ramach regionalnego systemu gospodarki odpadami. Odnosi się to przede wszystkim do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych tj. odpadów medycznych, weterynaryjnych oraz odpadów zawierających azbest. Dotyczy to również wydzielenia i gospodarczego wykorzystania odpadów opakowaniowych oraz biodegradowalnych. Ponadto wskazano możliwości zagospodarowania odpadami wielkogabarytowymi oraz budowlano - remontowymi wytwarzanymi przez mieszkańców.

Planuje się położenie większego nacisku na monitoring odpadów, ich rodzaj oraz podjęte działania związane z ich zagospodarowaniem. Przewiduje się stworzenie bazy danych gospodarki odpadami na terenie miasta, także z sektora gospodarczego. Dodatkowo podkreślono potrzebę prowadzenia edukacji ekologicznej mieszkańców miasta. W końcowej części opracowania przedstawiono analizę oddziaływania zadań zawartych w planie na środowisko, z której wynika, że jego realizacja pozwoli na ograniczenie przyczyn powstania nowych zagrożeń i uciążliwości dla środowiska powodowanych przez odpady. Zagospodarowanie odpadów oraz rekultywacja dzikich składowisk, przyczyni się do zwiększenia ochrony przyrody na terenie Jordanowa oraz zmniejszenia zagrożeń dla wód podziemnych oraz powierzchniowych.

Gospodarka Odpadami na terenie Miasta Jordanowa jest prowadzona na podstawie przepisów odrębnych.

14.8 Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa

Analiza Strategiczna

W Strategii Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007-2015 z października 2007, zawarta jest analiza słabych i mocnych stron Gminy Miasta Jordanów z podziałem na poszczególne kategorie. W większości tych kategorii przeważają pozytywne cechy wynikające z położenia geograficznego, dostępu komunikacyjnego, przestrzeni i jakości środowiska naturalnego, dziedzictwa kulturowego, gospodarki, a przede wszystkim turystyki. Analizując porównanie SWOT, nie można pominąć słabych stron Gminy, które w znacznym stopniu przyczyniają się do spowolnienia lub wręcz zatrzymania rozwoju Gminy w poszczególnych kategoriach. I tak na uwagę zasługuje fakt, iż w przypadku rolnictwa, demografii, rynku pracy i bezrobocia, usług społecznych, infrastruktury technicznej oraz systemu zarządzania Gminą, przeważają słabe strony. Wynikają one głównie z braku inwestycji, które mogłyby ożywić Jordanów, a poprzez swoją atrakcyjność przyciągnąć ludzi do miasta. Interesujące jest to, iż w Jordanowie jest dość duży odsetek ludzi młodych, którzy widzą szansę dla miasta głównie w jego lokalizacji. Niezbędnych interwencji wymaga jednak infrastruktura techniczna, zarówno dróg, jak i sieci technicznych na terenie całego miasta. Również samo centrum wymaga rewitalizacji, która jak wiadomo została szczegółowo opracowana w

„Programie rewitalizacji dla Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015” w grudniu 2008 roku. Z analizy jednoznacznie wynika też, iż wielką szansą dla Gminy jest turystyka (agroturystyka) w zastępstwie rolnictwa, które nie jest dobrze rozwiniętą gałęzią gospodarki Gminy Jordanów.

Wszystkie wymienione słabe strony wpływają na system zarządzania Gminą. Niskie dochody budżetu miasta mają bezpośredni wpływ na realizację zadań będących obowiązkiem gminy. Co za tym idzie, Gmina nie posiada wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji, ma również mocno ograniczoną możliwość absorpcji środków unijnych, z powodu braku wystarczających środków na wkład własny.

Plan Strategiczny Miasta Jordanowa

Wizja Miasta sformułowana po analizie „Strategii rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015” została zawarta w kilku punktach odnoszących się do poszczególnych kategorii wcześniej omawianych. Miasto ma ambicje by stać się miastem o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i społecznym opartym na idei samorządności społeczności lokalnej. Stawia również na czyste środowisko naturalne, ochronę zasobów przyrody, krajobrazu, a także pielęgnację dorobku kulturalnego. Rozwój i modernizacja infrastruktury ma przyczynić się do rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, usług publicznych oraz do rozwoju całorocznej turystyki wypoczynkowej i krajoznawczej, zwłaszcza dla wypoczynku rodzinnego i weekendowego mieszkańców dużych aglomeracji. Plany nie mogą pominąć tematu rolnictwa, które ma zmienić charakter, na bardziej ukierunkowaną produkcję, bez zbędnego rozdrobnienia wraz z rozwojem gospodarstw agroturystycznych.

Wszystkie te zmiany obecnej polityki gospodarczej prowadzą do postrzegania Miasta Jordanów jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi sąsiednich gmin w zakresie gospodarczym, usługowym i kulturowym, oddziałującego zwłaszcza na rejon „Jordanowszczyzny” związanej z miastem wiekową tradycją. Za główny cel strategiczny Miasto Jordanów stawia zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oparty na idei samorządności społeczności lokalnej.

Misja Miasta

Podsumowując „Strategię rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015” należy zwrócić uwagę na nakreśloną misję miasta, która zawiera się w tym oto zdaniu: „Jordanów atrakcyjnym, zasobnym i bezpiecznym miastem XXI wieku”. Aby dokładnie wyjaśnić tę misję, zostało sformułowanych sześć punktów, które są tłem dla opracowanego hasła.

Miasto Jordanów:

- jest obszarem czystym, bezpiecznym, dostępnym
- pielęgnuje tradycje i rozwija dorobek kultury duchowej i materialnej
- zapewnia swoim mieszkańcom perspektywy rozwojowe
- posiada nieskażone środowisko naturalne
- kształtuje społeczeństwo otwarte na współpracę i innowacje
- jest atrakcyjnym ośrodkiem całorocznej turystyki i wypoczynku

Strategia Rozwoju Miasta Jordanowa na lata 2015-2022 z horyzontem długoterminowym do 2030 roku formułuje wizję i misję miasta. Wizja miasta została przedstawiona następująco:

„W 2022 roku Miasto Jordanów w pełni korzysta z wszelkich walorów swojego położenia geograficznego, dzięki budowie i modernizacji obiektów rekreacyjno-sportowych. Przemysł czasu wolnego stał się istotnym sektorem lokalnej gospodarki. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne branże gospodarcze, generując nowe miejsca pracy. Wysoka jakość środowiska naturalnego, ochrona powietrza oraz doskonalenie usług publicznych, w szczególności e-usług przynosi korzyści w postaci zwiększenia standardów życia i zadowolenia lokalnej społeczności. Jordanów Twoim domem i miejscem letniego i zimowego wypoczynku.”

Natomiast *„Misją Jordanowa, z uwagi na położenie geograficzne pośród gór i lasów, jest wspieranie rozwoju turystyki i sportu (szlaki turystyczne) a także tworzenie warunków służących*

poprawie stanu środowiska naturalnego poprzez promocję lokalnych walorów i pozyskiwanie środków na nowoczesne inwestycje, pobudzając rozwój innowacyjnego Jordanowa.”

Ponadto strategia wskazuje cele strategiczne i operacyjne rozwoju miasta:

CEL STRATEGICZNY NR 1: ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA

- 1.1. CEL OPERACYJNY: TWORZENIE WARUNKÓW DO ZATRUDNIENIA I POWSTAWANIA NOWYCH MIEJSC PRACY
- 1.2. CEL OPERACYJNY: ROZWÓJ TURYSTYKI

CEL STRATEGICZNY NR 2: ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY

- 2.1. CEL OPERACYJNY: POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ ESTETYKI MIASTA
- 2.2. CEL OPERACYJNY: OCHRONA ŚRODOWISKA
- 2.3. CEL OPERACYJNY: OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

CEL STRATEGICZNY NR 3: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA

- 3.1. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
- 3.2. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO
- 3.3. ROZWÓJ POTENCAŁU SPOŁECZNEGO
- 3.4. WYSOKA JAKOŚĆ SZKOLNICTWA PODSTAWOWEGO, ŚREDNIEGO I EDUKACJI SPOŁECZNEJ
- 3.4. WYSOKA JAKOŚĆ INNYCH USŁUG PUBLICZNYCH

14.9 Program rewitalizacji Miasta Jordanowa

Zakres terytorialny programu rewitalizacji obejmuje całe miasto, z wyszczególnieniem trzech obszarów projektowych. Obszar pierwszy to centrum miasta obejmujący rewitalizację, drugi to teren zakładów komunalnych z przewidzianym remontem i adaptacją budynku zakładu komunalnego na mieszkania socjalne wraz z zagospodarowaniem otoczenia. Trzecia faza rewitalizacji obejmuje teren ośrodka Astra z modernizacją i rozbudową infrastruktury turystyczno - wypoczynkowej.

Jordanów jako miasto o liczbie mieszkańców poniżej 20 000 kwalifikuje się w całości do objęcia go programem rewitalizacji. Uzasadnieniem wyboru miasta są niekorzystne, w stosunku do województwa małopolskiego wskaźniki m.in. przyrostu naturalnego, który wynosi -1 (dane GUS 2006), niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej wynoszący 8,4 (GUS 2006) oraz niski poziom zasobu mieszkaniowego 87,9 % (NSP 2002). Dodatkowymi czynnikami przemawiającymi za rewitalizacją są: ujemne saldo migracji, długa lista oczekujących na mieszkania socjalne oraz słabe wykorzystanie możliwości rozwojowych miasta w oparciu o walory krajobrazowe i klimatyczne. Zarówno wymienione wskaźniki, jak i diagnoza miasta wskazują na potrzebę objęcia programem rewitalizacji całego Miasta Jordanów. Ze względu na ograniczone możliwości uzyskiwania funduszy strukturalnych, koniecznym jest podzielenie programu na kilka obszarów i etapów realizacji. Poszczególne etapy rewitalizacyjne obejmują: Projekt rewitalizacyjny I - rewitalizacja strefy rynku, remont Szkoły Podstawowej, Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy gimnazjum, remont przedszkola, remont budynku biblioteki. Etap II zakłada remont i adaptację budynku zakładu komunalnego na mieszkania socjalne wraz z zagospodarowaniem otoczenia. W obszarze III planowany jest remont i rozbudowa bazy noclegowo - gastronomicznej oraz remont i rozbudowa infrastruktury sportowo - rekreacyjnej.

Słabe i mocne strony miasta Jordanowa, które mają bezpośredni wpływ na proces rewitalizacji, zostały zawarte w analizie SWOT i podzielone na kilka kategorii. I tak w sferze przestrzennej (technicznej) i środowiskowej przeważają słabe strony. Począwszy od złego stanu dróg,

chodników lub ich braku, poprzez słabo rozwiniętą i wadliwą sieć kanalizacyjną i wodociągową, niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb niepełnosprawnych po brak obwodnicy miasta, która jest największym problemem centrum. W omawianej sferze niewątpliwym atutem jest położenie miasta, zarówno jeśli chodzi o wartości przyrodnicze jak i kulturowe. Specyficzny mikroklimat odpowiedni do leczenia wielu chorób, głównie układu oddechowego oraz występowanie wielu obiektów zabytkowych w mieście i okolicy daje przyczynek do rozwoju infrastruktury turystycznej, lotniskowej, a także uzdrowiskowej.

W sferze społecznej również dominują cechy negatywne. Ujemne saldo migracji, duża liczba bezrobotnych, brak lokalnej instytucji wspomagającej rozwój gospodarczy, duże zapotrzebowanie na mieszkania socjalne, brak specjalistycznych gabinetów lekarskich oraz brak oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów to główne problemy z jakimi boryka się miasto, przeciwstawiają się im takie zalety jak: wysoki odsetek młodych ludzi, duża liczba ludności w wieku produkcyjnym korzystająca z pomocy społecznej oraz zadowalający stan służby zdrowia.

Pod względem gospodarczym miasto boryka się z wieloma problemami. Niektóre z nich wynikają bezpośrednio z cech pozytywnych, najczęstszym przykładem są utrudnienia w rozwoju przestrzennym i gospodarczym spowodowane występowaniem walorów przyrodniczych i kulturowych. Drugim dużym problemem są małe zasoby gruntów komunalnych i Skarbu Państwa. Produkcja rolna, poprzez swoje rozdrobnienie, duże nachylenia stoków oraz niskie klasy bonitacyjne została znacznie ograniczona. Zły stan sfery gospodarczej miasta zostaje dodatkowo pogłębiony przez słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, niewystarczającą bazę noclegową oraz utrudnienia w realizacji inwestycji ze względu na niski budżet miasta. Miasto Jordanów jest miastem o dużym potencjale i jego atuty mogą zostać łatwo wykorzystane do rozwoju gospodarczego. Na te czynniki składają się: tradycje handlowe, które przetrwały do czasów współczesnych, lokalizacja czyniąca z miasta dogodny punkt wypadowy w góry, dominacja podmiotów prywatnych nad publicznymi z możliwością rozwoju agroturystyki i ekoturystyki na bazie gospodarstw rolnych oraz sprzyjające uwarunkowania do budowy zaplecza dla usług wypoczynkowo - turystycznych.

Przy realizacji planów mających na celu zmniejszenie negatywnych cech we wszystkich sferach omawianych w analizie SWOT dla programu rewitalizacji ważną rolę odgrywają zagrożenia wynikające ze skomplikowanych procedur ubiegania się o fundusze UE. Szanse szukać można we wzroście popytu na wyspecjalizowane usługi w zakresie wypoczynku, lecznictwa i turystyki. Możliwości ubiegania się o dofinansowanie przedsięwzięć ze źródeł zewnętrznych, takich jak fundusze ochrony środowiska, fundusze strukturalne itp. W przypadku realizacji przedsięwzięć, na które miasto nie ma wystarczających funduszy szansą jest uchwalenie ustawy o PPP wspomagającej takie realizacje.

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców związana jest głównie z I etapem procesu rewitalizacji, dotyczącym ścisłego centrum z rynkiem. Do tego etapu należy również podniesienie poziomu estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych miasta oraz ochrona obiektów i układów zabytkowych. Wszystkie cele podstawowe zawarte w poszczególnych etapach składają się na ogólną poprawę warunków rozwoju gospodarczego oraz poprawę stanu środowiska naturalnego. Omawiany dokument zawiera szczegółowe informacje i wytyczne dotyczące poszczególnych etapów zamierzonej rewitalizacji, jak również ich hierarchię oraz czas ich realizacji. Program rewitalizacji dla Jordanowa jest spójny z kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach strategicznych i planistycznych opracowanych na poziomie kraju, województwa oraz miasta. Do tych dokumentów należą: krajowe - „Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015” i „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 - 2013”, regionalne - „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 - 2013”, „Plan zagospodarowania województwa małopolskiego 2003”, lokalne - „Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego”, „Strategia rozwoju miasta Jordanowa na lata 2007 - 2015”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”, „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego”, „Program ochrony środowiska” oraz „Program gospodarki odpadami”.

Przy zarządzaniu procesem rewitalizacji stosuje się metodologię zwaną PRIME, w skład której

wchodzą: plan, przegląd, wdrażanie, sprawozdanie oraz ocena. Poszczególne etapy podlegają odpowiedzialnym za nie podmiotom i tak planowanie i przegląd należy do Władz Miasta, które powołują operatora lub zespół osób sprawdzających postępy prac rewitalizacyjnych. Wdrażanie podzielone jest na projekty własne miasta, projekty innych instytucji, projekty w formule Partnerstwa Publiczno - Prywatnego (PPP). Monitoring oparty jest na systemie zbierania i analizy informacji dostarczanych głównie przez podmioty wdrażające, a jego celem jest wsparcie dla operatora programu i zarządzającego w podjęciu decyzji z zakresu planowania i wykonawstwa. Końcowy etap oceny realizacji programu będzie dokonywany w połowie okresu obowiązywania programu oraz po jego zakończeniu. Po dwóch latach od zakończenia realizacji przeprowadzona będzie ocena osiągnięcia wskaźników oddziaływania.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Jordanowa na lata 2016 – 2022 jest dokumentem planistycznym, wyznaczającym cele i kierunki działań dla miasta, w zakresie rewitalizacji, stanowiącej „proces, którego głównym celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki”.

GPR wskazuje granice obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Jordanowa, które zostały przyjęte już wcześniej Uchwałą nr XX/163/2016 Rady Miasta Jordanowa z dnia 16 sierpnia 2016 r. Wyznaczony obszar rewitalizacji jest obszarem o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub środowiskowej, a w kategoriach rozwojowych (perspektywa długofalowa) ma on istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Wizją stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji jest:

„Miasto Jordanów, a szczególnie rewitalizowane podobszary, jest miejscem życia zintegrowanej i aktywnej społeczności, która dzięki przestrzeni dla działania i prężnej współpracy samorządu i organizacji społecznych, opierając się na lokalnych potencjałach, buduje swoją przyszłość w oparciu o wartości, które łącznie stanowią integralną część tożsamości lokalnej. Stworzona atrakcyjna przestrzeń życia i oferta dla integracji, sprzyja włączeniu społecznemu w tym rodzin z dziećmi, osób młodych i seniorów. Rozwijające się przedsiębiorstwa i tworzone miejsca pracy w nawiązaniu do lokalnych zasobów przyczyniają się do poprawy jakości życia w mieście, w którym dialog i międzysektorowa współpraca jest standardem.”

W Gminnym Programie Rewitalizacji wyznaczono cel główny oraz operacyjne wraz z kierunkami działań.

CEL GŁÓWNY: Wzmocnienie procesu integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji, jako kluczowego elementu dla zwiększenia włączenia społecznego i poprawa warunków życia, poprzez tworzenie miejsc i rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji mieszkańców, poprawę jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz współpracę międzysektorową i między samorządową na rzecz rozwoju lokalnego i przedsiębiorczości, a także działania na rzecz poprawy stanu środowiska.

Cel 1: INTEGRACJA – WŁĄCZENIE SPOŁECZNE – TOŻSAMOŚĆ

Zwiększenie włączenia społecznego oraz integracji i tożsamości społeczności lokalnej, poprzez wzmocnienie systemu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, utworzenie przestrzeni i oferty aktywizującej mieszkańców oraz działania na rzecz wzmocnienia aktywności lokalnej.

Kierunki działań:

1. Weryfikacja i wzmocnienie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.
2. Stworzenie warunków do integracji i włączenia społecznego mieszkańców.

3. Utworzenie przestrzeni i oferty dla aktywizacji społecznej oraz wzmocnienie dialogu międzysektorowego w mieście.

Cel 2: LOKALNA INICJATYWA NA RZECZ ROZWOJU GOSPODARKI

Identyfikacja i wykorzystanie kluczowych dla rozwoju przedsiębiorczości zasobów miasta oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców, jako podstawowe elementy poprawy jakości ich życia

Kierunki działań:

1. Świadome kształtowanie wizerunku miasta i oferty wspierającej rozwój lokalnej przedsiębiorczości.
2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na rzecz kreowania nowych miejsc pracy oraz działania na rzecz aktywizacji zawodowej.
3. Dialog i działania międzysektorowe i między samorządowe, na rzecz wzmocnienia oferty Miasta.

Cel 3. PRZESTRZEŃ JAKO ASPEKT JAKOŚCI ŻYCIA

Poprawa jakości przestrzeni publicznej, poprzez stworzenie warunków do spędzania czasu wolnego, podniesienie estetyki i standardów infrastruktury części wspólnych miasta dla mieszkańców oraz zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego.

Kierunki działań:

1. Poprawa estetyki i funkcjonalności Miasta jako przestrzeni przyjaznej mieszkańcom i jego gościom.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego mieszkańców.
3. Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego i rekreacji.

Cel 4. ZDROWE ŚRODOWISKO JAKO ASPEKT JAKOŚCI ŻYCIA

Poprawienie stanu środowiska naturalnego poprzez działania na rzecz niskiej emisji, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz edukację ekologiczną mieszkańców.

Kierunki działań:

1. Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji oraz edukacja ekologiczna na rzecz zachowań proekologicznych mieszkańców.
2. Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

15. PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE

Cały teren miasta pokryty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzonym uchwałą nr XxXvi/245/2006 Rady Miasta Jordanowa z dnia 26.06.2006r. wraz z późniejszymi zmianami: Uchwała Rady Miasta Jordanowa nr XIII/117/2008 z dnia 25 lutego 2008r. oraz Uchwała Rady Miasta Jordanowa nr XXXIII/289/2010r. z dnia 30 czerwca 2010r.

16. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH

Dla obszary zmiany studium i miasta Jordanowa nie został sporządzony audyt krajobrazowy.

17. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zagrożenie powodziowe dla gminy Jordanów zostało przedstawione w rozdziale 6.1.

W *Panie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* zostały wskazane inwestycje mające na celu ograniczenie ryzyka powodziowego. Do inwestycji tych na obszarze miasta Jordanowa wskazano:

- Budowa wału na długości 0,20 km w miejscowości Jordanów (1.118),
- Budowa wału na długości 0,28 km w miejscowości Jordanów (1.119),
- Budowa wału na długości 0,31 km w miejscowości Jordanów (1.120),
- Budowa wału na długości 0,62 km w miejscowości Jordanów (1.121),
- Budowa wału na długości 0,88 km w miejscowości Jordanów (1.122).

Dla części obszaru objętego zmianą Studium główne zagrożenie powodziowe będzie stanowić rzeka Skawa oraz potok Malejówka. W celu ochrony przeciwpowodziowej gmina przyjęła *Plan operacyjny przed powodzią miasta Jordanowa*, w którym wskazane są obszary narażone na zalanie, rozmieszczenie jednostek ratunkowych, czy środków łączności. Wskazuje działania Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz poszczególne zadania podczas wystąpienia zagrożenie powodziowego. Dodatkowo cele ochrony przeciwpowodziowej będzie realizował *Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły*, wskazujący zadania ochronne w zlewni Skawy, jak m.in. wyłączenia i wykupy gruntów pod regulacje i umocnienia koryt rzek czy opracowanie map zagrożenia i ryzyka powodziowego.

18. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis tabel:

Nr tabeli	Tytuł
1.	Tabelaryczne zestawienie wydanych pozwoleń na budowę z podziałem na rodzaj inwestycji w mieście Jordanów.
2.	Zestawienie terenów budowlanych
3.	Zestawienie zbiorcze wniosków
4.	Ilość wnioskowanych działek
5.	Ilość działek według wnioskowanej zmiany przeznaczenia - wnioski złożone w terminie
6.	Ilość działek według wnioskowanej zmiany przeznaczenia - wnioski złożone przed terminem
7.	Zestawienie zbiorcze ilości działek
8.	Struktura użytkowania gruntów
9.	Potencjał ludnościowy
10.	Ruch naturalny w 2009r.
11.	Saldo migracji wewnętrznej w osobach w 2009r.
12.	Struktura wiekowa wg podstawowych grup wiekowych w 2009 r. w %
13.	Ludność wg wieku (stan na 31. XII 2009r.)
14.	Przedszkola
15.	Szkoły podstawowe, gimnazjum - rok szkolny 2010/2011
16.	Szkoły ponadgimnazjalne
17.	Placówki kultury, obiekty sakralne
18.	Placówki służby zdrowia i opieki społecznej
19.	Pozostałe placówki usług publicznych
20.	Obiekty sportowe, zieleń parkowa, ogródki działkowe
21.	Prognoza demograficzna na lata 2009-2035 w tys. osób
22.	Prognoza demograficzna na lata 2009-2035 Struktura wieku w %%
23.	Prognoza demograficzna na lata 2009-2035
24.	Wskaźnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym
25.	Szacunkowy bilans zasobów pracy m. Jordanowa wg stanu na koniec 2009 r.
26.	Zmiany liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009- 2035 w tys. osób
27.	Standardy życia ludności Jordanowa w zakresie usług publicznych w okresie docelowym
28.	program rozwoju infrastruktury społecznej
29.	Informacja o stanie mienia komunalnego
30.	Nowe stanowiska archeologiczne
31.	Gminna Ewidencja Zabytków

Spis rysunków:

Ryc. 1 - Dynamika zmian liczebności poszczególnych grup wiekowych w latach 2009 - 2035 w % (stan w 2009r. = 100,0)

19. SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH W JORDANOWIE

Obszar 111-55 AZP położony jest w powiecie Suskim w województwie małopolskim. Omawiane stanowiska znajdują się w obrębie gminy Jordanów, która tworzy obręb gminy miejskiej. Na omawianym obszarze zlokalizowanych jest 16 nieudokumentowanych stanowisk archeologicznych, do których w wyniku przeprowadzonych wrywkowych badań dodano 20 nowych stanowisk archeologicznych, w tym 19 z okresu nowożytnego i jedno stanowisko okresu nowożytnego oraz okresu średniowiecznego. Ze względu na charakter pozyskanych materiałów nie jest możliwe określenie funkcji stanowisk. Ograniczono się więc do określenia znalezisk jako punktów osadniczych. Żadne ze stanowisk archeologicznych na terenie obszaru 111-55 nie wymaga ochrony konserwatorskiej.

Spis nowych stanowisk archeologicznych na obszarze 111/55 Numeracja na podstawie kart ewidencyjnych, stanowiska archeologiczne z dnia 16.11.2008r. Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego.

Nr stanowiska w obszarze 111/55	Nr stanowiska w miejscowości	Funkcja	Datowany okres
111/55/11	1	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/12	2	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/13	3	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/14	4	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/15	5	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/16	6	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/17	7	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/18	8	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/19	9	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/20	10	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/21	11	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/22	12	Punkt osadniczy	okr. nowożytny +okr. średniowieczny
111/55/23	13	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/24	14	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/25	15	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/26	16	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/27	17	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/28	18	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/29	19	Punkt osadniczy	okr. nowożytny
111/55/30	20	Punkt osadniczy	okr. nowożytny

20. SPIS OBIEKTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW MIASTA JORDANOWA ORAZ W REJESTRZE ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

L.p.	Obiekt	Adres	Nr z Rejestru Zabytków Województwa Małopolskiego
1.	Gmach jednopiętrowy z poddaszem użytkowym	Rynek 2	[A-1457/M] z 28.09.2016
2.	Budynek jednopiętrowy	Rynek 9	
3.	Gmach jednopiętrowy z poddaszem użytkowym	Rynek 10	
4.	Kamienica jednopiętrowa	Rynek 16	
5.	Kamienica jednopiętrowa	Rynek 17	
6.	Kamienica jednopiętrowa	Rynek 37	
7.	Kamienica dwupiętrowa	Rynek 44	
8.	Kamienica dwupiętrowa z poddaszem	Rynek 45	
9.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 4	
10.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 9	
11.	Budynek parterowy	Mickiewicza 12	
13.	Kamienica parterowa z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 14	
14.	Budynek parterowy	Mickiewicza 15	
15.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 18	
16.	Budynek parterowy	Mickiewicza 20	
17.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 22	
18.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 26	
19.	Kamienica jednopiętrowa	Mickiewicza 27	
20.	Kamienica jednopiętrowa	Mickiewicza 28	
21.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 31	
22.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 33	
24.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Mickiewicza 50	
25.	Budynek parterowy	Mickiewicza 52	
26.	Budynek parterowy	Mickiewicza 63	
27.	Budynek parterowy	Mickiewicza 71	
28.	Budynek parterowy	Piłsudskiego 33	
30.	Budynek jednopiętrowy	Piłsudskiego 46	
31.	Budynek parterowy	Piłsudskiego 50/48	
32.	Budynek jednopiętrowy	Piłsudskiego 64	
36.	Budynek parterowy	Malejowska 13	
38.	Budynek parterowy	Malejowska 21	
39.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Malejowska 36	
40.	Budynek parterowy	Malejowska 39	
41.	Budynek parterowy	Malejowska 41	
42.	Budynek parterowy	Malejowska 64	
43.	Budynek parterowy		
44.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Gen. Maczka 32	
45.	Budynek parterowy	Gen. Maczka 32a	
46.	Budynek jednopiętrowy	Gen. Maczka 36	
47.	Budynek jednopiętrowy z poddaszem	Gen. Maczka 39d	
48.	Budynek parterowy	Gen. Maczka 49	
49.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Gen. Maczka 51	
50.	Budynek jednopiętrowy	Gen. Maczka 56	
51.	Budynek parterowy	Gen. Maczka 67	
52.	Budynek dwupiętrowy	Gen. Maczka 111	
54.	Budynek parterowy		

55.	Figura Matki Boskiej		
56.	Gmach dwupiętrowy	Kolejowa 9	
57.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Kolejowa 11	
58.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Kolejowa 21	
59.	Budynek jednopiętrowy	Kolejowa 51	
62.	Budynek parterowy z poddaszem użytkowym	Przemysłowa 187	
63.	Budynek parterowy		
64.	Budynek parterowy		
65.	Budynek parterowy		
66.	Kamienica jednopiętrowa	3 maja 2	
67.	Kapliczka		
68.	Budynek parterowy	Zakopiańska 93	
69.	Budynek parterowy	Zakopiańska 94	
70.	Kościół p.w. Przenajświętszej Trójcy	Kolejowa 8	A-754 z dn. 25.07.1994r. [A-850/M]
71.	Gmach dwupiętrowy	Rynek 1	A-789 z dn. 22.12.1995r. [A-852/M]
72.	Budynek jednopiętrowy „Poczekaj”	Kolejowa 10	A-788 z dn. 27.12.1995r. [A-851/M]
73.	Budynek parterowy		A-329 z dn. 12.01.1971 r. [A-853/M]
75.	Figura św. Jana Nepomucena		
76.	Kapliczka		
77.	Kapliczka		
78.	Kapliczka		
79.	Kapliczka		
80.	Kapliczka		
83.	Budynek parterowy		